Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia”

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2021 - 2027
dla obszaru gmin: Bobowo, Czarna Woda, Kaliska,
Liniewo, Lubichowo, Osieczna, Osiek,
Skórcz, Skórcz miasto, Skarszewy, Smętowo Gr.,
Stara Kiszewa, Starogard Gd., Zblewo.

Nowa Wieś Rzeczna, dnia 3 sierpnia 2026 r.

Fundusze Europejskie
Rzeczpospolita Polska
Dofinansowane przez Unię Europejską

Spis treści

I. Charakterystyka partnerstwa lokalnego 3
II. Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR 7
III. Partycypacyjny charakter LSR 9
IV. Analiza potrzeb i potencjału LSR 12
V. Spójność, komplementarność i synergia 27
VI. Cele i wskaźniki 34
VII. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru 58
VIII. Plan działania 62
IX. Plan finansowy LSR 64
X. Monitoring i ewaluacja 66

Rozdział I

Charakterystyka partnerstwa lokalnego

1. Nazwa Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" i forma prawna.

Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" jest Stowarzyszeniem posiadającym osobowość prawną, działającym na podstawie: ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności innych właściwych przepisów prawnych oraz Statutu.

Nadzór nad Stowarzyszeniem sprawuje Marszałek Województwa Pomorskiego. Siedzibą Stowarzyszenia jest miejscowość Nowa Wieś Rzeczna, gdzie znajduje się Biuro Stowarzyszenia (adres: ul. Rzeczna 18, Nowa Wieś Rzeczna, 83-200 Starogard Gdański). Stowarzyszenie zostało zarejestrowane dnia 29.03.2006 r. Numer wpisu uzyskany w Krajowym Rejestrze Sądowym to: 0000253917. Lokalna Grupa Działania to partnerstwo sektora publicznego, społecznego i gospodarczego. Wymienione sektory przenikają się i uzupełniają, tworząc Stowarzyszenie służące zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich i aktywizowaniu społeczności lokalnej poprzez realizację Lokalnej Strategii Rozwoju na obszarze gmin: Bobowo, Czarna Woda, Kaliska, Liniewo, Lubichowo, Osieczna, Osiek, Skórcz, Skórcz miasto, Skarszewy, Smętowo Gr., Stara Kiszewa, Starogard Gd., Zblewo.

2. Opis procesu tworzenia partnerstwa, uwzględniający dotychczasowe doświadczenia grupy/jej członków we wdrażaniu podejścia RLKS/Leader.

Inicjatorem utworzenia Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" była Gmina Starogard Gd., która od grudnia 2004 r. jako jednostka wiodącą w Partnerstwie realizowała wniosek w ramach I schematu Pilotażowego Programu LEADER+. W ramach projektu sformalizowano działania partnerstwa, rozszerzono jego skład o podmioty spoza sektora publicznego. Dotacja posłużyła realizacji zadania pt.: „Kociewie silne mądrością ludzi" mającego na celu stworzenie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kociewia w oparciu o Lokalną Grupę Działania „Chata Kociewia" – dofinansowanie na kwotę 123 520 zł. W styczniu 2005 r. podpisano nieformalne porozumienie partnerskie, wybrano władze Partnerstwa, któremu pierwotnie nadano nazwę Kociewskie Partnerstwo Dorzecza Rzek Wdy i Wierzycy. W dniu 29.03.2006 r. zarejestrowano Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia".

Początkowo w skład Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" wchodziło 62 członków z terenu 10 gmin z powiatu starogardzkiego: Bobowo, Kaliska, Lubichowo, Osieczna, Osiek, Skórcz, Skarszewy, Smętowo Gr., Starogard Gd., Zblewo i 1 gmina z terenu powiatu kościerskiego: Stara Kiszewa.

Od lutego 2007 r. Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" wdrażała umowę nr L/02/058/2006, w ramach projektu „Pełna Chata - system zintegrowanych działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich terenu Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia", dofinansowanego ze środków SPO ROL 2004-2006, działanie Pilotażowy Program Leader+ w ramach schematu II - w kwocie 577 700 zł. Zadania angażowały trzy sektory.

We wrześniu 2007 r. Lokalna Grupa Działania poszerzyła skład o trzy gminy: Liniewo (powiat kościerski), miasto Czarna Woda oraz miasto Skórcz (powiat starogardzki). Ponadto gminy będące członkami wspierającymi stały się na mocy ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia.

LGD „Chata Kociewia" wdrożyła dwie Lokalne Strategie Rozwoju, w latach 2007-2013 o wartości 12 685 752 zł oraz w latach 2014-2020 o wartości 14 782 000 zł.

Ponadto od 2008 r. do chwili obecnej Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" realizuje działania w programie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „Działaj Lokalnie". Jego celem jest aktywizowanie społeczności wiejskiej w oparciu o partnerstwo sektora publicznego, organizacji społecznych i przedsiębiorców na rzecz budowania wspólnoty lokalnej. Środki przekazywane są w postaci regrantingu na realizację projektów dla grup formalnych i nieformalnych z obszaru działania Stowarzyszenia. Łącznie na realizację programu wydano łącznie blisko 1 mln zł.

W 2018 roku Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" dołączyła do partnerstwa „Fundusz Akumulator Społeczny", w ramach którego animujemy powstawanie nowych organizacji społecznych i wspieramy inicjatywy (osób nie związanych dotąd z żadną organizacją pozarządową) na rzecz społeczności lokalnej. W ramach tego partnerstwa od 2018 roku do czerwca 2024 r. wydatkowano blisko 200 tys. zł. Środki na tę inicjatywę pozyskujemy w partnerstwie z 9 innymi organizacjami z województwa pomorskiego z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich – obecnie Nowe FIO. Jest to największe partnerstwo w Polsce realizujące projekt regrantingowy z programu Nowe FIO.

Dodatkowo od 2020 roku w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Pozytywni prowadzimy Centrum Organizacji Pozarządowych (Stowarzyszenie Pozytywni na rzecz organizacji pozarządowych z miasta Starogard Gdański, Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" na rzecz mieszkańców obszaru wiejskiego objętego LSR).

3. Ogólny opis struktury Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia", zawierający w szczególności krótką charakterystykę jej członków.

LGD ma 113 członków zwyczajnych[1]. Sektor publiczny reprezentowany jest przez 14 gmin, powiat starogardzki oraz Gminny Ośrodek Kultury w Kaliskach. Sektor społeczny składa się z głównie z mieszkańców obszaru wiejskiego objętego LSR oraz organizacji pozarządowych. Sektor gospodarczy tworzą m.in. podmioty prowadzące działalność gospodarczą i rolnicy. Większość członków jest w Lokalnej Grupie Działania „Chata Kociewia" od początku jej istnienia. Znają oni mocne i słabe strony naszej działalności, wiedzą jakie mamy potrzeby oraz znany jest im instrument RLKS i wynikające z niego wyzwania. Bardzo aktywnie uczestniczyli w spotkaniach informacyjnych, warsztatach i pracach grupy roboczej, podczas których formułowano zakres tematyczny naszych działań w LSR. Wraz z upływem lat zwiększyło się zaangażowanie w działania przedstawicieli sektora społecznego i gospodarczego, przy jednoczesnym przejściu samorządów tworzących Lokalną Grupa Działania „Chata Kociewia" w rolę wpierającą inicjatywy. Jest to wynikiem zwiększonej aktywności Stowarzyszenia w obszarze animacji społecznej, wsparcia organizacji pozarządowych oraz podejmowania inicjatyw sieciujących rzemieślników i lokalny biznes. Zwłaszcza podczas tworzenia obecnej LSR aktywność sektora gospodarczego – przedstawicieli organizacji pracodawców oraz Cechu Rzemiosł znacząco wzrosła. Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" wdrażając LSR będzie poszerzać i pogłębiać zaangażowanie lokalnej społeczności, a także zachęcać do udziału we wdrażaniu LSR poprzez realizację projektów, mających na celu wzmacnianie partnerstwa oraz działania animacyjne. Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" będzie pogłębiać współpracę i zaangażowanie swoich członków w realizację LSR poprzez realizację Planu komunikacji, działania animacyjne czy podejmowanie dodatkowych inicjatyw, będących odpowiedzią na potrzeby obszaru. Zwiększy to udział interesariuszy w procesie planowania oraz podejmowania decyzji, a w konsekwencji zwiększy potencjał organizacji partnerstwa.

Zgodnie ze Statutem władzami Stowarzyszenia są: Walne Zebranie Członków, Zarząd, Komisja Rewizyjna oraz Rada. Walne Zebranie Członków tworzą wszyscy członkowie zwyczajni Stowarzyszenia. Zarząd liczy pięciu członków, spośród których dwóch sprawuje funkcję od początku istnienia Stowarzyszenia. Zarząd angażował się w proces tworzenia LSR, ma wieloletnie doświadczenie w pracy na rzecz Stowarzyszenia i realizacji projektów przyczyniających się do rozwoju obszarów wiejskich. Organem kontroli wewnętrznej jest Komisja Rewizyjna, która podobnie jak Zarząd liczy pięciu członków. Rada składa się z piętnastu członków. Większość jej członków oceniała wnioski w ramach PROW 2014-2020 i ma duże doświadczenie w tym zakresie. Pozostali członkowie Rady uczestniczyli w warsztatach i pracach grupy roboczej nad opracowywaniem LSR, dokumentów strategicznych i procedur oceny wniosków lub ich zmianami.

Swoją działalność Stowarzyszenie opiera na pracy społecznej swoich członków. Do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników, którzy tworzą Biuro LGD. Obecnie Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" zatrudnia siedem osób, z czego cztery są bezpośrednio związane z wdrażaniem strategii[2]. Pozostałe stanowiska pracy są związane z innymi działaniami Stowarzyszenia, w szczególności wparciem dla imigrantów.

[1] Liczba członków na dzień 1 kwietnia 2025 r.

[2] Stan zatrudnienia na dzień 1 kwietnia 2025 r.

Dla zapewnienia wysokiej jakości pracy wszystkie nowe osoby otrzymują wsparcie merytoryczne poprzez uczestnictwo w szkoleniach określonych w Planie szkoleń oraz mają możliwość udziału w warsztatach związanych z aktywizowaniem społeczności lokalnej. W celu zapewniania wysokiej jakości pracy wszyscy pracownicy muszą spełnić wymogi określone w Regulaminie Pracy Biura Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia".

4. Ogólna informacja o składzie organu decyzyjnego.

Organ decyzyjny to piętnastoosobowa Rada. Zgodnie z Regulaminem Rady LGD „Chata Kociewia" w jej skład wchodzą przedstawiciele publicznych i prywatnych lokalnych interesów społeczno-gospodarczych, w których żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji. Rada składa się z przedstawiciela obszaru każdej gminy objętej LSR oraz członka zwyczajnego będącego powiatem starogardzkim. Takie rozwiązanie sprawia, że cały obszar działania Stowarzyszenia ma swojego przedstawiciela w Radzie. W skład Rady wchodzi również członek koła gospodyń wiejskich lub ochotniczej straży pożarnej.

5. Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym.

Rada podejmuje decyzje w formie uchwał, które zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy członków, na posiedzeniach wspólnych, w głosowaniu jawnym. Każdy członek Rady dysponuje jednym głosem. W przypadku równej liczby głosów uzyskanych podczas głosowania decyduje głos Przewodniczącego Rady. Członek Rady nie może udzielić pełnomocnictwa do uczestniczenia w pracach Rady (w przypadku członków będących osobami prawnymi zakaz dotyczy udzielania dalszego pełnomocnictwa). Decyzje Rady, w tym podejmowanie uchwał w zakresie wyboru operacji lub grantobiorców zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy członków, z zastrzeżeniem że grupa interesu sektora publicznego oraz grupy interesu wskazane w LSR nie kontrolują procesu podejmowania decyzji w tej sprawie. W przypadku gdy grupa interesu sektora publicznego kontroluje proces podejmowania decyzji w sprawie wyboru członek Rady, który do niej należy może dobrowolnie zrezygnować z uczestnictwa w podejmowaniu tej decyzji. W przeciwnym razie Przewodniczący Rady zarządza losowanie, wskazując członka Rady, który zostanie wyłączony z głosowania.

Podczas każdego etapu oceny i wyboru wniosków lub grantobiorców, w szczególności weryfikacji formalnej, oceny wniosków i wyboru operacji lub grantobiorców członkowie Rady zobowiązani są do bezstronnej i obiektywnej oceny oraz unikania konfliktu interesów. Wykluczenie dotyczy w szczególności sytuacji, gdy członek Rady jest powiązany z wnioskodawcą więzami rodzinnymi, zależnościami finansowymi lub służbowymi. Szczególną rolę w Radzie pełni jej przewodniczący, który jest wybierany na pierwszym posiedzeniu Rady. Do najważniejszych zadań Przewodniczącego Rady należy organizowanie prac Rady, czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru operacji lub grantobiorców. W skład Rady wchodzi również Wiceprzewodniczący Rady, który zastępuje Przewodniczego Rady w przypadku jego nieobecności.

Czynności administracyjne związane z obsługą Rady zostały zastrzeżone dla Biura LGD. Zgodnie z Regulaminem Rady tylko pracownicy Biura LGD są uprawnieni do protokołowania posiedzeń organu decyzyjnego.

W celu sprawniejszej pracy Rady posiedzenia mogą się odbywać z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. Decyzje w tej sprawie podejmuje Przewodniczący Rady. Wykorzystanie środków komunikacji elektronicznej w głosowaniach na posiedzeniu odbywa się przy zapewnieniu co najmniej: transmisji obrad posiedzenia w czasie rzeczywistym, dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, w ramach której członek Rady może wypowiadać się w czasie posiedzenia oraz wykonywania prawa głosu osobiście lub przez pełnomocnika w przypadku reprezentowania w Radzie osób prawnych.

Ponadto zgodnie z Umową o warunkach i sposobie realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność i Regulaminem Rady, w celu urzeczywistnienia zasady bezstronności, członkowie Rady nie mogą świadczyć odpłatnego doradztwa na rzecz podmiotów ubiegających się o wsparcie na realizację operacji lub o powierzenie grantu w ramach wdrażanej LSR.

6. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia", z podaniem sposobu ich uchwalania i aktualizacji oraz opisem głównych kwestii, które będą w nich zawarte.

Lp.	Rodzaj dokumentu i regulowane kwestie	Uchwalanie/ zmiany
1.	**Statut LGD** - najważniejszy dokument regulujący funkcjonowanie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia". Statut zawiera: cele i sposoby ich realizacji, postanowienia ogólne (m.in. siedzibę, teren działania, czas trwania, informacje o organie nadzoru), podstawy prawne funkcjonowania, zasady nabywania i utraty członkostwa w Stowarzyszeniu oraz jego Władzach, podział kompetencji między poszczególnymi Władzami Stowarzyszenia, procedurę wyborczą, informacje o majątku Stowarzyszenia i prowadzeniu gospodarki finansowej oraz partnerstwie wewnętrznym.	**Uchwała Walnego Zebrania Członków**
2.	**Regulamin Rady** – zawiera: postanowienia ogólne o charakterze organizacyjnym i określa kompetencje Rady, zasady nabywania i utraty członkostwa, skład, obowiązki Przewodniczącego Rady, Wiceprzewodniczącego Rady i członków Rady, informacje o działalność Rady, informacje o grupach interesu i konflikcie interesów, zasady dokumentowania posiedzeń Rady, informacje o świadczeniach pieniężnych związanych z pełnieniem funkcji członka Rady.	**Uchwała Zarządu**
3.	**Regulamin Pracy Biura Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"** - ustala organizację i porządek w procesie pracy, zawiera wymogi i procedurę dotyczące zatrudnienia, zawiera informacje o świadczeniach związanych z pracą i czasie pracy, określa zasady udzielania urlopów i usprawiedliwiania nieobecności w pracy, zawiera także schemat organizacyjny oraz Procedurę bezstronnego i obiektywnego wykonywania czynności związanych z procesem oceny i wyboru operacji lub grantobiorców.	**Uchwała Zarządu**
4.	**Polityka RODO** - reguluje zasady przetwarzania i przechowywania danych osobowych.	**Uchwała Zarządu**
5.	**Polityka rachunkowości** – zawiera zasady rachunkowości dla Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia oraz instrukcję obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych.	**Uchwała Zarządu**

Rozdział II

Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR

1. Zwięzły opis obszaru

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" obejmuje centralne i południowe tereny woj. pomorskiego, o spójności których decydują walory kulturowe, środowisko przyrodnicze oraz przynależność administracyjna. Łącznie jest to teren 14 gmin – 12 w powiecie starogardzkim (bez miasta Starogard Gd.) oraz 2 gmin w powiecie kościerskim. Obszar Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" zajmuje powierzchnię 1 643 km^2, co stanowi nieco ponad połowę powierzchni Kociewia (ok. 3 100 km^2). Wg stanu na dzień 31.12.2020 roku obszar LSR zamieszkiwało 90 745 osób.

Tab. Powierzchnia i typ gmin objętych działaniem Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"

Lp.	Gmina	Typ gminy	Powiat	Powierzchnia w km^2	Liczba mieszkańców wg. stanu na 31.12.2020 r.	Obszar planowany do objęcia LSR (PS WPR i FEW)
1.	Bobowo	wiejska	starogardzki	52	3 112	cała gmina
2.	Czarna Woda	miejsko-wiejska	starogardzki	28	3 118	cała gmina
3.	Kaliska	wiejska	starogardzki	111	5 332	cała gmina
4.	Liniewo	wiejska	kościerski	110	4 462	cała gmina
5.	Lubichowo	wiejska	starogardzki	161	6 714	cała gmina
6.	Osieczna	wiejska	starogardzki	123	2 745	cała gmina
7.	Osiek	wiejska	starogardzki	156	2 276	cała gmina
8.	Skarszewy	miejsko-wiejska	starogardzki	169	14 517	cała gmina
9.	Skórcz	wiejska	starogardzki	97	3 513	cała gmina
10.	Skórcz	miejska	starogardzki	4	4 348	cała gmina
11.	Smętowo Gr.	wiejska	starogardzki	86	4 939	cała gmina
12.	Stara Kiszewa	wiejska	kościerski	213	6 748	cała gmina
13.	Starogard Gd.	wiejska	starogardzki	195	16 915	cała gmina
14.	Zblewo	wiejska	starogardzki	138	12 006	cała gmina

Źródło:Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2. Mapa obszaru objętego LSR.

Rys. Mapa obrazująca granice administracyjne obszaru wiejskiego objętego LSR.
Źródło: Opracowanie własne.

3. Wyjaśnienie

O wewnętrznej spójności obszaru Stowarzyszenia poza samą spójnością przestrzenną, świadczą dwa zasadnicze elementy: spójność środowiska przyrodniczego oraz spójność kulturowa związana z kulturą kociewską.

Obszar Lokalnej Grupy Działania cechuje się bardzo podobnymi walorami naturalnymi i predyspozycjami do rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych opartych o czystość środowiska naturalnego. Na terenie występuje duża powierzchnia lasów, liczne zbiorniki i cieki wodne.

Teren Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" obejmuje zwarty i jednolity, a jednocześnie odróżniający się na tle obszarów sąsiednich obszar tradycyjnej kultury i tradycji Kociewia. Wyraźnie widoczne są wyróżniki kultury Kociewia na tle innych, które stanowią o tożsamości tego obszaru, a jednocześnie sprawiają, że są one ważnym potencjałem do wykorzystania w przyszłości.

Ponadto należy wskazać na spójność gospodarczą obszaru, który charakteryzuje się podobnymi uwarunkowaniami rozwoju przedsiębiorczości, rolnictwa, czy rynku pracy. Jednocześnie obszar posiada podobne problemy, w szczególności: niski poziom rozwoju przedsiębiorczości i wysokie bezrobocie, które cechują cały obszar Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia".

Obszar objęty zakresem niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju w całości znajduje się w zakresie oddziaływania EFSI, z których planuje się finansować LSR tj.: Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego PLUS.

Rozdział III

Partycypacyjny charakter LSR

Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Chata Kociewia" powstała w wyniku współpracy ze społecznością lokalną, z wykorzystaniem partycypacyjnych metod. Pracując nad strategią odbyliśmy 16 spotkań w gminach, konsultując założenia do diagnozy i wstępnej propozycji celów LSR. Spotkania w gminach poprzedzone były ankietami elektronicznymi skierowanymi do różnych grup interesariuszy - przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, rolników oraz mieszkańców obszaru. Odpowiedzi na ankiety elektroniczne nie pozwoliły nam uznać wyników za reprezentatywne, jednak pozwoliło to ustalić preferencje i potrzeby tych grup. Łącznie wpłynęło 113 ankiet – 9 od rolników, 64 od mieszkańców obszaru, 27 od przedsiębiorców oraz 13 od organizacji pozarządowych. Z wyników ankiet w procesie tworzenia LSR uwzględniliśmy odpowiedź na potrzeby dot. rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej. Informacje dotyczące spotkań w poszczególnych gminach umieszczane były na naszej stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych. Zwracaliśmy się też z prośbą o dystrybucję informacji do samorządów oraz organizacji pozarządowych (np. Stowarzyszenia Sołtysów Powiatu Starogardzkiego i Stowarzyszenia Kobiety Kwiaty Kociewia – zrzeszające przedstawicielki Kół Gospodyń Wiejskich z naszego obszaru).

Spotkania z mieszkańcami w ramach wsparcia przygotowawczego nie cieszyły się dużą popularnością. Na spotkania przychodziło po kilka osób, łącznie w spotkaniach organizowanych w gminach udział wzięło ok. 75 osób. W dwóch gminach (Liniewo i Skórcz gmina wiejska) z powodu niskiej frekwencji zmuszeni byliśmy powtórzyć spotkania. LGD wcześniej (przełom 2021-2022) realizowała warsztaty ożywienia społeczno-gospodarczego (cieszyły się one bardzo dużym zainteresowaniem), na których informowaliśmy o nadchodzącym czasie pracy nad LSR, dlatego zostaliśmy zaskoczeni niską frekwencją w kluczowym momencie. Spotkania skierowane były do ogółu mieszkańców obszaru. Na etapie spotkań z mieszkańcami wypracowaliśmy grupy osób w szczególnie niekorzystnej sytuacji.

Dodatkowo LGD organizowała spotkania sektorowe. Dwukrotnie spotkaliśmy się z włodarzami samorządów obszaru LGD, przedstawicielami Nadleśnictw Kaliska, Lubichowo i Starogard Gd., przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz ośrodków pomocy społecznej, przedsiębiorcami z „branży czasu wolnego". W spotkaniach udział wzięło łącznie 25 osób.

Braliśmy także udział w spotkaniach różnych podmiotów działających na obszarze LGD. Zapraszali nas m.in. przedstawiciele Cechu Rzemiosł Różnych - w spotkaniu udział wzięli przedstawiciele Zarządu Cechu oraz Stowarzyszenie Sołtysów Powiatu Starogardzkiego - w pierwszym spotkaniu udział wzięło 50 sołtysów, a w drugim spotkaniu udział wzięło 15 sołtysów – zarząd i komisja rewizyjna Stowarzyszenia. Celem spotkania było przekazanie informacji o pracach i założeniach strategii.

Materiały wypracowane przez zespół roboczy były publikowane i udostępniane do konsultacji. Dane z prac zespołu roboczego i konsultacji zostały wykorzystane do przygotowania diagnozy obszaru, ustalenia obszarów problemowych oraz wyznaczenia celów dla opracowywanej strategii, a także do ustalenia podziału alokacji środków na poszczególne przedsięwzięcia.

Do prac nad opracowaniem LSR oprócz naszych członków zaprosiliśmy przedstawicieli organizacji społecznych oraz instytucji, z którymi dotąd bliżej nie współpracowaliśmy. W zespole roboczym ds. opracowania LSR obok członków Władz Stowarzyszenia LGD „Chata Kociewia" znaleźli się przedstawiciele: Stowarzyszenia Sołtysów Powiatu Starogardzkiego, Stowarzyszenia „Kobiety Kwiaty Kociewia", Powiatowego Zarządu OSP, Młodzieżowej Rady Powiatu Starogardzkiego, Związku Pracodawców, Starogardzkiego Klubu Biznesu, Cechu Rzemiosł Różnych oraz Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Pozwoliło to stworzyć zespół roboczy, który reprezentował całą społeczność lokalną. Zainteresowani interesariusze byli angażowani w opracowywanie strategii począwszy od oceny potrzeb, identyfikację szans, po wyznaczanie celów. Odbywały się spotkania

grupowe, spotkania w ramach zespołu roboczego i konsultacje indywidualne. Wykorzystywaliśmy różne metody aktywizujące m.in. pracę w podgrupach, burze mózgów, prace metodą World Caffé, a także elektroniczne badania ankietowe.

Dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze objętym LSR zostały wykorzystane do przygotowania diagnozy obszaru, ustalenia obszarów problemowych wyznaczenia celów dla opracowywanej strategii, a także do ustalenia podziału alokacji na poszczególne przedsięwzięcia. W ramach prac nad strategią i jej konsultacji uwzględniono następujące uwagi:
- rezygnacja z tworzenia szlaków konnych na rzecz infrastruktury służącej rozwojowi turystyki konnej (komercyjnej),
- uzupełnienie LSR o przedsięwzięcie dot. wsparcie doradczego i szkoleniowego dla biznesu,
- uzupełnienie LSR o przedsięwzięcie skierowane na wzmocnienie aktywności młodzieży,
- odrzucono wniosek o uzupełnienie LSR o przedsięwzięcia dot. retencji,
- odrzucono wniosek o uzupełnienie LSR o przedsięwzięcia związane z uzbrajaniem terenów pod inwestycje.
Odrzucone wnioski dotyczyły zakresu nie wpisującego się w LSR (retencja) bądź inwestycji, których zakres finansowy przekraczał możliwości sfinansowania w ramach LSR (uzbrojenie terenów).

Wnioski z konsultacji społecznych pozwoliły na sformułowanie ostatecznego kształtu LSR. Od diagnozy po wybór obszarów wymagających wsparcia, definicje celów i przedsięwzięć, podział alokacji i określenie wartości wskaźników. Pozwoliły także na wybór grup w niekorzystnej sytuacji. Zarówno z ankiet, jak i ze spotkań warsztatowych wynika, że w szczególnie niekorzystnej sytuacji na naszym obszarze są kobiety powracające na rynek pracy po przerwie spowodowanej opieką nad osobą zależną, osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie, ludzie młodzi do 25 roku życia oraz seniorzy.

Od 17 lat istnienia Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" obok samorządów w prace LGD i wdrażanie LSR zaangażowane są osoby, które w swoich dziedzinach są liderami/liderkami w swoich społecznościach. Są wśród nich sołtysi, przewodniczące KGW, prezesi i komendanci OSP, członkowie organizacji pozarządowych, ale też członkowie Zarządu Cechu Rzemiosł czy związku pracodawców. Podobnie było i tym razem. Wymienieni wyżej przedstawiciele grup/związków/organizacji są zainteresowani wdrażaniem i zaangażowali się w tworzenie LSR. Aby utrzymać zainteresowanie wdrażaniem LSR powołany zostanie Zespół ds. wdrażania LSR, w którego skład wejdą przedstawiciele: samorządu, przedsiębiorców, sołtysów, KGW, OSP, podmiotów ekonomii społecznej, Rady, Komisji Rewizyjnej i Zarządu. Zadaniem zespołu obok czuwania nad wdrażaniem LSR, będzie inicjowanie wśród członków Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" zgłaszania propozycji/inicjatyw dot. funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" i wdrażania LSR. Planuje się udostępnienie na stronie www.chatakociewia.pl formularza zgłoszeń propozycji i inicjatyw. Przewiduje się, że nabór propozycji działań Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" dokonywany będzie w sposób ciągły, z weryfikacją przez Zespół ds. wdrażania LSR. Decyzję co do podjęcia zaproponowanego działania podejmować będzie Zarząd, po analizie możliwości realizacji merytorycznej i finansowej. W celu skutecznego informowania o strategii i zmobilizowania biernych interesariuszy planujemy wzmocnić naszą obecność w mediach społecznościowych poprzez dostosowanie rodzaju mediów do grup odbiorców. Ważnym dla naszego obszaru działaniem będzie także organizacja wydarzeń sieciujących branżę czasu wolnego oraz producentów rolnych, rzemieślników i wytwórców. Z jednej strony wydarzenia sieciujące będą okazją do informowania o działalności Stowarzyszenia „Chata Kociewia" i wdrażanej strategii, z drugiej strony planujemy je realizować w celu rozwinięcia współpracy pomiędzy podmiotami z obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia", mając na uwadze realizację projektów partnerskich oraz operacji realizowanych w partnerstwie. Szczegółowy opis działań informujących zawarty jest w Planie komunikacji.

W celu wzmocnienia partnerskiej współpracy członków we wdrażaniu LSR planujemy organizację warsztatów oraz spotkań informujących o postępach we wdrażaniu LSR. Planujemy wspieranie współpracy z innymi podmiotami tj. animowanie podmiotów z obszaru objętego LSR do współpracy z innymi podmiotami poprzez szkolenia, spotkania aktywizacyjne. Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" w ramach działań animacyjnych wspierać będzie realizację operacji realizowanych w partnerstwie, czego istotnym elementem będzie kojarzenie partnerów. Zakłada się, że operacja realizowana w partnerstwie co najmniej dwóch partnerów powinna obejmować

projektowanie wspólnych działań i znajdowanie wspólnych rozwiązań problemów zidentyfikowanych na obszarze objętym LSR.

Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" deklaruje i zapewnia, że tworzenie jak i realizacja LSR uwzględnia poszanowanie zasad horyzontalnych określonych w art. 9 rozporządzenia 2021/1060, w tym:

- poszanowania praw podstawowych oraz przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,

- zasady równości kobiet i mężczyzn,

- zasady równości szans i niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, w tym zasadę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,

- zgodności działań z celem wspierania zrównoważonego rozwoju określonego w art. 11 TFUE oraz z uwzględnieniem celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju, a także porozumienia paryskiego i zasady DNSH - „nie czyń poważnych szkód".

Rozdział IV

Analiza potrzeb i potencjału LSR

1. Analiza potrzeb rozwojowych i potencjałów obszaru wdrażania LSR wraz z ich uzasadnieniem

1.1 Ogólny opis obszaru

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" obejmuje centralne i południowe tereny woj. pomorskiego, o spójności których decydują walory kulturowe, środowisko przyrodnicze oraz przynależność administracyjna. Obszar Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" obejmuje swoim zasięgiem teren 14 gmin - 12 gmin w powiecie starogardzkim (bez Gminy Miejskiej Starogard Gdański) oraz 2 gminy powiatu kościerskiego. Obszar Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" zajmuje powierzchnię 1 643 km^2, stanowi to nieco ponad połowę powierzchni Kociewia (ok. 3 100 km^2) i 9,05% powierzchni województwa pomorskiego. Wg stanu na 31.12.2020 roku obszar LSR zamieszkiwało 90 745 osób.

Położenie komunikacyjne obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" wyznacza przede wszystkim jego lokalizacja wzdłuż autostrady A1 (2 węzły autostradowe), położenie w osi drogi krajowej nr 22 oraz drogi wojewódzkie: 222, 229, 224. Lokalizacja świadczy o bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej tego obszaru, zwłaszcza w kontekście dostępu do Trójmiasta czy portów: lotniczego w Gdańsku i morskiego w Gdyni. Siatkę połączeń drogowych uzupełnia dobra sieć dróg lokalnych: powiatowych i gminnych łącząca gminy objęte LSR oraz linia kolejowa Tczew - Chojnice. Biorąc pod uwagę poprawę (modernizację i rozbudowę) infrastruktury drogowej oraz kolejowej, uznać należy, że obszar jest dobrze skomunikowany, chociaż występują trudności zwłaszcza w dostępności komunikacji publicznej gmin położonych skrajnie (np. Osieczna).

1.2 Sytuacja demograficzna

Liczba mieszkańców obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" wg danych GUS na koniec 2020 roku wyniosła 90 745 osób. Oznacza to niewielki przyrost porównywalny ze średnią dla regionu w zestawieniu z danymi za rok 2014[3].

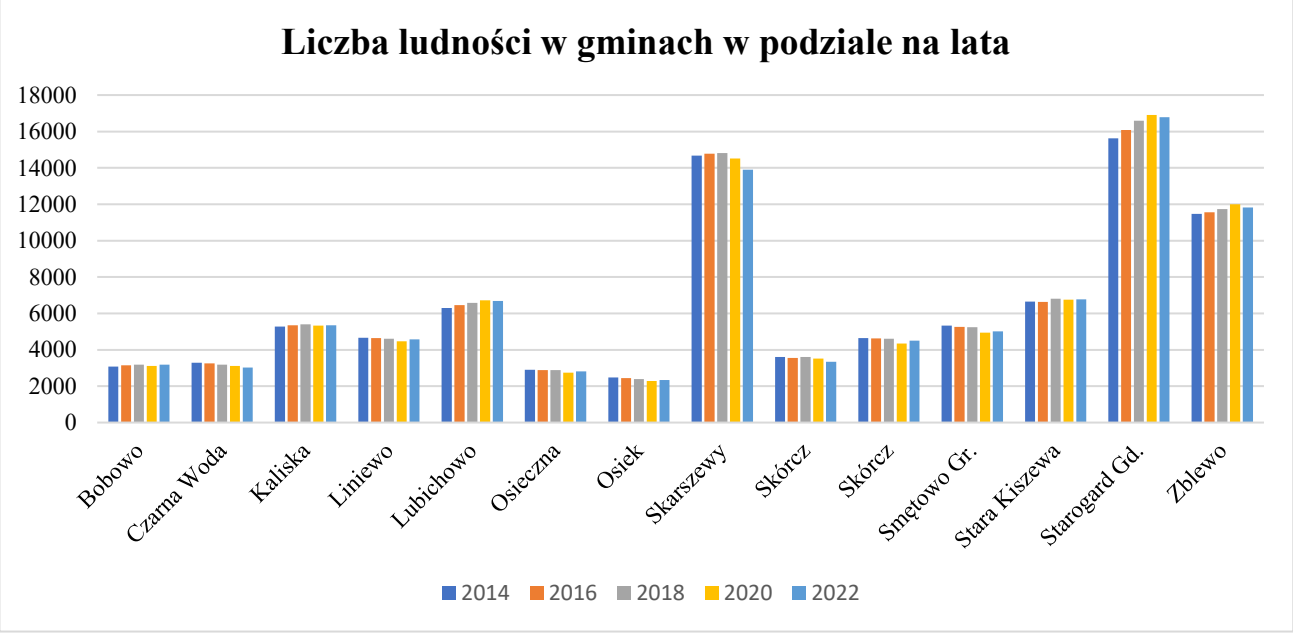

[3] W diagnozie, w przypadku porównywania zmian danego parametru w czasie, odnoszono się do okresu lat 2014-2020 (w przypadku dostępności tego typu danych). Przyjęty rok wyjściowy (koniec 2014 r.) pozwala na uchwycenie zmian, jakie się dokonały na terenie Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" od początku kończącego się okresu programowania 2014-2020.

Występuje duże zróżnicowanie demograficzne wewnątrz obszaru, w którym to 6 na 14 gmin ma ujemy przyrost naturalny: Stara Kiszewa (-20), Liniewo (-18), Czarna Woda (-9), Osieczna (-7), Osiek (-7), Smętowo (-7), a 8 dodatni. Największym przyrostem cechują się gminy: Zblewo (60), Skarszewy (34), Starogard Gd (30), Lubichowo (19), Bobowo i Skórcz m. (12).

W przypadku gmin: Czarna Woda, Osieczna, Osiek i Smętowo Graniczne na ujemny przyrost naturalny nakłada się także ujemne saldo migracji. Oprócz ww. gmin ujemne saldo migracji ma też gmina Skarszewy (16) oraz miasto Skórcz (14). Największym dodatnim saldem migracji cieszy się gmina Starogard Gd. (106), Zblewo (70), Lubichowo (42). Dane te pokazują, że siedem z czternastu gmin ma ujemny przyrost rzeczywisty. Największy ujemny przyrost rzeczywisty występuje w gminach: Smętowo Graniczne (-30), Czarna Woda (-21), Osiek (-17), Osieczna (-11). Natomiast w trzech gminach nastąpił wyraźny dodatni przyrost rzeczywisty. W gminie Starogard Gd. wyniósł on 136 osób, Zblewo (130), Lubichowo (61), Kaliska (30). Dla całego obszaru Lokalnej Grupy Działania przyrost rzeczywisty był dodatni i wyniósł 322 osoby. Struktura wiekowa wskazuje na starzenie się społeczeństwa, co może prowadzić do wyzwań związanych z opieką zdrowotną i społeczną. Od 2014 roku obserwuje się wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym od 13% w roku 2014 do 19% w roku 2020. Trend ten jest oznaką starzejącego się społeczeństwa. Na naszym obszarze trend ten jest słabszy niż w regionie, mimo wszystko zauważalny. W regionie w roku 2020 osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 21,2% (22,7% na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"), produkcyjnym 59,4% (60,4% na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"), a poprodukcyjnym 19,4% (17% na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"). Oznacza to jedynie, że obszar objęty LSR „starzeje się" wolniej niż województwo. Nie oznacza to, że należy zaniechać przygotowania obszaru na wyzwania dotyczące starzenia się społeczeństwa. Prognozuje się, że w roku 2050 udział osób 80+ wyniesie ponad 10%, a osób 60+ blisko 30% (obecnie 17%).

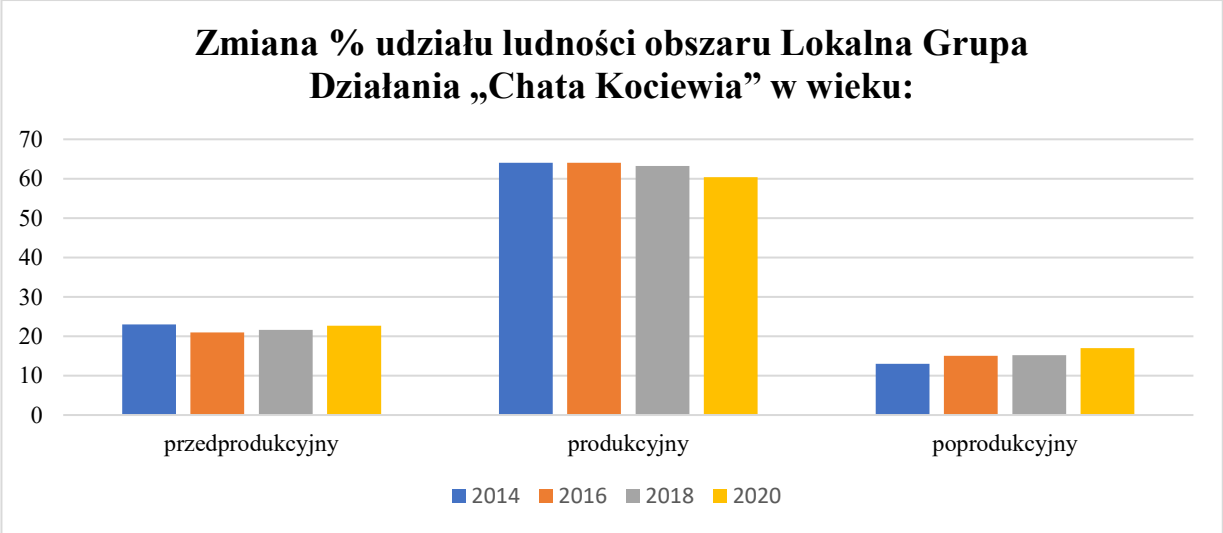

1.3 Charakterystyka gospodarki

Według danych GUS liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Lokalnej Grupa Działania „Chata Kociewia" wynosiła w 2020 r. łącznie 8143 szt. wobec 6812 w 2014 r. W zakresie bezwzględnej liczby podmiotów gospodarczych, największa ich liczba jest w gminach: Starogard Gd. (1758), Skarszewy (1380) i Zblewo (1166). Najmniejsza w gminach: Osieczna (184), Osiek (206), Bobowo (254), Czarna Woda (272), Skórcz m. (287). Najwięcej podmiotów gospodarczych na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" na 10 000 mieszkańców przypada w gminie miejskiej Skórcz, a najmniej w gminie Skórcz. Poziom omawianego wskaźnika na całym obszarze działania jest równy 75, jest więc o 37,5% niższy od tegoż wskaźnika dla województwa. Kolejnym wskaźnikiem mówiącym o potencjale rozwojowym obszaru jest wysokość wskaźnika G - dochodów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Gminy obszaru odnotowują systematyczny wzrost wskaźnika G - wyjątkiem jest gmina miejska Skórcz.

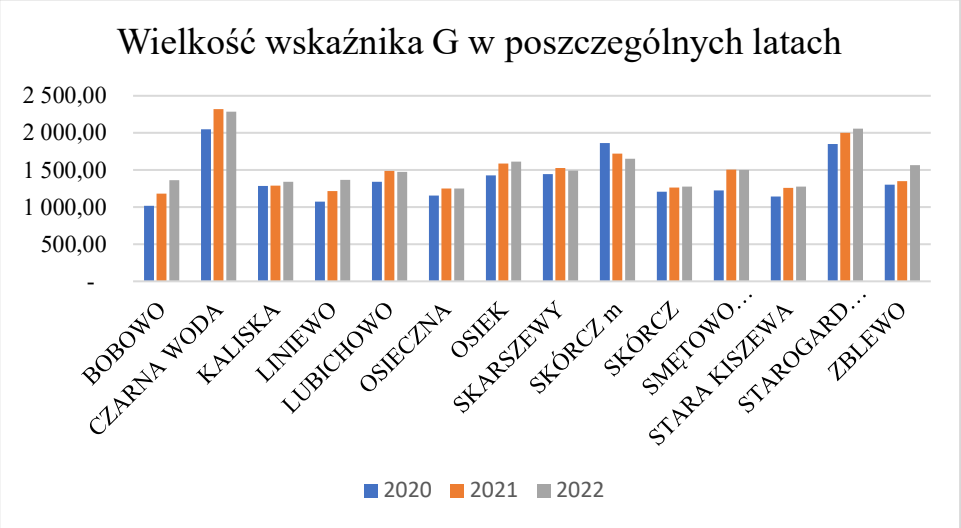

Potencjał gospodarczy obszaru, na który składa się między innymi coraz większa liczba podmiotów gospodarki narodowej, a co za tym idzie zwiększające się zapotrzebowanie na pracowników ma wpływ na fakt, że brakuje osób do pracy i powstają deficyty w zatrudnieniu. Szacuje się, że niedobory kandydatów będą wynikać z: trudnych warunków pracy, nieatrakcyjnych wynagrodzeń, braków w kwalifikacjach i doświadczeniu. Wielu przedsiębiorców nie ogranicza się tylko do funkcjonowania i prowadzenia swojej działalności na terenie powiatu, ich produkty czy usługi dotyczą często całego kraju, a nawet zagranicy. Zgłaszają oni potrzebę modernizacji swoich firm, cyfryzacji procesów produkcyjno-usługowych by zachować konkurencyjność na rynku. W perspektywie długoterminowej istotny wpływ na wydarzenia społeczne i gospodarcze będą miały procesy demograficzne. Utrzymujące się trendy starzenia się społeczeństwa oraz kurczenia się zasobów pracy z powodu pomniejszania się liczby osób w wieku produkcyjnym będą jednym z kluczowych problemów pracodawców. Pandemia COVID-19, wysokie koszty prowadzenia działalności i wojna na Ukrainie wpłynęły na sytuację zatrudnieniową pracodawców, lecz dalej w wielu zawodach mają oni trudności z rekrutacją pracowników. W powiecie pracodawcy dalej borykają się z trudnościami w znalezieniu odpowiedniej kadry pracowniczej, posiłkując się często zatrudnianiem cudzoziemców.

Przedsiębiorcy i pracodawcy, podczas spotkań zarówno na warsztatach ożywienia społeczno-gospodarczego i lokalnego rynku pracy oraz podczas prac i konsultacji założeń strategii, zwracali uwagę na wyzwania związane z:

- odpływem ludzi młodych z obszaru,
- koniecznością współpracy na linii rodzice-szkoła pracodawcy by poprawić jakość doradztwa zawodowego i zachęcić do wyboru zawodów potrzebnych na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”,
- niewystarczającym wsparciem doradczo-szkoleniowym biznesu zwłaszcza początkującego i mikroprzedsiębiorstw,
- zwiększeniem współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju obszaru,
- koniecznością wprowadzania innowacji i cyfryzacji procesów zarówno by utrzymać się na rynku, jak i w dobie braku osób chętnych do pracy.

1.4 Działalność sektora społecznego

Na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia” w roku 2020 wg. danych rejestrowych funkcjonowało 446 organizacji pozarządowych, które prowadzą swoją działalność m.in. w ramach takich dziedzin jak: edukacja, kultura fizyczna, kultura i sztuka, turystyka, pomoc społeczna, ochrona zdrowia. Doświadczenie w pracy z organizacjami pozarządowymi w Centrum Organizacji Pozarządowych każe nam przypuszczać, że statystki wynikające z KRS są zawyżone, z uwagi na fakt, iż wiele organizacji wpisanych do KRS jest nieaktywnych od lat, a część KGW posiada wpis zarówno w ARiMR jak i KRS. Skutkuje to ich podwójnym ewidencjonowaniem.

Wykaz liczby organizacji pozarządowych wg rejestrów:

Nazwa Rejestru	Liczba NGO
Krajowy Rejestr Sądowy w tym KGW w tym OSP	225 54 59
Rejestr Stowarzyszeń Kultury Fizycznej	91
Rejestr Uczniowskich Klubów Sportowych	40
Rejestr Stowarzyszeń Zwykłych	34
Rejestr KGW w ARiMR	56
Razem	**446**

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców obszaru przypada 31,3 organizacji pozarządowych. Wskaźnik ten jest niższy niż średnia wojewódzka wynosząca 40,3 organizacje.

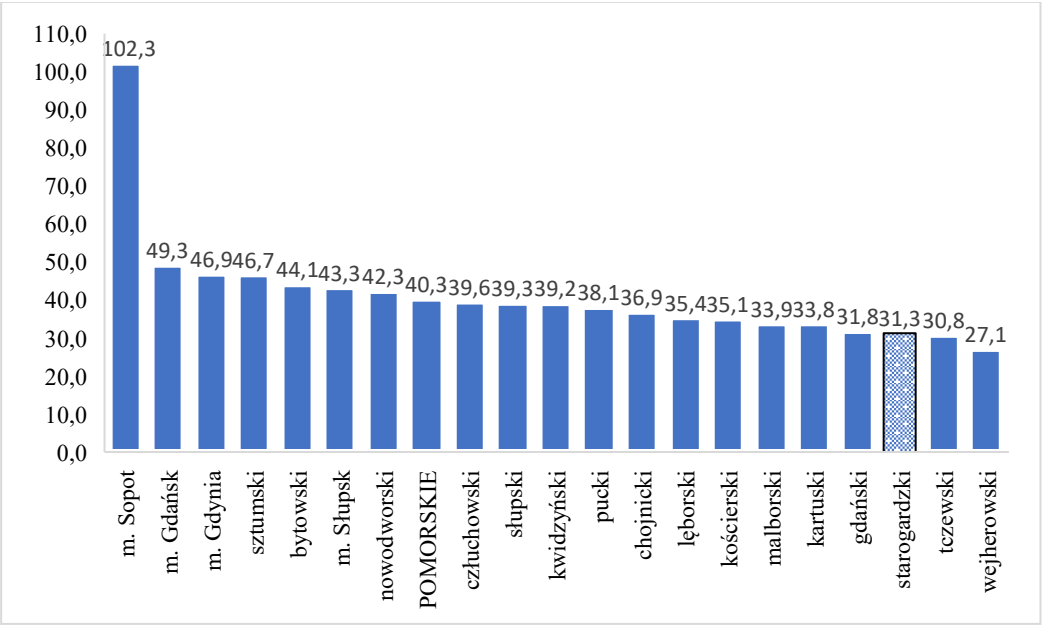

NGO na 10 tys. lud. wg powiatów województwa pomorskiego w 2020 r.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

W ostatnim czasie zauważamy zwiększoną aktywność KGW związaną z finansowaniem działań przez ARiMR. Tylko nieliczne organizacje zatrudniają personel. Na tym tle wyróżniają się organizacje świadczące różnego rodzaju usługi społeczne: Stowarzyszenie Integracja na Plus, Stowarzyszenie Przyjaciele Grodziska Owidz, Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych i Potrzebujących Wsparcia w Lalkowych, Caritas Diecezji Pelplińskiej, Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Skarszewach, Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych prowadzący OREW w gminie Kaliska, Fundacja Kociewiacy dla Hospicjum, Fundacja „O niebo lepiej".

1.5 Problemy społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk

Jak wskazano powyżej głównym problemem społecznym, z jakim mierzyć się będzie obszar LGD „Chata Kociewia" będzie starzejące się społeczeństwo, a co za tym idzie zwiększająca się liczba osób niesamodzielnych. Za osoby niesamodzielne uznaje się wszystkie te osoby, które z powodu wieku, stanu zdrowia lub niepełnosprawności wymagają opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności życia codziennego. Z raportu końcowego z badania zlecanego przez ROPS Województwa Pomorskiego „Ocena potrzeb w zakresie rozwoju usług społecznych i infrastruktury społecznej w województwie pomorskim" wynika, że na obszarze LGD odsetek osób niesamodzielnych w populacji gmin największy był na obszarze gmin Czarna Woda oraz Osiek i wahał się w przedziale od 8,1% - 9%. Na pozostałej części obszaru odsetek ten wahał się od 5,9% do 8%. Według przytoczonego powyżej badania odsetek osób niesamodzielnych objętych usługami opiekuńczymi na obszarze LGD najwyższy był w gminie Osieczna powyżej 8,1% osób, w gminach: Skarszewy, Osiek, Skórcz, Liniewo odsetek ten wynosił od 4% do 8%, a miasto Skórcz nie realizowało usług opiekuńczych w ogóle. Dramatycznie niski jest poziom świadczenia usług specjalistycznych, wg ww. przytaczanych badań usługi te świadczone były wyłącznie w gminie Liniewo dla zaledwie 2 osób!

Lepiej wygląda sytuacja dotycząca specjalistycznych usług dla osób niesamodzielnych z zaburzeniami psychicznymi. W gminach Kaliska i Osiek z usług tych korzystało od 2,1% do 3,2% osób. W gminach Zblewo, Skórcz, Liniewo, Stara Kiszewa, Skarszewy od 0,9% do 2,0%. Tylko gmina Czarna Woda nie realizowała takich usług. Generalnie dostępność usług społecznych na obszarze LGD „Chata Kociewia" należy uznać za bardzo niewielką. Niewielki odsetek otrzymuje wsparcie w ramach systemu pomocy społecznej. Co do zasady przyznawane jest ono osobom samotnym lub takim, którym rodzina nie jest w stanie udzielić pomocy. Tym samym, poza obszarem zainteresowania systemu pozostają osoby niesamodzielne, które znajdują się pod opieką rodziny i stanowią one większość osób zależnych. Samorządy gmin: Stara Kiszewa, Kaliska, Starogard Gd, Zblewo, Lubichowo, Liniewo, Smętowo Graniczne, Skarszewy prowadzą 10 placówek wsparcia osób w wieku senioralnym, w postaci Klubów Seniora (8) bądź też Domu Dziennego pobytu Senior (2). Cztery z czternastu gmin prowadzą Środowiskowe Domy Samopomocy (Kaliska, Osiek, Stara Kiszewa, Zblewo), zapewniając w ten sposób specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Powiat starogardzki prowadzi na obszarze LGD dwa miejsca instytucjonalnej opieki: Dom Pomocy Społecznej w Rokocinie dla 86 osób oraz Dom Pomocy Społecznej w Szpęgawsku dla 216 osób. Na obszarze LGD „Chata Kociewia" funkcjonuje schronisko dla mężczyzn w kryzysie bezdomności, które jest prowadzone przez koło grudziądzkie Towarzystwa św. Brata Alberta, dysponujące 35 miejscami. Według danych z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, na obszarze LGD „Chata Kociewia" odsetek osób z niepełnosprawnościami wyniósł 8,7%. Działają również dwa Centra Integracji Społecznej prowadzone przez organizacje pozarządowe (w gminie Osieczna i Skarszewach), a także trzy Warsztaty Terapii Zajęciowej (Lalkowy, Skórcz, Skarszewy), również prowadzone przez organizacje pozarządowe. Na obszarze działają 2 przedsiębiorstwa społeczne zatrudniające osoby z niepełnosprawnościami oraz 7 zakładów pracy chronionej. Obecnie trwają prace nad utworzeniem Zakładu Aktywności Zawodowej przy PSONI koło Skarszewy.

Migranci – po wybuchu wojny w Ukrainie na obszar Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" przybyło ponad 2000 osób, z czego około 1000 osób przebywa nadal[4]. Wybuch wojny w opinii samorządów usankcjonował obecność migrantów na obszarze. Wcześniej pomimo wskazań z Wojewódzkiego Urzędu Pracy o jednym z wyższych wskaźników dot. zezwoleń na pracę dla cudzoziemców w świadomości samorządów nie istniała potrzeba wsparcia tej grupy. Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" od marca 2022 roku prowadzi punkt doradczo-informacyjny dla migrantów, obejmując wsparciem osoby z doświadczeniem migracji i uchodźctwa z obszaru wiejskiego objętego LSR i miasta Starogard Gdański. Główne problemy tej grupy to: nieznajomość prawa, języka, konieczność asystentury i wsparcie tłumacza w sprawach urzędowych.

[4] Stan na czerwiec 2024 r.

Od 2016 r. na terenie LGD „Chata Kociewia" regularnie spada liczba świadczeń z pomocy społecznej udzielanej w środowisku lokalnym. Ten trend utrzymał się do roku 2020, w którym nastąpił wyraźny wzrost udzielania tego typu wsparcia. Tendencja jest taka sama w przypadku świadczeń pomocy społecznej udzielanych w formie pieniężnej i niepieniężnej. Taki efekt można przypisać występowaniu na terenie powiatu stanu epidemii, który spowodował wzrost zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej. Sprostanie nowym dla systemu pomocy społecznej zagrożeniom, wywołanym wirusem i ograniczonymi możliwościami zagrożonych chorobą mieszkańców w dostępie do usług, często podstawowych i niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb takich jak zakupy żywności, czy niezbędnych lekarstw.

Problemy społeczne wynikają z braku umiejętności, zasobów lub dostępu do usług niezbędnych do zaspokojenia potrzeb mieszkańców powiatu umożliwiającym im samodzielne funkcjonowanie w środowisku lokalnym oraz pełną integrację w życiu społecznym. W 2020 roku do najczęstszych powodów korzystania z pomocy środowiskowej należały: ubóstwo (1370 rodzin), niepełnosprawność (1202 rodziny), długotrwała lub ciężka choroba (683 rodziny), oraz bezrobocie (847 rodzin). W mniejszym zakresie występują: potrzeba ochrony macierzyństwa (419 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (279 rodzin), alkoholizm oraz narkomania (244 rodzin), bezdomność (116 rodzin), przemoc w rodzinie (31 rodzin) oraz trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (42 rodziny).

Na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" jednym z kluczowych problemów jest zwiększająca się liczba osób objętych wsparciem z powodu problemów opiekuńczo-wychowawczych. Stanowi to około jedną piątą wszystkich rodzin osób objętych wsparciem pomocy społecznej. To pokazuje, że czynnik bezradności w podstawowych sprawach życiowych (prowadzeniu gospodarstwa domowego i wychowaniu dzieci) jest znaczący i generuje szereg innych problemów lub współwystępuje z nimi. Jest to jeden z głównych powodów umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. W przypadku około 1/3 dzieci bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych była powodem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Odsetek rodzin doświadczających bezradności, w stosunku do liczby rodzin, którym przyznano świadczenia jest największy w gminie Kaliska 32,05%, a najmniejszy w gminie Osiek 8,06%. Dane dotyczące pieczy zastępczej agregowane są głównie na poziomie powiatów.

Ważną kwestią, wpływającą na efektywność funkcjonowania pieczy zastępczej, a więc stworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny pochodzenia jest zapewnienie stałego wsparcia zarówno rodzinom zastępczym, jak i przebywającym w nich dzieciom. Zadania takie realizują m.in.: koordynatorzy pieczy zastępczej. W województwie pomorskim liczba koordynatorów pieczy zastępczej jest niewystarczająca. Około 500 rodzin nie jest objętych tym wsparciem. W powiecie starogardzki zatrudnionych jest 2 koordynatorów pieczy zastępczej, z których każdy ma pod opieka 248,5 rodziny (przy limicie ustawowym 15). Powiat kościerski zatrudnia 3 koordynatorów, z których każdy ma pod swoją opieką 88 rodzin. Najgorzej wskaźnik liczby rodzin przypadających na 1 koordynatora wygląda w powiatach starogardzkim i gdańskim. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 77 ust. 4 ustawy o pieczy zastępczej koordynator nie powinien mieć pod opieką więcej niż 15 rodzin lub rodzinnych domów dziecka. Zatem w każdym z powiatów, biorąc pod uwagę dane z dostępnych sprawozdań, wskaźnik ten jest znacznie przekroczony. Należy jednak dodać, że w rzeczywistości jeden koordynator może mieć pod opieką nie więcej niż zakładane 15 rodzin, jednak dane sprawozdawcze tego nie precyzują. Takie założenie oznacza, że w praktyce znaczna część rodzin nie otrzymuje wsparcia koordynatora. Może to być powodem tego, że na obszarze odnotowuje się spadek zainteresowania prowadzeniem rodzin zastępczych. Spowodowało to podjęcie decyzji przez Zarząd Powiatu Starogardzkiego o budowie domu dziecka, pomimo wskazań do deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej.

Na obszarze LGD oprócz pracy socjalnej i asystencji rodzin do roku 2020 nie były prowadzone żadne inne formy wsparcia rodziny. Po roku 2020 w gminie Skarszewy powstało Centrum Wsparcia Rodziny jako projekt realizowany wspólnie przez JST i organizacje pozarządowe w ramach projektu z EFS. Nie było żadnej placówki wsparcia dziennego, nie prowadzono streetworkigu, nie organizowano pomocy w formie rodzin wspierających. W 3 z 14 gmin z obszaru objętego strategią zapewniony jest dostęp do opieki nad dzieckiem do lat 3 w postaci

żłobka lub klubu malucha. (Smętowo Graniczne, Lubichowo, Zblewo). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 wskazała, że cztery gminy z obszaru LGD zagrożonych jest trwałą marginalizacją w okresie programowania 2021-2027 (Liniewo, Osieczna, Skórcz gmina wiejska oraz Stara Kiszewa).

1.6 Rynek pracy

Według danych GUS liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" wynosiła w 2020 r. łącznie 8143 szt. wobec 6812 w 2014 r. W zakresie bezwzględnej liczby podmiotów gospodarczych, największa ich liczba jest w gminach: Starogard Gd. (1758), Skarszewy (1380) i Zblewo (1166). Najmniej w gminach: Osieczna (184), Osiek (206), Bobowo (254), Czarna Woda (272), Skórcz (287). Najwięcej podmiotów gospodarczych na 10 000 mieszkańców przypada w gminie miejskiej Skórcz, a najmniej w gminie Skórcz. Poziom omawianego wskaźnika na całym obszarze działania jest równy 75, jest więc o 37,5% niższy od wskaźnika dla województwa.

Potencjał gospodarczy obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia", na który składa się między innymi coraz większa liczba podmiotów gospodarki narodowej, a co za tym idzie zwiększające się zapotrzebowanie na pracowników ma wpływ na fakt, że brakuje osób do pracy i powstają deficyty w zatrudnieniu. Niedobory kandydatów będą wynikać z: trudnych warunków pracy, nieatrakcyjnych wynagrodzeń, braków w kwalifikacjach i doświadczeniu. W perspektywie długoterminowej istotny wpływ na wydarzenia społeczne i gospodarcze będą miały procesy demograficzne. Utrzymujące się trendy starzenia się społeczeństwa oraz kurczenia się zasobów pracy z powodu pomniejszania się liczby osób w wieku produkcyjnym będą jednym z kluczowych problemów pracodawców. Pandemia COVID-19, wysokie koszty prowadzenia działalności i wojna na Ukrainie wpłynęły na sytuację zatrudnieniową pracodawców, lecz dalej w wielu zawodach mają oni trudności z rekrutacją pracowników. Stopa bezrobocia na obszarze LGD jest relatywnie wysoka, a rynek pracy charakteryzuje się ograniczonymi możliwościami zatrudnienia. Główne gałęzie gospodarki to: rolnictwo, przemysł drzewny, turystyka i sektor usług. Brak rozwoju nowoczesnych branż może wpływać na ograniczoną dostępność miejsc pracy i wynagrodzenia.

Liczba osób bezrobotnych, w tym kobiet, na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" - stan na 31.12.2020 r.

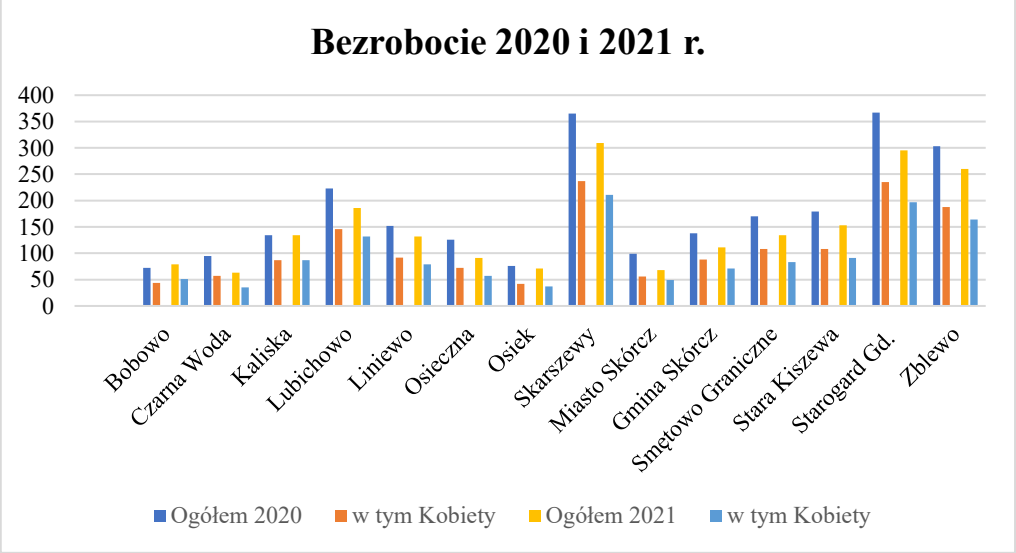

Stopa bezrobocia na obszarze LGD „Chata Kociewia" od 2014 r. spadała. Jednak cały czas jest nieco wyższa niż stopa bezrobocia dla całego województwa oraz całej Polski. Na koniec 2020 r. wyniosła 7,5%. Utrzymuje się wysoki, ponad 60% udział w kobiet w strukturze bezrobotnych. Zauważalne są różnice wewnątrz obszaru. W gminie Lubichowo nieznacznie zwiększyła się liczba osób zależnych od pomocy społecznej, podczas gdy w innych gminach liczba takich osób się obniża. W gminie Starogard Gdański struktura bezrobocia jest mniej korzystna niż w pozostałej części obszaru (znacznie większy jest udział osób trwale bezrobotnych niż w pozostałych gminach), a w gminie Kaliska spadła liczba osób pracujących (co można wiązać głównie z ubytkiem liczby ludności, prawdopodobnie w wieku produkcyjnym).

	2014	**2020**
podmioty gn w rejestrze REGON [szt.]	6 812	8 143
podmioty gn w rejestrze REGON sektor rolniczy [szt.]	291	244
podmioty gn w rejestrze REGON sektor przemysłowy i budowlany [szt.]	2 243	3 022
podmioty gn w rejestrze REGON sektor budowlany [szt.]	b/d	2 051
podmioty gn w rejestrze REGON na 10 tys. ludności [szt.]	10 991,98	11 993
osoby fizyczne prowadzące działalność gospod. na 10 tys. ludności [osoba]	8 150,9	9 592
pracujący [osoba]	b/d	10 706

Wśród osób pracujących widać przewagę mężczyzn. Na koniec 2020 roku na 100 osób pracujących przypadło 45 kobiet. Analizując dane z lat 2014-2020 można zauważyć z roku na rok malejącą liczbę pracujących kobiet.

1.7 Obszary atrakcyjne turystycznie oraz potencjał turystyczny

Najważniejszym potencjałem obszaru LGD „Chata Kociewia" dla rozwoju turystyki są przede wszystkim posiadane walory środowiska przyrodniczego, w tym liczne jeziora, głównie rynnowe (Pojezierze Starogardzkie). Charakterystyczną cechą Pojezierza Starogardzkiego jest stosunkowo nieduża jak na pojezierze jeziorność. Łącznie na Kociewiu jest około 200 jezior o powierzchni o łącznej powierzchni ok. 50 km^2. Skupienie kilku większych jezior (Godziszewskie, Damaszka, Duży Mergiel, Zduńskie) znajduje się na pn. od Starogardu Gd. Na pd.-zach. krańcu regionu w strefie przejściowej z Borami Tucholskimi występuje zespół jezior: Borzechowskie Wielkie, Sumińskie, Steklin i kilka mniejszych zbiorników. Pomimo dużej liczby jezior brakuje ogólnodostępnych kąpielisk. Obecnie istniejące kąpieliska w przeważającej większości zorganizowane są w prywatnych ośrodkach wypoczynkowych i często nie zapewniają obecności ratowników. Zorganizowane kąpieliska gminne występują jedynie w 3 gminach (Skarszewy, Stara Kiszewa i Lubichowo), ale nawet one wymagają nakładów dotyczących poprawy dostępności i bezpieczeństwa nad wodą. Ważnym potencjałem geograficznym obszaru są liczne cieki wodne z rzekami Wdą i Wierzycą na czele. Posiadają one duży potencjał do rozwoju funkcji turystycznej, który jest już wykorzystywany na potrzeby np. turystyki kajakowej, dzięki dofinansowaniu w ramach programu Pomorskie Szlaki kajakowe. Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wśród lokalnej społeczności wskazują, że największa liczba badanych (67%) wskazała atrakcyjne walory naturalne (lasy, rzeki, jeziora, czyste środowisko) jako główny atut i mocną stronę obszaru. Na drugim miejscu w tym zestawieniu (49% odpowiedzi) znalazł się potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji oparty o posiadane zasoby.

Zauważalny jest wzrost zainteresowania turystyką aktywną, do której obszar ma doskonałe warunki. Obok kajaków i rowerów turystyka konna zaczyna się cieszyć dużą popularnością. Na obszarze LGD „Chata Kociewia" znajduje się 14 stajni, z których większość świadczy usługi nauki jazdy, hipoterapii czy jeździectwa rekreacyjnego. Przedstawiciele branży turystycznej, w ramach prowadzonych prac nad LSR wnioskowali o możliwość rozwoju infrastruktury służącej do rozwoju tej gałęzi turystyki. Zastrzegają równocześnie, że nie widzą potrzeby wyznaczania szlaków konnych prowadzących przez obszar. Dowodząc, że klienci preferują głównie krótkie wypady z i do stajni.

Na szczególną uwagę wśród obiektów o znaczeniu kulturalnym i historycznym na terenie objętym strategią zasługuje Grodzisko Owidz, które staje się najważniejszym produktem turystycznym regionu. Grodzisko położone jest w miejscowości Owidz (gmina Starogard Gd.) i należy do największych na tym terenie. Stanowi ono pozostałość jednego z ważniejszych grodów, jakie istniały na Kociewiu we wczesnym średniowieczu. Grodzisko zostało założone w XI w. i funkcjonowało do połowy XII w. Obecnie po dokonanej rekonstrukcji dysponuje rozbudowaną infrastrukturą, zapleczem gastronomicznym, noclegowym i sanitarnym. Staje się główną atrakcją turystyczną regionu.

Organizacją, która promuje region, jest Lokalna Organizacja Turystyczna Kociewie. Była inicjatorem kampanii promocyjnych obejmujących całe Kociewia. Natomiast LGD „Chata Kociewia" była autorem kampanii promocyjnych realizowanych przez kociewskie LGD. Pomimo znacznych nakładów i zwiększenie rozpoznawalności marki KOCIEWIE wśród branży turystycznej mieszkańcy obszaru uznają, że region jest niewystarczająco promowany.

1.8 Rolnictwo i rynek rolny

Ważną dziedziną gospodarki na terenie Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia", podobnie jak w całym regionie jest rolnictwo, które stanowi jedno z głównych źródeł utrzymania mieszkańców obszaru. W zakresie struktury użytkowania gruntów według danych GUS z 2020 r. na terenie dominują lasy i grunty leśne (42%) oraz grunty orne (39%). Podobnie wygląda ta struktura w wojew.: lasy i grunty leśne - 37%, grunty orne - 40%. Łącznie użytki rolne zajmują na obszarze LGD 48% powierzchni (w woj. pomorskim 50%) i poza gruntami ornymi swój udział mają tu pastwiska (3%) oraz łąki (6%). Sady zajmują zaledwie 0,2% powierzchni.

Pod względem wielkości gospodarstw rolnych struktura obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" jest zbliżona do struktury woj. pomorskiego. Największy jest ilościowy udział gospodarstw o pow. do 1 ha - 32% gospodarstw (Woj. Pom. – 30%). Podobnie kształtuje się udział gospodarstw o pow. od 1 do 5 ha, 25% dla LGD „Chata Kociewia" (Woj. Pom. 26%). Małe gospodarstwa rolne do 5 ha stanowią 57% liczby gospodarstw rolnych znajdujących się na terenie LGD (w wojew. 56%). Mamy też znaczny ilościowy udział większych gospodarstw, o pow. powyżej 15 ha, zarówno w województwie jak i na terenie wiejskim objętym LSR. W obu przypadkach to 18%. Procentowe udziały pozostałych gospodarstw są niższe, ale wszystkie przekraczają próg 10%. Struktura ilościowa gospodarstw pod względem wielkości jest urozmaicona, bez przewagi jednej kategorii. Pod względem powierzchni zajmowanej przez różne rodzaje uprawy dominują zasiewy zbóż, zajmując 58% ogólnej powierzchni upraw. W tym zakresie struktura obszaru LGD jest zbliżona do struktury woj. pomorskiego.

Na obszarze LGD działają przedsiębiorstwa należące do sieci, a tym samym promujące lokalne tradycje kulinarne. Są to: Karczma „Pod Wygodą" (Sumin, gmina Starogard Gd.), Gospodarstwo agroturystyczne Kociewiak (Szteklin, gmina Lubichowo), Gospodarstwo agroturystyczne Winnica „Pod Orzechem" (Zblewo), Kwatera agroturystyczna „Pokoje u Dagmary" (Mermet, Lubichowo), Gospodarstwo rolne Marian Cieśliński (Więckowy, gmina Skarszewy), Spółdzielnia Mleczarska w Skarszewach, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „Herold". Rozwija się także Rolniczy Handel Detaliczny. Istnieje potrzeba skoordynowania przepływu produktów do odbiorców. Również lokalni właściciele lokali gastronomicznych wyrażają zainteresowanie zakupem lokalnych produktów. Obecnie na obszarze funkcjonuje pięć gospodarstw agroturystycznych wpisanych do rejestrów w urzędach gmin (dane GUS 2020 r.) i jedna zagroda edukacyjna (Osada Stara Baśń – Wilcze Błota gm. Stara Kiszewa) zrzeszona w Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych. Na obszarze nie ma gospodarstwa opiekuńczego.

Z danych pozyskanych podczas prac nad LSR, wynika, że rolnicy zainteresowani są rozwojem pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych – zwłaszcza w branży czasu wolnego. Na obszarze powstają nowe kwatery agroturystyczne, rozszerzające usługi o dodatkowe atrakcje spędzania czasu wolnego np. labirynt w kukurydzy w Malarach. Rozwija się także Rolniczy Handel Detaliczny.

1.9 Ochrona przyrody

Obszar Lokalnej Grupy Działania objęty jest różnymi formami ochrony przyrody w województwie. Najszerzej stosowaną formą ochrony przyrody są obszary chronionego krajobrazu (98% obszarów chronionych), pozostałe formy to: rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe oraz użytki ekologiczne. Część terenów LGD objęto ochroną w ramach programu „Natura 2000", tworząc następujące jednostki: Bory Tucholskie (PLB220009), Dolina Wierzycy (PLH220094), Grądy nad Jeziorami Zduńskim i Szpęgawskim (PLH220067), Krzewiny (PLH040022), Sandr Wdy (PLH040017), Szczodrowo (PLH220101), Zielenina (PLH220065), Dolina Środkowej Wietcisy (PLH220009), Lubieszynek (PLH 220074), Jeziora Wdzydzkie (PLH220034), Jezioro Krąg (PLH220070), Stary Bukowiec (PLH220082), Wilcze Błota (PLH220093). Najwięcej drzew pomnikowych jest w gminie Skarszewy (25), tam też występuje najwięcej głazów narzutowych (10) położonych w lasach pomiędzy Pogódkami, a jeziorem Duży Mergiel. Na Kociewiu wydzielone zostały też liczne obszary chronionego krajobrazu, m. in.: „Borów Tucholskich" (w obrębie gmin: Stara Kiszewa, Zblewo, Osieczna, Lubichowo, Osiek, Skórcz i Smętowo Gr.), „Doliny Wietcisy", „Polaszkowski" (wokół Jezior Polaszkowskich), „Doliny Wierzycy" (atrakcyjny krajobrazowo środkowy odcinek doliny), „Przywidzki" (na pograniczu Kociewia i Kaszub). Na terenie występują obecnie różnorodne formy prawnej ochrony przewidziane dla walorów naturalnych, które potwierdzają jakość środowiska przyrodniczego w regionie. Potwierdzeniem wysokich walorów środowiska przyrodniczego obszaru są opinie mieszkańców w tym zakresie. Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wśród lokalnej społeczności wskazują, że największa liczba badanych (67%) wskazała atrakcyjne walory naturalne (lasy, rzeki, jeziora, czyste środowisko). Na drugim miejscu w tym zestawieniu (49% odpowiedzi) znalazł się potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji oparty o posiadane zasoby. Jednocześnie mieszkańcy podczas konsultacji często zwracali uwagę na jakość posiadanych walorów naturalnych i czystość środowiska. Według nich decyduje o tym zarówno brak uciążliwego przemysłu, mogącego negatywnie oddziaływać na środowisko. Wskazało na to 28% ankietowanych osób. Pojawiały się również opinie dotyczące generalnej czystości powietrza, wód w rzekach i jeziorach i mało przekształconego antropogenicznie środowiska naturalnego, które zdaniem mieszkańców jest bardzo ważnym walorem regionu. Dzięki temu region pozytywnie odróżnia się od innych regionów, o podobnych, aczkolwiek bardziej zdegradowanych walorach przyrodniczych. Mieszkańcy wskazali na pojawiające się odstępstwa od tej reguły związane z rosnącym ruchem turystycznym i wzrostem zagospodarowania turystycznego oraz rozwojem przedsiębiorczości. Część mieszkańców - zwłaszcza zamieszkująca atrakcyjne turystycznie miejscowości wskazała na widoczną dużą i rosnącą presję turystyki na środowisko, w tym posiadane walory naturalne. W tym zakresie zwrócono uwagę na wzmagający się ruch turystyczny, który poza swoimi pozytywnymi aspektami ekonomicznymi ma też negatywne następstwa w postaci rosnącej antropopresji, czego efektem jest niszczenie fauny i flory, zanieczyszczenie wód, powietrza czy emisja nadmiernego hałasu w sezonie turystycznym. Grozi to stopniową degradacją posiadanych walorów i obniżeniem ich rangi. Jednocześnie mieszkańcy w trakcie spotkań przeprowadzonych w poszczególnych gminach zwrócili uwagę na ogólną niską świadomość ekologiczną wśród lokalnych przedsiębiorców i słabą dbałość z ich strony o walory środowiskowe przejawiającą się np. małą liczbą stosowanych rozwiązań proekologicznych zwłaszcza w większych przedsiębiorstwach (np. w postaci OZE). To w ujęciu długofalowym wpływa negatywnie na posiadane walory środowiskowe.

1.10 Ochrona powietrza

Problemem, z którym na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" borykamy się już od lat jest zanieczyszczenie powietrza. Jest on o tyle istotny, że wpływa na wiele sfer życia, znacząco pogarszając jego jakość. Wszechobecny smog powoduje m.in.: wzrost zachorowań na nowotwory, choroby układu oddechowego, pogłębianie chorób układu krwionośnego, obniżenie odporności, co w obecnych czasach ma ogromne znaczenie. Oprócz zagrożenia życia i zdrowia mieszkańców, zanieczyszczenie powietrza generuje również wysokie koszty ekonomiczne. W szczególności wydatki na opiekę zdrowotną, (ponoszone bezpośrednio przez ludzi chorujących z powodu zanieczyszczenia powietrza, jak również wydatki w ramach państwowego systemu opieki zdrowotnej), koszty wynikające z mniejszej produktywności (nieobecność w pracy), koszty związane z przedwczesną umieralnością, straty wynikające z przyspieszonej degradacji zabytków.

Główną przyczyną przekroczeń dopuszczalnych norm pyłów w powietrzu jest spalanie paliw stałych, szczególnie w przestarzałych, nisko sprawnych kotłach i piecach używanych w gospodarstwach domowych do celów opałowych. Pomimo wieloletnich działań podejmowanych w walce o czyste powietrze efekty są w dalszym ciągu niezadowalające.

W 2018 roku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok przeciwko Polsce w związku z brakiem znaczącej poprawy w zakresie jakości powietrza. Wyrok ten zobowiązuje Polskę do wdrożenia zdecydowanych działań mających na celu jak najszybsze rozwiązanie problemu złej jakości powietrza. Jakość powietrza w województwie pomorskim jest badana w ramach państwowego monitoringu środowiska, realizowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (do roku 2018 przez Pomorski Wojewódzki Inspektorat Środowiska). Jak wynika z przygotowywanego co roku raportu „Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim" często notuje się przekroczenia w zakresie stężeń 24-godzinnych w zakresie PM10 oraz średniorocznego poziomu benzo(a)pirenu. Zagrożone jest także dotrzymanie wymaganego od 2020 roku średniorocznego poziomu zanieczyszczenia pyłem PM2,5 (20 $\mu g/m^3$). Należy dążyć do likwidacji ogrzewania indywidualnego wykorzystującego paliwo stałe i zastąpienia ogrzewaniem niskoemisyjnym lub bezemisyjnym. Jedynie w obszarach, gdzie występuje brak możliwości technicznych przyłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej pozostawia się możliwość wymiany na kotły na paliwa stałe spełniające wymagania tzw. ekoprojektu. Ponadto zachęca się do stosowania odnawialnych źródeł energii. Uchwały antysmogowe wprowadzają ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych. Od 1 stycznia 2021 roku nie można stosować w instalacjach spalania paliw m.in. mułów węglowych, flotokoncentratów, węgla brunatnego, miału o wymiarze ziaren 1 - 31,5 mm oraz paliw zawierających biomasę o wilgotności powyżej 20%. Tam gdzie nie ma możliwości podłączenia instalacji do sieci ciepłowniczej lub gazowej dopuszcza się pod określonymi warunkami możliwość stosowania instalacji spełniające wymogi ekoprojektu. Zmiana źródeł ciepła na jak największym obszarze jest istotna również ze względu na postępujące zmiany klimatu, gdyż związki sadzy emitowane podczas spalania paliw kopalnych przyczyniają się do ocieplenia klimatu. Ponadto, zmniejszenie zużycia paliw w gospodarstwach domowych (dzięki termomodernizacji i właściwemu doborowi mocy nowoczesnych urządzeń grzewczych) przyczyni się do zmniejszenia emisji CO2, będącego jednym z głównym gazów cieplarnianych.

Według danych zawartych w publikacji „Założenia przestrzenne rozwoju odnawialnych źródeł energii w województwie pomorskim" Pomorskiego Biura Planowanie Regionalnego w Gdańsku potencjał teoretyczny obszaru LGD „Chata Kociewia" dla rozwoju OZE w skali województwa jest w większości średni z wyjątkiem biomasy drzewnej i słomy odpadowej, w której potencjał teoretyczny jest wysoki. W zakresie poszczególnych źródeł kształtuje się następująco:

- Duża energetyka wiatrowa - szacowany potencjał teoretyczny wynosi 6,89% z 184,3 GW (6,88% z 433 093 GWh/rok),
- Małe elektrownie wiatrowe - szacowany potencjał teoretyczny wynosi 4,56% z 2 708,82 MW (tj. również 4,56% z 4 875,9 GWh/rok oszacowanej produkcji energii elektrycznej),
- Promieniowanie słoneczne - potencjał teoretyczny mocy znamionowanej wynosi 6,66% z 6 850 GW (6,79% z 11 302,5 TWh energii),
- Biomasa: potencjał teoretyczny szacowany -

- dla biomasy drzewnej z lasów wynosi 8,44% z 34 465 322 GJ/rok,
- dla słomy - 7,69 % z 27 373 863,6 GJ/rok,
- dla siana - 5,79 % z 37 160 961 GJ/rok,
- dla odchodów zwierząt – 9,47% z 5 056 492 GJ/rok,
- dla roślin energetycznych: sucha masa wierzby - 8,34 % z 51 799 047 GJ/rok, bioetanol z żyta – 8,72% z 2 840 280 GJ/rok, bioester z rzepaku – 9,03% z 503 850 GJ/rok, biogaz z kukurydzy – 9,2% z 4 866 170 GJ/rok,
- dla odpadów komunalnych – energia cieplna – 4,96% z 2 197 721 GJ/rok oraz energia elektryczna – 4,96% z 610 966 MWh/r,

- Geotermia głęboka - potencjał teoretyczny wynosi 7,92% z 634x1010 GJ,
- Pomy ciepła - 4,84% z 13 323,5 GWh/rok.

W latach 2014-2020 na obszarze powstały instalacje fotowoltaiczne zarówno w instytucjach publicznych jak i gospodarstwach domowych. Ponad 1/3 samorządów realizowała projekty dofinansowane z UE, dzięki którym mieszkańcy mogli skorzystać z montażu instalacji w domach prywatnych. Dużym zainteresowaniem cieszył się także program Mój Prąd. Według szacunków z samorządów gminnych na obszarze LGD założonych jest blisko 1000 instalacji fotowoltaicznych zasilających domy prywatne. Średnia wielkość instalacji waha się od 7 do 15 kWh. Część mieszkańców niejako przy okazji wymieniła źródło ciepła na pompę cieplną. Z informacji z samorządów wynika, że istniejące instalacje nie były wyposażane w magazyny energii, które znacząco poprawiły by bezpieczeństwo energetyczne mieszkańców, ale także zracjonalizowałyby sposób korzystania z wytworzonej energii słonecznej.

2. Określenie grup docelowych szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR, w tym grup w niekorzystnej sytuacji, seniorów, ludzi młodych (do 25 roku życia) oraz problemów odnoszących się do tych grup wraz z ich uzasadnieniem.

Biorąc pod uwagę dane wynikające z diagnozy obszaru do szczególnie istotnych grup docelowych z punktu widzenia zarówno realizacji założonych celów LSR, jak i wprowadzenia trwalej zmiany na obszarze uznaje się:

- **Jednostki sektora finansów publicznych -** są i będą jednym z ważniejszych odbiorców działań. JSFP są gospodarzem obszaru i od ich zaradności, gospodarności oraz otwartości zależy stan infrastruktury publicznej na obszarze. Inwestycje w infrastrukturę publiczną oddziałują na cały obszar i poprawiają jakość życia wszystkich mieszkańców. W LSR zaplanowano jako przedsięwzięcia z zakresu rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej (przeznaczając na to 1 300 000,00 euro z PS WPR) i inwestycje dotyczące rozwoju infrastruktury kąpieliskowej (849 825,86 euro z FEP). W sumie 2 149 825,86 euro, co stanowi 35,74% całego budżetu LSR przeznaczonego na wdrażanie. Dodatkowo JSFP mogą ubiegać się o wsparcie na rozwój infrastruktury służącej realizacji usług społecznych i ochronę bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo. W obu tych przypadkach nie są one jednymi podmiotami uprawnionymi do wsparcia. Takie ustawienie działań skierowanych do JSFP przyczyni się osiągniecia pierwszego, trzeciego i czwartego celu LSR[5].

- **Organizacje pozarządowe** - podczas prac nad LSR kwestia organizacji społecznych oraz ich aktywność przewijała się niejednokrotnie. Wsparcie dla sektora społecznego, niedocenianie jego roli i nieadekwatna do możliwości lokalnych organizacji oferta LGD w upływającym okresie programowania była jednym z najczęściej podnoszonych tematów na spotkaniach konsultacyjnych w różnych gremiach. Dlatego też w LSR z 15 przedsięwzięć ujętych w LSR większość jest dedykowana organizacjom pozarządowym. Obecna LSR jest zdecydowanie bardziej prospołeczna niż ta dla poprzedniego okresu programowania. W większej części skoncentrowana jest na wdrażaniu przedsięwzięć tzw. „miękkich". Co ważne, o takie postawienie ciężaru ważności wnioskowali nie tylko organizacje społeczne, ale także przedsiębiorcy, zauważając potrzebę zmiany podejścia zarówno do prowadzenia biznesu, jak i zachęcania do podjęcia pracy przez mieszkańców obszaru. Do dyspozycji organizacji pozarządowych (wraz z innymi podmiotami uprawionymi do wsparcia) w obecnej LSR zostaje przeznaczone 2 665 856,00 euro, co stanowi 43,32% budżetu na wdrażanie LSR. Środki finansowe pochodzą ze wszystkich trzech funduszy (PS WPR, EFRR, EFS+).

- **Przedsiębiorcy/rolnicy** - środki dla przedsiębiorców w całości pochodzą z PS WPR. W obecnej perspektywie nie przewidujemy wsparcia z RLKS na przedsięwzięcia związane z podejmowaniem działalności gospodarczej. Natomiast 1 000 000,00 euro przeznaczamy na rozwój istniejących przedsiębiorstw, 200 000,00 euro na rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych oraz 50 000,00 na granty dotyczące wsparcia doradczego i szkoleniowego dla biznesu. Łącznie wsparcie w wysokości 1 250 000,00 euro stanowi 20,78% budżetu na wdrażanie LSR.

[5] W przypadku pomocy w ramach FEP beneficjentami mogą być wyłącznie jednostki sektora finansów publicznych określone w Szczegółowym Opisie Priorytetów Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027.

W wyniku prac nad sytuacją demograficzną oraz problemami społecznymi z jakimi zmaga się obszar Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia", określa się następujące grupy w szczególnie niekorzystnej sytuacji:

- **Osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie** - z uwagi na marginalny udział specjalistycznych usług opiekuńczych i całkowity brak usług wytchnieniowych dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami członkowie zespołu roboczego, zapoznając się z danymi zebranymi na potrzeby opracowania diagnozy, zwrócili uwagę na fakt, że dane te dotyczą usług i korzystających z nich w ramach systemu pomocy społecznej. Oznacza to, że faktyczne zapotrzebowanie na usługi jest zdecydowanie większe. Dane nie obejmują grupy osób, która ze względu na osiągane dochody nie kwalifikuje się do wsparcia w zakresie usług opiekuńczych. Brakuje także rozwiązań dotyczących asystentury osób z niepełnosprawnością, która jest niezbędna w celu możliwie największego usamodzielniania osób z niepełnosprawnościami oraz w ślad za tym mieszkań treningowych i wspomaganych. Jedyną alternatywą jest umieszczenie osoby z niepełnosprawnością w domu pomocy społecznej, co jest niezgodne z polityką deinstytucjonalizacji oraz na co wskazują badania, jest to rozwiązanie nie tylko w ostatecznym rachunku o wiele droższe, ale co ważniejsze odbierające podmiotowość osobom tam kierowanym. Obecnie w części obszaru funkcjonują Środowiskowe Domy Samopomocy, jednak wsparcie to nie jest równomiernie rozłożone na obszarze i przez to jest niewystarczające oraz nie rozwiązuje problemu dotyczącego sytuacji osób z niepełnosprawnościami - uczestnikami ŚDS w sytuacji śmierci opiekuna. W związku z powyższym, w ramach LSR zaproponowano przedsięwzięcie „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku", które ma być odpowiedzią na konieczność przeorganizowania społeczności lokalnych. Z uwagi na fakt, że w sektorze usług opiekuńczych z reguły zatrudniane są kobiety, a usługi te świadczone są z wykorzystaniem elastycznych form zatrudnienia i godzin pracy realizacja tego przedsięwzięcia przyczyni się także do rozwiązania innych problemów wskazanych w diagnozie, w szczególności: problemu rosnącego udziału kobiet w strukturze osób pozostających bez zatrudnienia. Poprzez skierowanie przedsięwzięcia do organizacji pozarządowych wzmacnia się zarówno same organizacje, jak i ich aktywność na rzecz społeczności lokalnych oraz wizerunek NGO wśród samorządów od organizacji hobbystycznych na rzeczywistych partnerów społecznych wspierających rozwój społeczności lokalnych.

- **Kobiety powracające na rynek pracy po przerwie spowodowanej opieką nad osobą zależną** - wspomniany wyżej problem dotyczy ponad 60% kobiet w strukturze osób bezrobotnych. Spowodował on konieczność (zdaniem zespołu roboczego) uznania kobiet powracających na rynek pracy po przerwie spowodowanej opieką nad osobą zależną za grupę w szczególnie trudnej sytuacji. Pierwotnie grupa miała nazwę „kobiety powracające na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dzieci", jednakże w wyniku dyskusji nad diagnozą obszaru zwrócono uwagę na fakt, że to głównie na kobietach w ciąży spoczywa obowiązek opieki nad osobami przewlekle chorymi, osobami z niepełnosprawnościami czy niesamodzielnymi starszymi. Co jest z tym związane także one doświadczają trudności z powrotem na rynek pracy, po ustaniu konieczności opieki. Dla tej grupy osób w niekorzystnej sytuacji także przewiduje się wsparcie w ramach przedsięwzięcia „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku". Będą to te z grantów, które skupiać się będą na usługach wytchnieniowych.

- **Ludzie młodzi do 25 roku życia** - o objęcie wsparciem ludzi młodych wnioskowali wszyscy interesariusze zaangażowani w proces tworzenia LSR. Przedstawiciele samorządów z uwagi na procesy demograficzne (starzenie się społeczeństwa oraz zmniejszający się wskaźnik urodzeń), przedsiębiorcy (z uwagi na brak kadr, kandydatów do pracy, czy nawet osób chcących uczyć się zawodu). Podnosili te kwestię także przedstawiciele organizacji pozarządowych z uwagi na niską aktywność społeczną młodzieży i niedostateczne zainteresowanie sprawami dotyczącymi programowania przyszłości w środowiskach lokalnych. Sprawa konieczności wzmacniania aktywności osób młodych wybrzmiewała także na warsztatach ożywienia, które Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" organizowała na przełomie 2021/22, a efekty których zostały wykorzystane przy tworzeniu LSR. W warsztatach uczestniczyli również uczniowie klas średnich z powiatu starogardzkiego, co pozwoliło poznać pespektywę, potrzeby i problemy młodzieży. Dzięki temu poznaliśmy ich oczekiwania, co do wymaganych warunków, aby w przyszłości chcieli mieszkać i pracować na obszarze LGD. To wszystko

spowodowało, podjęcie decyzji o wyznaczeniu przedsięwzięcia dotyczącego wzmacniania aktywności społecznej osób młodych. Realizacja tego działania zaplanowana jest w formule konkursu grantowego, finansowanego z PS WPR z alokacją na poziomie 50 000,00 euro.

- **Seniorzy** - z analizy dokonanej na potrzeby opracowania diagnozy obszaru wynika, że w roku 2050 udział osób powyższej 80 roku życia wyniesie ponad 10%, a osób powyżej 60 roku życia blisko 30% (obecnie 17%). Jednak wiek sam w sobie nie jest wyznacznikiem znajdowania się w niekorzystnej sytuacji. Grupa ta jest bardzo różnorodna. Wśród osób, które zaliczamy do seniorów są osoby nadal aktywne zawodowo i społecznie oraz takie, które ze względu na niesamodzielność od lat nie wychodzą z domu. Uwarunkowane jest to zarówno poziomem wykształcenia seniorów jak i ich aktywnością lub jej brakiem w przeszłości. Obecnie w 8 spośród 14 gmin zorganizowane są miejsca aktywności seniorów w postaci klubu seniora. Działają również organizacje seniorskie (np. Kaliskie Stowarzyszenie Seniorów, czy Gminne Koła Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów). Jednakże w zajęciach tam zorganizowanych biorą udział osoby już aktywne, szukające rozrywki i zaspokojenia potrzeby bycia w grupie. Członkowie grupy roboczej zwracali uwagę, że w naprawdę trudnej sytuacji są seniorzy w wieku powyżej 80 roku życia i seniorzy niesamodzielni ze względu na wiek bądź chorobę. Problemem jest również wykluczenie komunikacyjne z powodu miejsca zamieszkania. Dla tej grupy osób w niekorzystnej sytuacji przewiduje się wsparcie w ramach przedsięwzięcia „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku". Będą to te z grantów, które skupiać się będą na usługach opiekuńczych w miejscu zamieszkania, pomocy w dostępności komunikacyjnej lub też dostosowania miejsca zamieszkania do potrzeb związanych z wiekiem lub niepełnosprawnością.

W poniższej tabeli przedstawiono grupy docelowe, do których kierowane będzie wsparcie w ramach poszczególnych przedsięwzięć LSR. Zakres grup wynika z wytycznych programowanych tj.: PS WPR 2023-2027 oraz FEP 2021-2027 oraz wyników diagnozy i potrzeb rozwojowych.

Przedsięwzięcie	Wnioskodawcy/Grantobiorcy
Cel szczegółowy 1 „Ochrona środowiska i różnorodności biologicznej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"	
„Wsparcie budowy magazynów energii wraz z infrastrukturą towarzyszącą"	osoby fizyczne organizacje pozarządowe
„Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo"	jednostki samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego lasy państwowe organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 2 „Rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"	
„Wsparcie dla innowacji i cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwach"	przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
„Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu"	przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą organizacje pozarządowe
„Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych"	osoby fizyczne - rolnicy
Cel szczegółowy 3 „Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"	
„Wsparcie rozwoju komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych"	przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
„Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej"	JSFP

„Rozwój infrastruktury kapieliskowej”	jednostki samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego
„Wzmocnienie potencjału do tworzenia partnerstw na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”	przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 4 „Rozwój usług społecznych i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”	
„Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku”	organizacje pozarządowe
„Rozwój infrastruktury służącej realizacji usług społecznych”	jednostki samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego organizacje pozarządowe
„Wsparcie aktywności obywatelskiej - COP”	organizacje pozarządowe, w tym LGD „Chata Kociewia”
„Wsparcie aktywności społecznej osób młodych”	organizacje pozarządowe
„Rozwój świadomości obywatelskiej o potrzebie ochrony zasobów przyrodniczych obszaru”	organizacje pozarządowe
„Wsparcie tworzenia koncepcji Smart Villages”	organizacje pozarządowe osoby fizyczne

3. Analiza, w jaki sposób Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia” może wesprzeć zarówno lokalne, jak i ponadlokalne inicjatywy, szczególnie uwzględniając na danym obszarze wdrażanie pozostałych instrumentów terytorialnych wdrażanych na danym obszarze

Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia” będąc partnerstwem międzysektorowym, może wspierać różnorodne inicjatywy o zasięgu zarówno lokalnym, jak i ponadlokalnym z uwagi na fakt, że posiada: wiedzę, możliwości i rozległą sieć partnerów. Nasze zaangażowanie w działania wykraczające poza wdrażanie LSR i RLKS dają taką szansę i możliwość. Dodatkowym atutem jest udział przedstawicieli LGD w regionalnych i ogólnopolskich gremiach, przez co mamy rozeznanie, co dzieje się w innych częściach regionu i kraju oraz mamy możliwość implementacji dobrych praktyk na naszym obszarze. Wśród członków LGD mamy osoby będące Absolwentami Programu Liderzy PAFW, którzy są w większej sieci osób społecznie zaangażowanych. Pracownicy Biura należą do Sieci Doradców Lokalnych - certyfikowanych doradców Fimango w zakresie zarządzania finansami w organizacjach pozarządowych.

Rozdział V

Spójność, komplementarność i synergia

1. Spójność LSR

Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" jest w pełni zgodna z programami i celami Unii Europejskiej, dokumentami planistycznymi na poziomie krajowym i regionalnym, a także lokalnym (powiatowym).

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 jest podstawowym dokumentem, w oparciu o który powstała strategia. W związku z tym, że LSR została opracowana w oparciu o wymogi zawarte w PS WPR oczywiste jest, że jej zapisy są w pełni zgodne zarówno merytorycznie, jak i formalnie z wymogami programu. Odpowiednio do niego wskazano pięć obszarów interwencji – rozwój przedsiębiorczości, rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych, rozwój współpracy, poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej oraz kształtowanie świadomości obywatelskiej. W oparciu o nie zostały sprecyzowane cele, a następnie przedsięwzięcia. Lokalna Strategia Rozwoju jest spójna i komplementarna z następującymi celami strategicznymi PS WPR:
CS 8.P 4. „Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej" - w celu 3 „Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" zawarte są przedsięwzięcia wpisujące się w ww. cel PS WPR, tj. rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej oraz rozwój infrastruktury kąpieliskowej.
CS 8.P 7. „Poprawa dostępu do usług komercyjnych" - zgodność i spójność występują zarówno w celu 2 LSR „Rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" jak i w przedsięwzięciu 3.1 „Wsparcie rozwoju komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych" ze wspomnianego wyżej celu 3 LSR.
CS 8.P 10. „Włączenie osób z grup defaworyzowanych lub wykluczonych na obszarach wiejskich" - przedsięwzięcia wpisujące się w ten cel PS WPR znajdują się w celu 4 LSR „Rozwój usług społecznych i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia".
CS 8.P 11. „Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzacje i wykorzystanie potencjału endogenicznego" - w tak opisany cel wpisuje się przedsięwzięcie 2.1 LSR tj.: „Wsparcie dla innowacji i cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwach".
CS 8.P 12. „Zaangażowanie młodych w życie lokalne, w tym w podejmowaniu decyzji, tworzenie sieci społeczność" - spójność z tym celem PS WPR w LSR znajdujemy w przedsięwzięciu 4.4 „Wsparcie aktywności społecznej osób młodych".
CS 8.P 13. „Rozwój wiedzy/umiejętności: cyfryzacja, oszczędność zasobów, przedsiębiorczość, środowisko klimat" – w ten cel wpisuje się przedsięwzięcia 2.1 „Wsparcie dla innowacji i cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwach", 2.2 „Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu", 4.5 „Rozwój świadomości obywatelskiej o potrzebie ochrony zasobów przyrodniczych obszaru".

LSR w pełni wpisuje się w cele i zadania **Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027**, który został opracowany przez Samorząd Województwa Pomorskiego i zatwierdzony decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej nr C (2022) 8860 z dnia 7 grudnia 2022 r. Po pierwsze, strategia jest zgodna z Priorytetem 2 „Bardziej zielone Pomorze", cel (II) - wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju. W tym zakresie zaplanowano wsparcie w celu 1, w przedsięwzięciu dotyczącym wspierania inwestycji w magazyny energii z infrastrukturą towarzyszącą. Zaplanowano w nim działania w trybie konkursu grantowego dla osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz organizacji pozarządowych, które posiadają już odnawialne źródła energii. Zastosowany zostanie mechanizm bezzwrotnego finansowania.

LSR na lata 2021-2027 jako kolejne przedsięwzięcie w celu 1 zakłada działania na rzecz wzmacniania ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich. Ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia w całości odpowiada Priorytetowi 2 Bardziej zielone Pomorze, w tym jego celowi (VII). Także i tu zostanie zastosowany instrument bezzwrotny. Operacje będą obejmować wspieranie działań o charakterze inwestycyjnym, ale też miękkich działań badawczych, edukacyjnych i promocyjnych, w różnorodnych formach.

W celu 3, odpowiednio do ujętego w FEP Priorytetu 6 Fundusze Europejskie dla silnego społecznie Pomorza, w tym jego celu (VI), LGD „Chata Kociewia" zaplanowała przedsięwzięcie dotyczące realizacji operacji inwestycyjnych, które posłużą wzmacnianiu roli zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych. Poprzez instrument bezzwrotny wspierana będzie budowa bezpiecznych kąpielisk. Dodatkowo w przedsięwzięciu dotyczącym wsparcia komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych – finansowanym z PS WPR, Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" zobowiązuje się do premiowania inwestycji dotyczących rozwoju turystyki konnej, by wzmocnić realizację przedsięwzięcia strategicznego Pomorskie Szlaki Konne. Zbudowana infrastruktura będzie otwarta i publiczna, a także odpowiednio do rodzaju, dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów.

W celu 4 dotyczącym rozwoju kapitału społecznego na obszarze wiejskim objętym LSR przewidziano inwestycje w obiekty służące realizacji usług społecznych w środowisku lokalnym w formie zdeinstytucjonalizowanej, co odpowiada celowi (III) w Priorytecie 6 „Fundusze Europejskie dla silnego społecznie Pomorza". Zastosowany zostanie instrument bezzwrotny, a rozwinięta dzięki temu infrastruktura będzie mieć ogólnodostępny i niekomercyjny charakter i będzie służyć realizacji szeroko rozumianych usług społecznych, na rzecz osób znajdujących się w szczególnej sytuacji. Operacje będą polegać na modernizacji obiektów publicznych, w tym likwidacji barier architektonicznych.

Uzupełniająco do wskazanego wyżej przedsięwzięcia zaplanowano wsparcie operacji polegających na rozwoju usług społecznych świadczonych w środowisku, co wpisuje się w cel (k), Priorytetu 5 „Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym". Poprzez konkurs grantowy przyznawana będzie pomoc bezzwrotna, a ze świadczonych usług beneficjenci ostateczni będą korzystać bezpłatnie.

Lokalna Strategia Rozwoju zgodna jest także z założeniami ZIT dla **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Starogardu Gdańskiego 2030.** W skład obszaru MOF Starogard wchodzą gminy leżące na obszarze LGD. Są to gminy: Bobowo, Zblewo oraz Starogard Gd. Oprócz tego MOF tworzą powiat starogardzki oraz Miasto Starogard Gd. W założeniach ZIT określono 3 priorytety:

I. Silna gospodarka i wysoka mobilność – w ramach tego priorytetu zakłada się następujące kierunki rozwoju: prowadzenie aktywnych działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności, wzmocnienie działań na rzeczy cyfryzacji MOF, rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, zwiększenie mobilności mieszkańców. Cel i kierunki rozwoju spójne są i komplementarne z LSR, która w celu 2 „Rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" zawiera przedsięwzięcia dotyczące wsparcia dla innowacji i cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwach rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych, ale także wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu. W celu 3 „Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru LGD" zawierają się przedsięwzięcia dotyczące zarówno wsparcia rozwoju komercyjnych usług turystycznych jak i rozwoju publicznej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, w tym kąpielisk.
II. Czysta energia, czyste środowisko - w ramach tego priorytetu zakłada się następujące kierunki rozwoju: zmniejszenie emisyjności i poprawa jakości powietrza, adaptacja do zmian klimatu i rozwój infrastruktury technicznej, rozwój energetyki opartej o OZE, ochrona różnorodności biologicznej. Wymienione przedsięwzięcia są komplementarne i spójne z przedsięwzięciami z celu 1 LSR takimi jak: „Wsparcie budowy magazynów energii wraz z infrastrukturą towarzyszącą", „Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo".

III. Otwarte zdrowe i wykwalifikowane społeczeństwo - w ramach tego priorytetu zakłada się następujące kierunki rozwoju: wsparcie edukacji na wszystkich szczeblach, dostosowanie kwalifikacji do rynku pracy, podniesienie jakości i dostępności usług zdrowotnych, działania na rzecz włączenia do społeczeństwa imigrantów. Ten cel z założeń ZIT jest spójny i komplementarny z celem 4 LSR „Rozwój usług społecznych i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia". Wpisuje się także w przedsięwzięcie 2.2 LSR dotyczące wsparcia doradczego i szkoleniowego dla biznesu.

Lokalna Strategia Rozwoju zgodna jest także ze **Strategią Terytorialną Partnerstwa Obszaru Światowego Rezerwatu Biosfery „Bory Tucholskie"** (Strategia Terytorialna POŚRBBT). W skład tego partnerstwa wchodzi 6 gmin leżących na obszarze LGD - są to gminy: Czarna Woda, Kaliska, Lubichowo, Osieczna, Osiek, Stara Kiszewa. Cele strategiczne partnerstwa:

1. „Zrównoważony rozwój Rezerwatu Biosfery Borów Tucholskich w zakresie ochrony zasobów środowiska naturalnego i bezpieczeństwa mieszkańców, determinujący wysoką jakość życia na tym obszarze". Cel ten jest zgodny z celem 1 LSR „Ochrona środowiska i różnorodności biologicznej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia". W 1 cel strategiczny Strategii Terytorialnej POŚRBBT wpisują się przedsięwzięcia 1.1 „Wsparcie budowy magazynów energii wraz z infrastrukturą towarzyszącą", 1.2 „Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo",
2. Wzrost konkurencyjności gospodarki Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie w oparciu o wydajny system komunikacyjny oraz zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Zakres tego celu jest komplementarny z celem 3 LSR „Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" z jej przedsięwzięciami dotyczącymi rozwoju niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej (w tym kąpielisk) oraz rozwoju komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych.

Lokalna Strategia Rozwoju jest spójna i komplementarna w odniesieniu do celów **Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030**. Cele LSR zgodne są z wszystkimi celami strategii województwa.

- Cel strategiczny 1 „Trwałe bezpieczeństwo". W ramach przedmiotowego celu strategicznego określony został cel operacyjny 1.1 „Bezpieczeństwo środowiskowe", na które składa się następujący kierunek działania w zakresie różnorodności biologicznej i zasobów przyrodnio-krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów objętych formami przyrody, korytarzy ekologicznych oraz krajobrazów priorytetowych. Ma to swoje odzwierciedlenie w zapisach LSR w postaci celów/zakresów wsparcia dotyczących ochrony środowiska naturalnego oraz bioróżnorodności (cel 1), obszarów cennych przyrodniczo. W ramach celu operacyjnego 1.2 „Bezpieczeństwo energetyczne i kierunki działania w zakresie rozwoju OZE" m.in. poprzez wzmacnianie energetyki obywatelskiej, w tym w połączeniu z likwidacją źródeł tzw. niskiej emisji, a także tworzenie wysp energetycznych, klastrów energii oraz spółdzielni energetycznych zachodzi spójność i synergia współdziałania z LSR. Ukazuje to również cel 1 ukierunkowany w przedsięwzięciu pt. P.1.1„Wsparcie budowy magazynów energii wraz z infrastrukturą towarzyszącą".
- Cel strategiczny 2. „Otwarta Wspólnota Regionalna", w ramach którego został określony cel operacyjny 2.2 „Wrażliwość społeczna" ukierunkowany na działania w zakresie: rozwoju usług społecznych (w tym kadry i infrastruktury), w szczególności w formule zdeinstytucjonalizowanej, przy wykorzystaniu potencjału podmiotów ekonomii społecznej i organizacji pozarządowych, na rzecz rodzin, osób z niepełnosprawnościami, osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów oraz seniorów, likwidacji barier instytucjonalnych i fizycznych w dostępie do wszystkich usług publicznych, m.in. poprzez stosowanie zasad projektowania uniwersalnego, aktywizacji i (re)integracji społecznej oraz zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, kobiet, dzieci i młodzieży. Zapisy te mają odzwierciedlenie w LSR w celu 4 „Rozwój usług społecznych i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej grupy Działania „Chata Kociewia". W tym celu zawierają się przedsięwzięcia dotyczące rozwoju usług społecznych świadczonych w środowisku, poprawy infrastruktury służącej realizacji tychże usług oraz wsparcia aktywności społecznej osób młodych oraz aktywności obywatelskiej.

- Cel strategiczny 3. „Odporna gospodarka", w ramach którego został sprecyzowany cel operacyjny 3.3 „Oferta turystyczna i czasu wolnego" ukierunkowany na poprawę jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego, w tym oferty turystycznej, sportowej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów. Jest to komplementarne z celami i kierunkami działań w LSR w szczególności z celem 3 „Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia", który zawiera przedsięwzięcia dotyczące rozwoju infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej i kąpieliskowej oraz wsparcie rozwoju komercyjnych usług turystycznych.

Dokumentami, które zoperacjonalizują i uszczegóławiają zapisy strategii województwa są Regionalne Programy Strategiczne - i tak LSR jest zgodna z: **„Regionalnym Programem Strategicznym w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego**", Priorytet 1.2 „Różnorodność biologiczna i krajobraz" - działanie 1.2.3 „Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych w szczególności na obszarach objętych formami ochrony przyrody oraz przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej" wpisuje się w ten zakres. Podobnie jak przedsięwzięcie P.1.2 „Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo". Priorytet 2.1 „Czysta energia", Odpowiednio do tego w LSR zaplanowano wsparcie ze środków Programu FEP budowy magazynów energii elektrycznej dla osób fizycznych i organizacji pozarządowych.

„**Regionalny Program Strategiczny w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego"** Cel szczegółowy 3. „Inspirująca oferta turystyczna i czasu wolnego". Przedsięwzięcia P.3.1 „Wsparcie rozwoju komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych" - z preferencją dla rozwoju turystyki konnej (PS WPR), P.3.2 „Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej" (PS WPR) oraz P.3.3 „Rozwój infrastruktury kąpieliskowej" (FEP – EFRR) wpisują się wprost w przytoczony cel Programu, przyczyniając się do osiągnięcia jego wskaźników.

„Regionalny Program Strategiczny w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej"
Cel szczegółowy 2 „Wrażliwość społeczna" programu zakłada rozwój usług na rzecz włączenia społecznego. W swoim zakresie interwencji ma: m.in.: „deinstytucjonalizację usług na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnością …, Upowszechnienie usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej np. usługi asystenckie, opiekuńcze…, Rozwój oferty opieki wytchnieniowej dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (m.in. seniorów, osób z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorych) …, animację społeczności lokalnych,". Ten zakres pokrywa się z zapisami LSR. Przedsięwzięcia wpisujące się w Program przewidziane są w LSR w celu 4 związanym ze wzmocnieniem kapitału społecznego i będą finansowane zarówno z FEP (EFRR i EFS+), jak i PS WPR.

Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" jest usytuowana na terenie 2 powiatów: kościerskiego i starogardzkiego.

Powiat Kościerski

LSR wpisuje się w misję **Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ziemi Kościerskiej na lata 2010-2025**, która zakłada, że „Działania samorządów i pozostałych instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie Strategii mają na celu uczynienie Ziemi Kościerskiej obszarem wysokiej jakości życia. W tym celu dążymy do: Podniesienia konkurencyjności gospodarki regionu; Poprawy dostępności komunikacyjnej i spójności wewnętrznej obszaru; Poprawy stanu środowiska naturalnego; Podniesienia umiejętności i aktywności mieszkańców Ziemi Kościerskiej. Nasze działania opieramy o zasadę „zrównoważonego rozwoju społeczeństwa i gospodarki, poszanowanie środowiska naturalnego oraz racjonalne wykorzystanie zasobów obszaru…". LSR przyczynia się do realizacji następujących celów założonych w Strategii Powiatu Kościerskiego: Cel strategiczny I „Podniesienie konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej oraz turystycznej Ziemi Kościerskiej", Cel operacyjny I.1. „Tworzenie sprzyjającego klimatu dla rozwoju gospodarki i przedsiębiorczości", Cel operacyjny I.3. „Systemowe wsparcie promocji gospodarczej i turystycznej oraz pozyskiwania nowych inwestorów". Cel strategiczny III „Poprawa stanu środowiska naturalnego i racjonalne wykorzystanie zasobów Ziemi Kościerskiej", Cel operacyjny III.1. „Poprawa stanu środowiska naturalnego

poprzez działania inwestycyjne i informacyjno-edukacyjne oraz koordynację działań w zakresie zadań informacyjno-edukacyjnych", Cel strategiczny IV „Wsparcie rozwoju kompetencji i aktywności mieszkańców oraz budowa zintegrowanego społeczeństwa na Ziemi Kościerskiej", Cel operacyjny IV.3. „Wzmacnianie tożsamości regionalnej i integracja społeczeństwa obszaru".

Powiat Starogardzki:

Zaplanowane w LSR przedsięwzięcia wprost wpisują się w **Strategię Rozwoju Powiatu Starogardzkiego na lata 2021-2027**, która swoje cele strategiczne określiła jako: Cel strategiczny 1. „Poprawa stanu i warunków bezpieczeństwa środowiskowego" - Cel 1 LSR, Cel strategiczny 2. „Rozwój gospodarczy i infrastrukturalny powiatu" - Cele 2 i 3 LSR, Cel strategiczny 3. „Rozwój ochrony zdrowia i polityki społecznej" - Cel 4 LSR, Cel strategiczny 4. „Rozwój edukacji i kapitału społecznego" - Cel 4 LSR.

2. Komplementarność

Każdy z obszarów LSR zakłada zintegrowane i komplementarne zróżnicowane działania dla podmiotów z różnych sektorów, wpływając na wybrane aspekty życia lokalnych społeczności. LSR zaprojektowana została w taki sposób, aby operacje inwestycyjne były uzupełniane „projektami miękkimi". Dodatkowo w części LSR środki z FEP uzupełniają bądź są uzupełniane środkami z PS WPR.

W celu 3 – „Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" obok inwestycji w niekomercyjną infrastrukturę rekreacyjną w PS WPR przewidziano również realizację przedsięwzięć dotyczących budowy i modernizacji kąpielisk finansowanych z FEP, jak i rozwoju komercyjnych usług z preferencją dla inwestycji dotyczących turystyki konnej. Dodatkowo, odpowiadając na potrzeby wynikające z diagnozy, w celu 3 zabezpieczono środki na realizację projektów grantowych służących wzmacnianiu partnerstwa na obszarze. Ten zakres będzie finansowany ze środków PS WPR. Po drugie, zbliżony charakter będą miały inwestycje w infrastrukturę turystyczną, która służyć będzie przyjezdnym i mieszkańcom do celów rekreacyjnych. Przewidziano tu inwestycje wykorzystujące naturalne zasoby i możliwości przyrodnicze obszaru stowarzyszenia. Wszystkie inwestycje mają w jak najmniejszym stopniu wpływać na stan środowiska naturalnego i klimatu.

W celu 4 – „Rozwój usług społecznych i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" - tutaj obok środków z FEP (EFRR i EFS+) zaangażowaliśmy środki z PS WPR, by wzmocnić działania i trwale rozwiązać problemy określone w diagnozie. W ramach środków z FEP realizowane będą operacje służące poprawie infrastruktury dot. świadczenia usług społecznych i uzupełniająco granty dotyczące realizacji tych usług w środowisku. Jednocześnie nie możemy pominąć wniosków płynących z diagnozy i ze środków z PS WPR. Zaplanowaliśmy przedsięwzięcia służące wzmocnieniu organizacji pozarządowych działających na obszarze oraz służące wzmocnieniu aktywności społecznej osób młodych. Tak zaplanowane przedsięwzięcia w celu 4 pozwolą na długofalowe działania odpowiadające na wyzwania wynikające z demografii na obszarze. Dodatkowo w celu 4 zawarto przedsięwzięcia dotyczące rozwój świadomości obywatelskiej o potrzebie ochrony zasobów przyrodniczych obszaru i służące opracowaniu koncepcji Smart Village.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach celu 2 w całości finansowane będą z PS WPR. Jednakże i one są wobec siebie komplementarne. Inwestycje w innowacje i cyfryzacje procesów w sektorze gospodarczym uzupełniane są doradztwem i szkoleniami, których deficyty na obszarze zgłaszali przedsiębiorcy. Przedsięwzięcie dotyczące rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych jest komplementarne wobec operacji służących wzmacnianiu partnerstwa na obszarze zawartym w celu 3.

3. Synergia

Synergia to współistnienie różnych czynników powodujące, że łączny efekt ich interakcji jest większy niż efekty ich osobnego działania. Przyjąć należy, że efekt synergii obszaru objętego LSR można obserwować już od momentu rozpoczęcia prac nad jej tworzeniem, ponieważ na skutek spotkań, warsztatów, wymiany doświadczeń oraz publikacji cząstkowych efektów prac nad strategią na obszarze zaczęły zachodzić zmiany i zaczęły być wdrażane pomysły będące odpowiedzią na najpilniejsze potrzeby obszaru. Jest to charakterystyczną cechą działalności Stowarzyszenia, począwszy od etapu rozpoznania potrzeb i planowania LSR, poprzez realizację strategii, aż po jej monitorowanie i ewaluację. Wiosną 2022 r. przystępując do opracowania LSR przeprowadzono konsultacje dotyczące optymalnego składu Zespołu Roboczego. Ich celem był taki dobór członków zespołu, który zapewni pozyskanie najlepszej wiedzy o potrzebach i możliwościach obszaru LSR. Naszym priorytetem w wyborze członków zespołu było to, aby w jego składzie znaleźli się ważni interesariusze, którzy dotąd nie angażowali się w prace LGD. Uznaliśmy, że członkowie Stowarzyszenia (a zwłaszcza osoby zasiadające w jego organach) mają obowiązek włączyć się w prace nad LSR, dlatego do zespołu powołaliśmy głównie osoby dotąd nie związane z LGD, a odgrywające znaczą role na obszarze. Podczas warsztatów i prezentacji można było zaobserwować jak wzajemnie się oni inspirują, dzieląc się swoimi doświadczeniami. Synergiczny efekt LSR wynika też z umiejętnego połączenia możliwych do wykorzystania funduszy, co zaplanowano w każdym z obszarów. Planując strategię braliśmy pod uwagę możliwości finansowania z innych źródeł i tak np. granty dotyczące rozwoju usług społecznych traktujemy jako możliwość przetestowania na obszarze zapotrzebowania na różne rodzaje usług, przewidując wsparcie dla organizacji pozarządowych oraz JSFP w konkursach otwartych w ramach FEP na usługi społeczne. Podobnie rzecz ma się z przedsięwzięciem dotyczącym budowy magazynów energii wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Wspiera ono inne programy krajowe (np. Mój Prąd), bądź też instrumentów terytorialnych (MOF w ramach FEP) i uzupełniające, wzmacniające efekty tamtych programów. Ważną cechą LSR, typową dla lokalnych grup działania, są wspólne działania różnych podmiotów. Operacje podejmowane lub realizowane przez kilka podmiotów, zwłaszcza przez podmioty z różnych sektorów są premiowane w procedurze wyboru operacji. Znajduje to odzwierciedlenie w kryteriach wyboru operacji lub grantobiorców. Ten mechanizm jest stosowany w LGD „Chata Kociewia" od lat, także w perspektywie 2014-2020. Wspólne działania rozpoczynają się już na etapie planowania operacji, a ich finałem jest wspólna realizacja. Dzięki temu działanie lepiej odpowiada na potrzeby partnerów, przebiega sprawnie i przynosi lepsze efekty promocyjne.

4. Wartość dodana podejścia LEADER

Niewątpliwie wartością dodaną podejścia LEADER jest fakt, że planowanie rozwoju oparte jest o rzeczywisty i realny udział społeczeństwa. LSR powstała przy udziale szerokiego udziału społeczności lokalnej i będzie także wdrażana przy jej udziale. Mieszkańcy obszaru są włączani w proces tworzenia LSR na każdym jego etapie, od diagnozy poprzez analizę zasobów i ocenę potencjałów, dalej przez ustalenie celów i podział dostępnych środków, aż po wybór i ostatecznie realizację operacji. Buduje to podmiotowość mieszkańców obszaru i daje poczucie wpływu na rozwój małych ojczyzn. Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" faktyczną pracę nad projektowaniem LSR na nadchodzące lata rozpoczęła na przełomie 2021/2022 roku, organizując cykl 6 warsztatów dotyczących ożywienia społeczno-gospodarczego i aktywizacji rynku pracy. Spotkania te pozwoliły nam nie tylko poznać oczekiwania interesariuszy, ale także poznać ich spojrzenie na obszar. Materiał z tych spotkań był cennym materiałem źródłowym, który uzupełniony o dane statystyczne stał się wyjściem do przygotowania diagnozy obszaru. Wartością dodaną jest także fakt, że LSR przygotowana jest pod potrzeby, oczekiwania i wykorzystuje potencjał obszaru. Każda społeczność rozwija się w innym tempie i w inny sposób. Dzięki podejściu LEADER możemy programować rozwój obszaru dostosowując się do gotowości interesariuszy na zmianę (np. w jednym z pierwszych projektów LGD był ten dotyczący budowania marki lokalnej. Wówczas środowisko gospodarcze nie było gotowe na taki krok - teraz samo zgłasza taką potrzebę). Nie sposób nie wspomnieć o znaczeniu zintegrowania i partnerstwa w rozwoju obszaru. Podejście LEADER uczy współpracy i rozwiązywania problemów obszaru poprzez współdziałanie i łączenie zasobów. Udowadnia, że celem nie jest pozyskanie środków przez danego beneficjenta, a pozyskanie środków na rozwiązanie problemu, który znacząco poprawi sytuację w danym środowisku lokalnym.

W naszym LSR w budżecie finansowa alokacja środków dedykowanych podmiotom publicznym, wykorzystujących fundusze PS WPR wynosi 21,61%, a więc jest mniejsza od wartości granicznej opisanej w tym programie strategicznym. Jest to odpowiedź na zgłaszane na spotkaniach konsultacyjnych problemy, że zbyt mała część poprzedniej LSR skierowana była dla NGO, a te konkursy, które były przeznaczone dla sektora społecznego były trudne do realizacji. Także ewaluacja LSR 2014-2020 wskazywała na potrzebę większej realizacji przedsięwzięć dedykowanych trzeciemu sektorowi.

Tym co przemawia za stosowaniem podejścia RLKS w planowaniu rozwoju jest fakt, że podejście to pozwala na dostosowanie rozwoju do potrzeb i możliwości danej społeczności. W obecnej LSR dużą rolę przykłada się do sieciowania interesariuszy i wzmacniania aktywności ludzi młodych. Jest to odpowiedzią na zapotrzebowanie lokalnych pracodawców zrzeszonych w Cechu Rzemiosł, którzy szukając rozwiązania dla swoich problemów zaangażowali się w prace nad LSR, podnosząc kwestię konieczności podjęcia wspólnych działań.

Podsumowując, dzięki podejściu LEADER mieszkańcy i zrzeszające ich organizacje oraz działające w ich imieniu samorządy i podległe im jednostki, a także uczestniczący w tym procesie przedsiębiorcy wypracowali strategię odpowiadającą na najważniejsze potrzeby i optymalnie wykorzystującą posiadane zasoby, a także wskazali grupy osób znajdujących się szczególnie trudnej sytuacji.

Rozdział VI

Cele i wskaźniki

1. Analiza SWOT

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju ukazują oczekiwania lokalnej społeczność, co do pożądanego stanu danego fragmentu rzeczywistości na obszarze, który winien zostać osiągnięty poprzez wdrożenie LSR. Mają one charakter ogólny. Natomiast przedsięwzięcia to zespoły różnorodnych operacji realizowanych przez różne podmioty przybliżające do osiągnięcia stanu docelowego. Przedsięwzięcia są narzędziem usunięcia przyczyn problemów, które występują na obszarze. Cele oraz przypisane im przedsięwzięcia, były formułowane z udziałem przedstawicieli lokalnej społeczności, co było opisano we wcześniejszych rozdziałach. Praca nad zdefiniowaniem celów rozpoczęła się na etapie diagnozy. Podczas spotkań i dzięki badaniom ankietowym nastąpiła identyfikacja głównych problemów i potrzeb interesariuszy obszaru LGD. Dane te w celu sformułowania diagnozy uzupełniono o dane statystyczne dla obszaru.

Pracując nad sformułowaniem celów LGD „Chata Kociewia" zdecydowała, że powszechność występowania danego problemu, uciążliwość dla lokalnej społeczności lub jej części oraz niemożność bądź trudność zaspokojenia w oparciu o inne programy lub działania innych instytucji będą decydowały o wyborze. Na tak wybrane problemy nałożono następnie dostępne zakresy interwencji wynikające z PS dla WPR oraz Programu FEP. Dla niektórych z problemów niemieszczących się w tych 2 źródłach wsparcia poszukiwano możliwości w innych programach. W kolejnym etapie dotychczasowe ustalenia połączono z potencjałem obszaru, czyli oceniono na ile proponowane działania mogą zainteresować potencjalnych beneficjentów. Brano tu pod uwagę zarówno możliwości organizacyjne i kadrowe, jak i możliwości finansowe, bowiem jedynie pewna część operacji może być sfinansowana za pośrednictwem LGD „Chata Kociewia" w 100%. Zanalizowano różne kombinacje zakresów wsparcia i realizatorów, a także działania w projektach partnerskich, czy operacjach realizowanych w partnerstwie, tak by wybrać rozwiązania optymalne, najbardziej efektywne.

Definiując cele strategii przeanalizowano zależności przyczynowo skutkowe pomiędzy zdiagnozowanymi problemami, a sposobami ich rozwiązania. Zidentyfikowany problem ogólny był podstawą nazwania celu, zaś przedsięwzięcie prowadziło do usunięcia przyczyny owego problemu.

Dla usystematyzowania zebranych informacji i prawidłowego zdefiniowania celów przeprowadzono uproszczoną analizę SWOT.

Lp.	MOCNE STRONY	Lp.	SŁABE STRONY
M 1	Dobre skomunikowanie obszaru LGD „Chata Kociewia", drogi: krajowe 22, wojewódzkie 214, 222, 229, 224, autostrada A1, drogi powiatowe i lokalne; linia kolejowa nr 203 Tczew - Chojnice,	S 1	Niewystarczające wsparcie dla początkującego biznesu i mikroprzedsiębiorstw,
M 2	Rozwijająca się infrastruktura publiczna (szkoły, przedszkola, infrastruktura sportowa),	S 2	Niewystarczająca współpraca wewnątrz sektora gospodarczego,
M 3	Teren atrakcyjny turystycznie, w tym dla aktywnych form wypoczynku i rekreacji (lasy, jeziora, rzeki),	S 3	Migracja młodych do większych ośrodków (Trójmiasto),
M 4	Rozwijająca się baza turystyczna (noclegowa, gastronomiczna, czasu wolnego, w tym aktywnego wypoczynku),	S 4	Niewystarczająca współpraca pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym w zakresie promocji walorów turystycznych i kulturowych regionu,

M 5	Rozbudowana baza szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, kajakowych i konnych),		
M 6	Zróżnicowania obszaru pod względem gospodarczym i promocji,	S 5	Niedostateczna oferta istniejącej lokalnej bazy noclegowej,
M 7	Posiadane tereny pod rozwój gospodarczy,	S 6	Niedostateczna infrastruktura turystyczna i rekreacyjna w stosunku do możliwości terenu (np. do uprawiania turystyki konnej),
M 8	45,5% powierzchni LSR objęty jest formami ochrony przyrody,	S 7	Niewystarczająca promocja regionu Kociewia,
M 9	Brak uciążliwego przemysłu,	S 8	Zbyt niska liczba i jakość istniejących kąpielisk,
M 10	Rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców,	S 9	Zbyt niska jakość oraz zakres usług świadczonych w części obiektów noclegowych,
M 11	Rosnące zainteresowanie wymianą kotłów c.o. na wykorzystujące OZE,		
M 12	Rosnąca dbałość o stan środowiska wśród mieszkańców,	S 10	Słabo rozwinięte przetwórstwo i sprzedaż bezpośrednio do klienta lokalnych produktów rolnych,
M 13	Wyraźna odrębność kulturowa regionu Kociewie,	S 11	Rozdrobnione, niskotowarowe rolnictwo produkujące głównie na własne potrzeby,
M 14	Dość dobrze ugruntowana świadomość regionalna społeczności lokalnych,	S12	Zbyt duża liczba osób utrzymujących się z rolnictwa- problem z ukrytym bezrobociem, na obszarze LGD, zagrożenie rolników i ich domowników ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
M 15	Duża różnorodność organizacji pozarządowych na terenie powiatu starogardzkiego,	S 13	Oparcie lokalnych źródeł energii o paliwa konwencjonalne, niewystarczająca liczba źródeł energii opartych o OZE,
		S 14	Rosnąca antropopresja na walory przyrodnicze ze strony ruchu turystycznego,
M 16	Istniejące konkursy dotacyjne w gminach, powiecie oraz prowadzone przez LGD „Chata Kociewia” (Działaj Lokalnie, Nowy Akumulator Społeczny),	S 15	Duże i rosnące zanieczyszczenie środowiska naturalnego, w tym na obszarach chronionych. Niedostateczna świadomość turystów dotycząca potrzeby ochrony lokalnych walorów przyrodniczych i negatywnego wpływu turystyki,

M 17	Wzrost liczby ludności na obszarze LGD „Chata Kociewia”,
M 18	Zauważalne zainteresowanie podejmowaniem wspólnych działań przez mieszkańców, biznes i NGO – dostrzeganie szansy na rozwój,
M 19	Przychylność mieszkańców w stosunku do cudzoziemców,
M 20	Funkcjonujące organizacje pracodawców i rzemieślników (SKB, CECH).

S 16	Niedostateczna wiedza mieszkańców na temat ochrony środowiska, w tym obszarów chronionych cennych przyrodniczo,
S 17	Niska aktywność organizacji pozarządowych,
S 18	Słaby rozwój ekonomii społecznej na obszarze LGD „Chata Kociewia”,
S19	Niski poziom wiedzy i kompetencji funkcjonujących organizacji pozarządowych o uwarunkowaniach prawnych, finansach i metodach pracy ze społecznością,
S 20	Niewystarczająca wiedza podmiotów publicznych i gospodarczych w zakresie możliwości współpracy z NGO, w tym uwarunkowań prawnych,
S 21	Słabe nasycenie usługami społecznymi świadczonymi w środowisku w stosunku do potrzeb,
S 22	Relatywnie wysoka liczba dzieci w pieczy zastępczej, brak chętnych do przyjęcia dzieci do rodziny, konieczność budowy instytucjonalnych placówek,
S 23	Mała liczba działań dot. wsparcia rodzin, w tym pomocy psychologicznej na obszarze LGD „Chata Kociewia”,
S 24	Brak adekwatnej do potrzeb oferty kulturalnej i rozrywkowej dla ludzi młodych,
S 25	Niski poziom zaangażowania ludzi młodych w życie społeczności obszaru,
S 26	Zagrożenie trwała marginalizacją 4 z 14 gmin obszaru LGD „Chata Kociewia”,
S 27	Niski poziom wiedzy mieszkańców w zakresie ochrony środowiska, edukacji prozdrowotnej, ale też komunikacji i wspólnego działania,
S 28	Niewystarczająca promocja lokalnych sukcesów, dobrych praktyk,

		S 29	Niewystarczająca oferta świetlic wiejskich,
		S 30	Niewystarczająca wiedza mieszkańców o przysługujących im uprawnieniach w ramach systemu wsparcia pomocy społecznej,
		S 31	Wzrost zagrożeń związanych z niską odpornością psychiczną,
		S 32	Zmniejszenie wartości zawodowych i osobistych w tym etosu pracy,
		S 33	Niewystarczający poziom skomunikowania obszaru transportem publicznym,
		S 34	Postrzeganie obszaru LGD, jako zaściankowego tzn.: nie dającego możliwości rozwoju i realizacji zamierzeń przez młodych.
Lp.	**SZANSE**	**Lp.**	**ZAGROŻENIA**
SZ 1	Możliwość pozyskiwania środków publicznych, w tym z UE na realizację inicjatyw,	Z 1	Wysoka inflacja i jej wpływ na sytuację przedsiębiorstw,
SZ 2	Wzrost zainteresowania spędzaniem czasu wolnego na obszarach wiejskich,	Z 2	Wzrost cen i wpływ na sytuację materialną mieszkańców oraz turystów,
SZ 3	Wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem,	Z 3	Wpływ wojny w Ukrainie na sytuację społeczno-gospodarczą w kraju i na świecie,
SZ 4	Napływ imigrantów (w tym z Ukrainy), ich wpływ na lokalna gospodarkę, rynek pracy, demografię itd.	Z 4	Wyjazd młodych, wykształconych i przedsiębiorczych osób z regionu,
SZ 5	Modernizacja infrastruktury drogowej, kolejowej przez administrację centralną zwiększająca dostępność obszaru,	Z 5	Demografia - starzenie się społeczeństwa, mniejsza dzietność i liczba urodzeń,
SZ 6	Polityka energetyczna, proekologiczna państwa i UE,	Z 6	Wirtualny styl życia młodych i wykluczenie cyfrowe starszych,
SZ 7	Niższe koszty utrzymania na obszarach wiejskich,	Z 7	Niestabilność prawa i świadczenia socjalne ograniczające podejmowanie pracy,
SZ 8	Wzrost zainteresowania i świadomości dotyczącej zdrowego trybu życia, żywności,	Z 8	Zmiany prawa mające wpływ na ograniczenie rozwoju odnawialnych źródeł energii,

SZ 9	Możliwość świadczenia pracy zdalnej i hybrydowej,	Z 9	Postępująca degradacja, dewastacja i zanieczyszczenie środowiska naturalnego,
SZ 10	Polityka społeczna dotycząca rozwoju usług społecznych, ekonomii społecznej.	Z 10	Możliwość nieotrzymania finansowania przez kraj ze środków UE,
		Z 11	Centralizacja zarządzania państwem.

2. Identyfikacja potrzeb obszaru

W poniższej tabeli przedstawiamy zależności między wynikami analizy SWOT, a zidentyfikowanymi głównymi obszarami problemowymi.

Obszar problemowy	Dane z analizy SWOT
Ochrona środowiska i różnorodności biologicznej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”	Mocne strony: M8, M9, M10, M12. Słabe strony: S13, S14, S15, S16, S17. Szanse: SZ1, SZ5, SZ8. Zagrożenia: Z8, Z9.
Rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”	Mocne strony: M1, M2, M6, M7, M17, M18, M19, M20. Słabe strony: S1, S2, S3, S4, S10, S11, S12, S17, S18, S19, S26, S27, S28, S34. Szanse: SZ1, SZ4, SZ5, SZ7, SZ9. Zagrożenia: Z1, Z2, Z3, Z4, Z7, Z10, Z11.
Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”	Mocne strony: M1, M2, M3, M4, M5, M6, M9, M10, M11, M14, M18, M20. Słabe strony: S4, S5, S6, S7, S8, S9, S14, S15, S28. Szanse: SZ1, SZ2, SZ3, SZ5, SZ8. Zagrożenia: Z2, Z3, Z6, Z9, Z10.
Rozwój usług społecznych i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”	Mocne strony: M15, M16, M17, M18, M19, M20. Słabe strony: S1, S2, S3, S4, S17, S18, S19, S27, S28, S34. Szanse: SZ1, SZ4, SZ7, SZ10. Zagrożenia: Z4, Z5, Z6.

3. Cele i przedsięwzięcia Lokalnej Strategii Rozwoju

Na podstawie przeprowadzonej analizy problemów oraz potencjału obszaru i odpowiednio do wymogów PS WPR wybrano pięć zakresów wsparcia: rozwój przedsiębiorczości, rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych, rozwój współpracy, poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej oraz kształtowanie świadomości obywatelskiej, a także sformułowano cele i przedsięwzięcia LSR.

C.1 „Ochrona środowiska i różnorodności biologicznej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"

Rosnące zanieczyszczenie środowiska spowodowane działalnością człowieka.

Obszar LGD charakteryzuje się wysoką lesistością. Szczególnie wysokim udziałem lasów w ogólnej powierzchni charakteryzują się rejony zachodniej części powiatu starogardzkiego (gminy: Osiek, Osieczna, Lubichowo, Kaliska, Czarna Woda). Grunty leśne związane są głównie z dolinami rzek (Wdy, Wierzycy i Piesienicy) oraz licznymi jeziorami. Na terenach sandrowych, szczególnie w Borach Tucholskich, rozpowszechniony jest suboceaniczny bór świeży, gdzie ponad 80% drzewostanu stanowią lasy sosnowe z domieszką brzozy, dębu i osiki, rosnące głównie na terenach piaszczystych. Wyspowo i w dolinach występują także lasy łęgowe oraz bory i brzeziny bagienne, stanowiące cenne urozmaicenie lasy mieszane: bukowe i dębowo-bukowe, dębowo-grabowe. Wśród zbiorowisk leśnych przeważają na obszarach morenowych lasy bukowo-dębowe, a na obszarach sandrowych bory sosnowe. Do szczególnie malowniczych należą lasy łęgowe (Dolina Piesienicy, Nowa Wieś Rzeczna, Kałębnica oraz Święta Struga). Stosunkowo małą powierzchnię zajmują lasy dębowo-grabowe (tzw. Grądy), jesiony, klony i brzozy (okolice Doliny Wierzycy). Do najważniejszych form ochrony przyrody powołanych na terenie powiatu zalicza się: obszar Natura 2000, rezerwaty przyrody, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Obszar chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich stanowi jeden z największych w Polsce kompleksów leśnych. Bory Tucholskie to przede wszystkim tereny równinne, bądź lekko faliste, rozlegle pokryte kompleksami leśnymi z domieszką terenów rolniczych. Jest to obszar cenny przyrodniczo ze względu na zachowane fragmenty puszczy pierwotnej, stanowiska reliktowych roślin oraz rzadkich gatunków ptaków i zwierząt. Obszar ten częściowo zlokalizowany jest na terenie powiatu starogardzkiego: gm. Czarna Woda, Kaliska, Lubichowo, Osiek, Skórcz, Smętowo Graniczne, Zblewo, Starogard Gdański. Na terenie powiatu zlokalizowane są też: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Wierzyca oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Wietcisy. Ze względu na swoje walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe na terenie powiatu starogardzkiego wyznaczono pięć rezerwatów przyrody: Czapli Wierch, Jezioro Udzierz, Krzywe Koło w pętli Wdy, Zdrójno i Brzęczek. Sieć Natura 2000 składa się z dwóch obszarów: obszar specjalnej ochrony ptaków oraz obszar specjalnej ochrony siedlisk. W powiecie starogardzkim wyznaczono Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie (PLB22009) oraz Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk: Dolina Wierzycy PLH220094, Grądy nad Jeziorami Zduńskim i Szpęgawskim PLH220067, Krzewiny PLH040022, Sandr Wdy PLH040017, Szczodrowo PLH220101, Zielenina PLH220065. Na obszarach tych zlokalizowano cenne dla Europy gatunki ptaków, zwierząt oraz roślin. Na terenie LGD znajdują się fragmenty zlewni rzek: Wierzyca, Wda oraz Wietcisa, które mają decydujący wpływ na kształtowanie stosunków wodnych. Pojezierze starogardzkie jest terenem atrakcyjnym turystycznie ze względu na mnogość jezior i terenów zielonych.

Warunki przyrodnicze sprzyjają aktywnemu wypoczynkowi na terenie powiatu. Spływy kajakowe, zasobność runa leśnego, piękne widoki stanowią szansę rozwoju turystyki. Powstawanie ścieżek edukacyjnych oraz rozwój szlaków turystycznych przyczyniają się do wzrostu świadomości ekologicznej użytkowników. Ponadto dbałość o przyrodę przyczynia się do rozwoju turystyki i zachęca do aktywnego spędzania czasu. Obszary lasów są stale narażone na zagrożenia czynnikami biotycznymi i abiotycznymi (głównie ze strony człowieka). Rozwój gospodarczy, w tym dynamiczny proces zagospodarowania przestrzeni wpływa na systematyczną zabudowę terenów zielonych lub zagęszczenie już zurbanizowanych obszarów. Zmiany klimatu i prognozowany wzrost częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, w tym intensywność wiatrów, zwiększa niebezpieczeństwo powstawania szkód w drzewostanie. Zimy są łagodniejsze z niewielką ilością śniegu, a w okresie letnim wzrasta liczba dni upalnych, wydłużają się okresy bezdeszczowe, co doprowadza do przesuszania ściółki leśnej i zwiększa zagrożenie pożarem.

Przyczyny problemu	Potrzeby obszaru	Problem szczegółowy
Negatywny wpływ na środowisko istniejących źródeł energii opartych o paliwa kopalne	Wsparcie budowy magazynów energii elektrycznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Rosnące zanieczyszczenie środowiska spowodowane działalnością człowieka
Rosnący negatywny wpływ działalności człowieka na środowisko naturalne, zwłaszcza obszary cenne przyrodniczo	Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo	

Przedsięwzięcie P.1.1 „Wsparcie budowy magazynów energii wraz z infrastrukturą towarzyszącą"

- **Problem** - negatywny wpływ na środowisko istniejących źródeł energii opartych o paliwa kopalne. Uchwały antysmogowe wprowadzają ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych. Od 1 stycznia 2021 roku nie można stosować w instalacjach spalania paliw m.in. mułów węglowych, flotokoncentratów, węgla brunatnego, miału o wymiarze ziaren 1 - 31,5 mm oraz paliw zawierających biomasę o wilgotności powyżej 20%. Zmiana źródeł ciepła na jak największym obszarze jest istotna również ze względu na postępujące zmiany klimatu, gdyż związki sadzy emitowane podczas spalania paliw kopalnych przyczyniają się do ocieplenia klimatu. Ponadto, zmniejszenie zużycia paliw w gospodarstwach domowych (dzięki termomodernizacji i właściwemu doborowi mocy nowoczesnych urządzeń grzewczych) przyczyni się do zmniejszenia emisji CO2, będącego jednym z głównych gazów cieplarnianych.

- **Zakres -** budowa lub rozbudowa lub zakup wraz z montażem magazynów energii wyłącznie na potrzeby źródeł OZE wraz z przyłączeniem do sieci. Uzupełniająco kosztami kwalifikowalnymi w ramach projektów mogą być koszty dostosowania istniejącej instalacji OZE do magazynowania energii, przy czym nie może to prowadzić do zwiększenia mocy istniejącej instalacji OZE.

- **Forma realizacji -** projekt grantowy

- **Źródło finansowania -** FEP (EFRR)

- **Budżet** - 849 825,86 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** osoby fizyczne, organizacje pozarządowe

- **Intensywność wsparcia** - do 95%

- **Wskaźnik produktu -** WLWK-PLRO208 - Pojemność magazynów energii elektrycznej – 1 MWh; WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – 1 szt.

- **Planowane osiągnięcie wskaźnika produktu** - 2027 r.

Na potrzeby oszacowania wskaźnika produktu założono, że średnio grantobiorcy będą ubiegać się o dofinansowanie magazynu energii 10 kWh. Założenie oparto na danych dotyczących wielkości istniejących na obszarze LGD instalacji fotowoltaicznych w domostwach – średnia wielkość instalacji wynosi 9 kWh. Pojemność magazynu, która może sprawdzić się w domu jednorodzinnym, wyniosłaby więc od 7 do 15 kWh. Dostępna w LSR alokacja pozwala na sfinansowanie instalacji magazynów energii o pojemności 10 kWh w ok. 100 gospodarstwach domowych. Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: umowy o powierzenie grantów, wnioski o rozlicznie grantów, sprawozdania z realizacji zadań grantowych.

Przedsięwzięcie P.1.2 „Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo”

- **Problem** - rosnący negatywny wpływ działalności człowieka na środowisko naturalne, zwłaszcza obszary cenne przyrodniczo. Obszar LGD w 45,5% objęty jest różnymi formami ochrony przyrody.

  Zakres – projekty, zgodne z typami projektów określonymi w Szczegółowym Opisie Priorytetów FEP 2021-2027 dla właściwego Działania, mające na celu:
  - poprawę stanu cennych gatunków i ich siedlisk oraz ochronę ekosystemów,
  - ochronę wód i ekosystemów od wód zależnych, w tym jezior,
  - ochronę i przywracanie walorów przyrodniczo–krajobrazowych, w tym na obszarach objętych formami ochrony przyrody oraz terenach zurbanizowanych,
  - realizację działań uzupełniających przewidzianych dla Działania FEPM.02.07.

- **Forma realizacji -** konkurs otwarty

- **Źródło finansowania -** FEP (EFRR)

- **Budżet -** 428 802,62 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia** - jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, lasy państwowe, organizacje pozarządowe

- **Intensywność wsparcia -** do 95%

- **Wskaźnik produktu -** WLWK-RCO036 - Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmiany klimatu - 11 [ha]; WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – 1 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2026 r.

Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia” o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: wnioski o płatność końcową i sprawozdania z realizacji operacji.

Wskaźniki rezultatu dla celu 1.

Przedsięwzięcie P.1.1
WLWK-PLRR110 - Liczba gospodarstw domowych korzystających z magazynowanej energii - 100 szt.

Przedsięwzięcie P.1.2
WLWK-RCR095 - Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury - 18 150 osób (wskaźnik ustalono na poziomie 20% ludności obszaru LGD).

C. 2 „Rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”

Niewystarczające wsparcie inwestycyjne oraz poziom wiedzy i kompetencji osób prowadzących działalność ekonomiczną, tak sformułowany kluczowy problem wynika z następujących przesłanek:
- Rozległość obszaru, stanowiąca barierę w poszukiwaniu pracy i komunikacji mieszkańców wewnątrz powiatu,
- Utrudniony lub brak możliwości dojazdu do pracy przez część mieszkańców środkami transportu zbiorowego,

- Wysoki poziom osób biernych zawodowo. Duży odsetek osób pozostających w ewidencji urzędu pracy w celach innych niż poszukiwanie zatrudnienia,
- Wciąż zbyt niska mobilność zawodowa i przestrzenna,
- Odpływ wykwalifikowanej kadry poza granice powiatu, województwa i kraju,
- Niewystarczająca liczba osób z doświadczeniem zawodowym w zawodach, na które jest zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy,
- Ukryte bezrobocie, szczególnie na terenach gorzej skomunikowanych z ośrodkami centralnymi w powiecie lub na wsi,
- Praca w szarej strefie,
- Wysoki odsetek bezrobocia wśród kobiet,
- Popularność pracy zleconej i pracy sezonowej,
- Ciągle zbyt mała współpraca instytucji rynku pracy z biznesem dotycząca wymiany informacji na temat potrzeb kadrowych. Niezgłaszanie wszystkich wolnych wakatów do urzędu pracy,
- Niedostateczne wykorzystanie miejscowych walorów przyrodniczych.

Przyczyny problemu	Potrzeby obszaru	Problem szczegółowy
Niewystarczająca otwartość na innowację i cyfryzację procesów, powodująca straty pozycji na rynku	Wsparcie dla innowacji i cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwach	Niewystarczające wsparcie inwestycyjne oraz poziom wiedzy i kompetencji osób prowadzących działalność ekonomiczną
Niewystarczający poziom wiedzy i kompetencji dot. wymagań współczesnego rynku, reakcji na zmiany prawa	Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu	
Rozdrobnione niskotowarowe rolnictwo	Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	

Przedsięwzięcie P.2.1 „Wsparcie dla innowacji i cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwach"

- **Problem** - niewystarczająca otwartość na innowację i cyfryzację procesów, powodująca straty pozycji na rynku.

- **Zakres** - operacje inwestycyjne przyczyniające się do cyfryzacji procesów produkcji lub zarządzania, wdrażania innowacji technologicznej (wprowadzenie nowych technologii lub znaczącej poprawy istniejących technologii, aby stworzyć nowe lub ulepszone produkty, usługi lub metody pracy) w:
  - branży budowlanej (działy PKD: 23 – w zakresie produkcji wyrobów z betonu, gipsu, cementu, ceramiki budowlanej i szkła dla budownictwa, 41, 42, 43 i 71 – w zakresie projektowania inżynierskiego, technologii modelowania informacji o budynkach i analiz technicznych dla budownictwa),
  - branży drzewno-meblarskiej (działy PKD: 16, 31 i kod PKD 43.32.Z),
  - sektorze technologii informatycznych oraz cyfrowych (działy PKD: 61, 62, 63),
  - branży tworzyw sztucznych (dział PKD: 22),
  - branży związanej (wykorzystującej) z Inteligentnymi Specjalizacjami Pomorza – w szczególności wpisującej się w: dział 21 (wyroby farmaceutyczne), dział 26 (elektronika i aparatura medyczna), dział 28 (automatyzacja i budowa maszyn), dział 30 (technologie offshore i stoczniowe) oraz dział 52 (logistyka i usługi portowe).

- **Forma realizacji** - konkurs otwarty

- **Źródło finansowania** - PS WPR

- **Budżet** - 500 000,00 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

- **Intensywność wsparcia** - do 65%

- **Wskaźnik produktu** - Liczba zrealizowanych operacji - 9 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2027 r.

Na potrzeby oszacowania wskaźnika produktu założono, że wartość dotacji na jedną operację wyniesie 55 500,00 euro. Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: wnioski o płatność końcową i sprawozdania z realizacji operacji.

Przedsięwzięcie P.2.2 „Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu"

- **Problem** - niewystarczający poziom wiedzy i kompetencji dot. wymagań współczesnego rynku, reakcji na zmiany prawa. Na obszarze LGD nie funkcjonują Instytucje otoczenia biznesu, które umożliwiałyby skorzystanie ze szkoleń i doradztwa dla biznesu. Brakuje też inkubatora przedsiębiorczości (niekoniecznie jako miejsca, gdzie można rozpocząć działalność gospodarczą/uzyskanie adresu i przestrzeni biurowej, ale miejsca, gdzie odbywają się cykliczne spotkania, sieciowania biznesu i wymiana doświadczeń). Na obszarze funkcjonuje Starogardzki Klub Biznesu - Organizacja Pracodawców oraz Cech Rzemiosł Różnych. Nie są to organizacje postrzegane przez osoby podejmujące działalność jako miejsca, gdzie otrzymają wsparcie „od bardziej doświadczonych w biznesie". W wyniku realizacji LSR na lata 2014-2023 na obszarze powstało ponad 70 nowych podmiotów gospodarczych. Zależy nam na tym, aby rozwinęły się one w stabilne, umocowane na rynku podmioty gospodarcze.

- **Zakres** - kształtowanie świadomości obywatelskiej poprzez doradztwa, szkolenia dla osób prowadzących działalność gospodarczą.

- **Forma realizacji -** projekt grantowy

- **Źródło finansowania** - PS WPR

- **Budżet** - 50 000,00 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, organizacje pozarządowe

- **Intensywność wsparcia -** do 65% w przypadku przedsiębiorców, w tym osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w pozostałych przypadkach do 100%

- **Wskaźnik produktu -** Liczba zrealizowanych projektów grantowych - 5 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: umowy o powierzenie grantów, wnioski o rozlicznie grantów, sprawozdania z realizacji zadań grantowych.

Przedsięwzięcie P.2.3 „Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych”

- **Problem** - rozdrobnione, niskotowarowe rolnictwo. Zespół roboczy zasugerował, aby działania dla rolników zaplanować ostrożnie. Zwłaszcza, że poprzez wykluczenie rolników z grupy potencjalnych beneficjentów w LSR 2024-2020 straciliśmy kontakt ze środowiskiem i obecną perspektywę traktujemy jako próbę nawiązania kontaktu na nowo i zainteresowanie rolników współpracą z LGD.

- **Zakres** - operacje inwestycyjne w zakresie rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych poprzez tworzenie lub rozwijanie gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych lub rozwoju współpracy poprzez stworzenie krótkiego łańcucha dostaw żywności.

- **Forma realizacji -** konkurs otwarty

- **Źródło finansowania** - PS WPR

- **Budżet** - 200 000,00 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** osoby fizyczne - rolnicy

- **Intensywność wsparcia -** do 85% w zakresach: tworzenie i rozwijanie gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych; do 65% w zakresie rozwoju współpracy poprzez stworzenie krótkiego łańcucha dostaw żywności.

- **Wskaźnik produktu -** Liczba zrealizowanych operacji - 5 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2026 r.

Na potrzeby oszacowania wskaźnika produktu założono, że wartość dotacji na jedną operację wyniesie 40 000,00 euro. Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia” o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: wnioski o płatność końcową i sprawozdania z realizacji operacji.

Wskaźniki rezultatu dla celu 2.

Przedsięwzięcia P.2.1 i 2.3

R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR – 14 przedsiębiorstw.

Przedsięwzięcie P.2.2

R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarcza, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami - 75 osób (15 osób/1 projekt grantowy x 5 projektów grantowych).

C. 3 „Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"

Nieadekwatna do posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych atrakcyjność turystyczna, kulturowa i rekreacyjna obszaru LGD „Chata Kociewia". Chociaż niewątpliwie do rozwoju oferty turystycznej przyczyniają się działania finansowane dzięki LGD w ramach kolejnych LSR, nadal w diagnozie wykazywany jest problem niewystarczającej oferty. W ramach realizacji LSR w latach 2014-2020 powstało ponad 29 obiektów infrastruktury turystycznej, w tym 21 obiektów sportowo-rekreacyjnych, 7 gastronomicznych i 1 obiekt noclegowy (większość niewidoczna w statystykach GUS, ale uzupełniających ofertę turystyczną obszaru). Nie bez znaczenia było też dofinansowanie dla istniejących już obiektów turystycznych oraz obiektów sportowych i rekreacyjnych. Podczas badania ewaluacyjnego podkreślano, że rozwój tych elementów nie może odbywać się bez jednoczesnej dbałości o to, żeby w ogóle możliwa była obecność turystów w regionie: możliwość łatwego dojazdu, możliwość skorzystania z wygodnej i kameralnej bazy noclegowej bliskiej bogactwu przyrodniczemu obszaru LGD (rozwój agroturystyki). Niewystarczająca integracja i współpraca mieszańców obszaru, niewystarczający poziom kompetencji dotyczących tworzenia wspólnej oferty.

Przyczyny problemu	Potrzeby obszaru	Problem szczegółowy
Niewystarczające dopasowanie oferty usług turystycznych do aktualnych trendów na rynku	Wsparcie rozwoju komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych	Nieadekwatna do posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych atrakcyjność turystyczna, kulturowa i rekreacyjna obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"
Niewystarczający rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej	
Niewystarczający rozwój bezpiecznych i dostępnych miejsc do kąpieli	Rozwój infrastruktury kąpieliskowej	
Niewystarczająca integracja i współpraca mieszańców obszaru, niewystarczający poziom kompetencji dotyczących tworzenia wspólnej oferty	Wzmocnienie potencjału do tworzenia partnerstwa na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"	

Przedsięwzięcie P.3.1 „Wsparcie rozwoju komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych"

- **Problem** - niewystarczające dopasowanie oferty usług turystycznych do aktualnych trendów na rynku. Podczas zbierania inicjatyw możliwych do dofinansowania w ramach LSR zauważono zainteresowanie rozwojem infrastruktury związanej z turystyką konną. Po przeanalizowaniu okazało się, że na obszarze LGD działa 14 stajni, świadczących naukę jazdy konnej lub hipoterapię, ale też są obiekty turystyczne, gdzie jazda konna jest jedną z możliwych form wypoczynku współistniejącą z noclegami i wyżywieniem. Mając na względzie informacje z Departamentu Turystki UMWP, z których wynikało, że turystyka konna będzie odgrywać coraz większą rolę zorganizowano spotkanie właścicieli stajni oraz przedstawicieli dwóch nadleśnictw mających siedzibę na obszarze LGD w celu zdiagnozowania potrzeb i preferencji. Po rozmowach dotyczących rodzaju usług jeździecki, preferencji klientów i możliwości obszaru, uzgodniono że właściciele ośrodków jeździeckich nie widzą konieczności wytyczania szlaków konnych przebiegających przez obszar LGD uznając, że ich klienci zainteresowani są raczej krótkimi wypadami konno do lasu lub wokół ośrodka. Ustalono również możliwości współpracy właścicieli stajni z nadleśnictwami w przypadku potrzeby zorganizowania dłużej wycieczki. Zespół roboczy po zapoznaniu się ze stanowiskiem wypracowanym podczas spotkania, uznając kompetencje pracowników DT UMWP w zakresie znajomości trendów, uznał że w przedsięwzięciu skierowanym do branży czasu wolnego i turystyki należy premiować projekty dotyczące rozwoju turystyki konnej.

- **Zakres** - operacje inwestycyjne związane z usługami w branży turystycznej, branży czasu wolnego i MICE (Meeting, Incentives, Conferences, Exhibitions). Zakres wsparcia obejmuje:
  - dział 55: zakwaterowanie,
  - dział 56: działalność usługową związaną z wyżywieniem,
  - PKD 77.21.Z: wypożyczanie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego,
  - PKD 77.39.Z: wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych, gdzie indziej niesklasyfikowane (w zakresie wynajmu sprzętu na imprezy, targi i wystawy),
  - dział 79: działalność organizatorów turystyki, agentów turystycznych oraz pozostałą działalność usługową w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane,
  - PKD 82.30.Z: działalność związaną z organizacją targów, wystaw i kongresów,
  - PKD 85.51.Z: pozostałe formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych,
  - dział 90: działalność twórczą i działalność związaną z wystawianiem przedstawień artystycznych,
  - dział 93: działalność sportową, rozrywkową i rekreacyjną,
  - PKD 96.22.Z: działalność w zakresie pielęgnacji urody i pozostała działalność kosmetyczna,
  - PKD 96.23.Z: działalność spa, saun i łaźni parowych.

- **Forma realizacji -** konkurs otwarty

- **Źródło finansowania** - PS WPR

- **Budżet -** 500 000,00 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

- **Intensywność wsparcia -** do 65%

- **Wskaźnik produktu -** Liczba zrealizowanych operacji - 9 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu -** 2026 r.

Na potrzeby oszacowania wskaźnika produktu założono, że pomoc na jedną operacje wyniesie 55 500,00 euro. Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: wnioski o płatność końcową i sprawozdania z realizacji operacji.

Przedsięwzięcie P.3.2 „Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej"

- **Problem** - niewystarczający rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.

- **Zakres** - operacje inwestycyjne związane z budową, przebudową modernizacją lub remontem połączonym z modernizacją ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej.

- **Forma realizacji -** konkurs otwarty

- **Źródło finansowania** - PS WPR

- **Budżet -** 1 300 000,00 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia** - JSFP

- **Intensywność wsparcia** - do 75%

- **Wskaźnik produktu -** Liczba zrealizowanych operacji - 14 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu -** 2025 r.

Na potrzeby oszacowania wskaźnika produktu założono, że wartość dotacji na jedną operację wyniesie 92 857,00 euro (kwota uwzględnia wydatki publiczne, które obciążają budżet LSR). Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: wnioski o płatność końcową i sprawozdania z realizacji operacji.

Przedsięwzięcie P.3.3 „Rozwój infrastruktury kąpieliskowej"

- **Problem** - niewystarczający rozwój bezpiecznych i dostępnych miejsc do kąpieli. W odpowiedzi na zapytanie UMWP dotyczące zapotrzebowania na utworzenie bezpiecznej infrastruktury kapieliskowej z samorządów leżących na obszarze LGD wpłynęło 13 fiszek, zawierających opis koniecznych prac, umożliwiających zorganizowanie w tych miejscach kąpielisk. Po wyznaczeniu przez UMWP standardów dla kąpielisk objętych wsparciem, sześć gmin podtrzymało swoje zainteresowanie realizację tego typu inwestycji.

- **Zakres -** inwestycje związane z rozwojem infrastruktury bezpiecznych kąpielisk w postaci wsparcia w szczególności:
  - budowy, rozbudowy, przebudowy albo innych robót budowlanych infrastruktury kąpielisk (w tym dostosowania jej dla osób ze szczególnymi potrzebami),
  - zagospodarowania plaż (place zabaw, siłownie zewnętrzne, zejścia, wiaty, miejsca na ognisko itp.),
  - budowy, rozbudowy, przebudowy albo innych robót budowlanych związanych z magazynami sprzętu wodnego i sanitariatami,
  - utworzenia miejsc do wypoczynku oraz stanowisk dla ratowników wodnych,
  - zakupu niezbędnego sprzętu ratowniczego/ratunkowego oraz monitoringu.

- **Forma realizacji -** konkurs otwarty

- **Źródło finansowania** - FEP (EFRR)

- **Budżet -** 849 825,86 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia** – jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego

- **Intensywność wsparcia -** do 95%

- **Wskaźnik produktu -** WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem - 6 szt.; WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – 1 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2025 r.

Na potrzeby oszacowania wskaźnika produktu założono, że wartość dotacji na jedną operację wyniesie 141 637,64 euro. Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: wnioski o płatność końcową i sprawozdania z realizacji operacji.

Przedsięwzięcie P.3.4 „Wzmocnienie potencjału do tworzenia partnerstw na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"

- **Problem -** niewystarczająca integracja i współpraca mieszkańców obszaru, niewystarczający poziom kompetencji dotyczących tworzenia wspólnej oferty, utrata zainteresowania działalnością i przyszłością Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" wśród członków Stowarzyszenia i mieszkańców obszaru. Wydarzenia ostatnich lat, które spowodowały konieczność odseparowania się od innych wyrządziły wiele szkód, ze skutkami których zmagamy się na obszarze. Pomimo ustania epidemii, aktywność mieszkańców w odpowiedzi na propozycje LGD nie wróciła po poziomu sprzed pandemii. Wyjątek stanowiły warsztaty ożywienia społeczno-gospodarczego, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem wśród osób związanych z branżą czasu wolnego (którą pandemia najbardziej dotknęła). Stąd konieczność realizacji przedsięwzięcia, w którym zamierzamy wspierać mieszkańców obszaru, przedsiębiorców, rolników do podejmowania wspólnych inicjatyw oraz wzmacniania kompetencji do realizacji wspólnych działań.

- **Zakres** - kształtowanie świadomości obywatelskiej poprzez sieciowanie podmiotów na obszarze LGD i poza nim przyczyniające się do wzmacniania programów edukacji liderów życia publicznego lub społecznego. Szacujemy, że większość tych inicjatyw dotyczyć będzie turystyki, branży czasu wolnego i dziedzictwa kulturowego (zwłaszcza kulinarnego).

- **Forma realizacji -** konkurs otwarty, w tym operacje realizowane w partnerstwie i projekty partnerskie

- **Źródło finansowania** - PS WPR

- **Budżet -** 50 000,00 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, organizacje pozarządowe

- **Intensywność wsparcia -** do 65% w przypadku przedsiębiorców, w tym osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą; w pozostałych przypadkach do 100%

- **Wskaźnik produktu -** Liczba zrealizowanych operacji - 2 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2028 r.

Na potrzeby oszacowania wskaźnika produktu założono, że wartość przyznanej pomocy na jedną operację wyniesie 25 000,00 euro. Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: wnioski o płatność końcową i sprawozdania z realizacji operacji.

Wskaźniki rezultatu dla celu 3

Przedsięwzięcie P.3.1

R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR - 9 przedsiębiorstw

Przedsięwzięcie P.3.2

R.41PR Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR - 5 600 osób (14 operacji x 400 osób)

Przedsięwzięcie P.3.3

WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem - 36 000 osób (100 osób x 60 dni wakacyjnych x 6 kąpielisk)

Przedsięwzięcie P.3.4

R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami - 76 osób (2 operacje x 38 osób)

C. 4 „Rozwój usług społecznych i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia"

Na obszarze w znikomym stopniu realizowane są usługi społeczne, zwłaszcza te z nich, których finansowanie spoczywa wyłącznie na barkach samorządów (opiekuńcze, specjalistyczne). Tam, gdzie samorządy mają możliwość pozyskania finasowania zewnętrznego, korzystają z niego zapewniając mieszkańcom dostęp do usług, organizując Kluby Seniora, Dzienne Domy Pobytu Seniorów, czy Środowiskowe Domy Samopomocy. W trudnej sytuacji są rodziny doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, gdyż oprócz pracy socjalnej i asystentury rodzin nie ma oferty pomocowej dla nich. Dane dotyczące problemu pokazują, że potrzebna jest zmiana w podejściu do tego typu usług, gdyż te proponowane nie są wystarczające. Konieczne jest wzmocnienie sektora społecznego i zbudowania mu wizerunku sprawnego realizatora zadań publicznych i partnera zarówno dla samorządu jak i biznesu. W celu rozwoju obszaru niezbędne jest podjęcie działań zatrzymujących młode, dobrze wykształcone i ambitne osoby w regionie. Należy podjąć działania wiążące osoby młode z ich środowiskiem lokalnym i stwarzać warunki do tego, aby młodzież postrzegała nasz obszar jako atrakcyjne miejsce osiedleńcze, z którego mogą realizować się zarówno zawodowo jak i osobiście.

Przyczyny problemu	Potrzeby obszaru	Problem szczegółowy
Niewystarczający rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku w stosunku do liczby osób wymagających wsparcia, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku	Niewystarczający dostęp do wysokiej jakości, spersonalizowanych usług oraz infrastruktury społecznej
Niedostosowanie oraz niewystarczający rozwój infrastruktury społecznej służącej zaspokajaniu potrzeb osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Rozwój infrastruktury służącej realizacji usług społecznych	
Niska aktywność społeczna, małe niesamodzielne organizacje pozarządowe, niewystarczający poziom wiedzy i kompetencji NGO dot. funkcjonowania, finansowania oraz uwarunkowań prawnych,	Wsparcie aktywności obywatelskiej - COP	
Niski poziom zaangażowania społecznego osób młodych, wyciek osób młodych z obszarów wiejskich na rzecz dużych miast	Wsparcie aktywności społecznej osób młodych	

Niski poziom wiedzy i świadomości mieszkańców obszaru oraz turystów dot. posiadanych obszarów cennych przyrodniczo, w tym gatunków prawnie chronionych oraz wpływu działalności człowieka na środowisko naturalne	Rozwój świadomości obywatelskiej o potrzebie ochrony zasobów przyrodniczych obszaru	
Niewystarczająca współpraca i zaangażowanie mieszkańców i organizacji społecznych na rzecz planowania rozwoju	Wsparcie tworzenia koncepcji Smart Villages	

Przedsięwzięcie P.4.1 „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku"

- **Problem -** niewystarczający rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku w stosunku do liczby osób wymagających wsparcia, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

- **Zakres** - projekty mające na celu:
  - zwiększenie dostępu do zdeinstytucjonalizowanych, zindywidualizowanych i zintegrowanych usług społecznych, świadczonych w lokalnej społeczności poprzez:
    - rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami, w tym prowadzonych w miejscu zamieszkania,
    - opiekę wytchnieniową oraz działania wspierające opiekunów faktycznych w opiece nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
    - działania na rzecz rozwoju mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego poprzez tworzenie miejsc pobytu okresowego i stałego w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach treningowych lub mieszkaniach wspomaganych,
    - usługi na rzecz specjalistycznego wsparcia dla osób doświadczających przemocy oraz osób uzależnionych od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych,
    - usługi wsparcia dziennego osób wymagających intensywnego wsparcia po zakończeniu obowiązku szkolnego: osób z niepełnosprawnością intelektualną, zaburzeniami psychicznymi oraz ze spektrum autyzmu.

  - zwiększenie dostępu do zdeinstytucjonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych w zakresie wsparcia rodziny (w tym wsparcia preadopcyjnego i postadopcyjnego) i pieczy zastępczej, w szczególności świadczonych w lokalnej społeczności, w oparciu o diagnozę sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, potrzeb, m.in. poprzez:
    - rozwój usług wspierających rodzinę w prawidłowym pełnieniu jej funkcji, w tym działań profilaktycznych mających ograniczyć umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej,
    - wspieranie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej obejmujące działania prowadzące do powstawania rodzinnych form pieczy zastępczej,
    - usługi wsparcia dziennego dzieci i młodzieży doświadczającej problemów opiekuńczo wychowawczych poprzez takie usługi jak m.in. placówki wsparcia dziennego i streetworkingu.

  - rozwój usług wspierających osoby objęte pieczą zastępczą, w tym osoby usamodzielniane z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb, z wykorzystaniem usług aktywnej integracji,
  - rozwój usług opieki długoterminowej świadczonej w formie zdeinstytucjonalizowanej, jako działania medyczne lub społeczne polegające na świadczeniu długotrwałej opieki pielęgniarskiej, rehabilitacji, świadczeń terapeutycznych i usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobom przewlekle chorym i potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, które nie wymagają hospitalizacji w warunkach oddziału szpitalnego oraz kontynuacji leczenia farmakologicznego i dietetycznego.

- **Forma realizacji -** projekt grantowy

- **Źródło finansowania -** FEP (EFS+)

- **Budżet** - 758 151,68 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** organizacje pozarządowe

- **Intensywność wsparcia -** do 95%

- **Wskaźnik produktu -** WLWK-PLKLCO02 - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie - 145 osób; WLWK-EECO12 - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - 44 osoby; WLWK-PL0CO04 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – 1 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2027 r.

Na potrzeby oszacowania wskaźników produktów założono, że zostaną zrealizowane cztery projekty grantowe, a w każdym projekcie 36 osób będzie objętych usługami. Udział osób z niepełnosprawnościami określono na poziomie 30%. Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą umowy o powierzenie grantów, wnioski o rozlicznie grantów, sprawozdania z realizacji zadań grantowych.

Przedsięwzięcie P.4.2 „Rozwój infrastruktury służącej realizacji usług społecznych"

- **Problem** - niedostosowanie oraz niewystarczający rozwój infrastruktury społecznej służącej zaspokajaniu potrzeb osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

- **Zakres –** wsparcie działań obejmuje m.in. rozwój infrastruktury:
  - służącej realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych, opiekuńczo-wychowawczych, asystenckich, specjalistycznych i innych wynikających z diagnozy grupy docelowej, w szczególności skierowanych do osób z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorych lub seniorów;
  - mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego powiązanego z działaniami m.in. z obszaru aktywizacji społecznej i usług zdrowotnych;
  - służących interwencji kryzysowej;
  - na rzecz osób w kryzysie bezdomności i dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań;
  - służących wsparciu dziennemu dzieci i młodzieży oraz seniorów.

  Uzupełniająco możliwe będą działania:
  - służące poprawie dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej oraz likwidacji barier architektonicznych, w szczególności w oparciu o projektowanie uniwersalne lub zastosowanie racjonalnego usprawnienia oraz uwzględniające potrzeby osób z niepełnosprawnościami;
  - służące zmniejszeniu energochłonności infrastruktury i przyczyniające się do zmniejszenia kosztów jej utrzymania i osiągnięcia neutralności klimatycznej.

- **Forma realizacji -** konkurs otwarty

- **Źródło finansowania -** FEP (EFRR)

- **Budżet** - 379 075,84 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe

- **Intensywność wsparcia -** do 100%

- **Wskaźnik produktu -** WLWK-PLRO205 - Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne – 7 szt.; WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – 1 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2026 r.

Na potrzeby oszacowania wskaźnika produktu założono, że wartość pomocy na jedną operację wyniesie 54 153,69 euro. Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: wnioski o płatność końcową i sprawozdania z realizacji operacji.

Przedsięwzięcie P.4.3 „Wsparcie aktywności obywatelskiej - COP"

- **Problem** - niska aktywność społeczna, małe niesamodzielne organizacje pozarządowe, niewystarczający poziom wiedzy i kompetencji NGO dotyczący funkcjonowania, finansowania oraz uwarunkowań prawnych.

- **Zakres -** kształtowanie świadomości obywatelskiej związane z rozwojem i integracją trzeciego sektora. Projekt musi przyczyniać się do wzmacniania programów edukacji liderów życia publicznego lub społecznego.

- **Forma realizacji -** konkurs otwarty z operacją własną LGD

- **Źródło finansowania -** PS WPR

- **Budżet -** 50 000,00 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** organizacje pozarządowe, w tym LGD „Chata Kociewia"

- **Intensywność wsparcia -** do 100%

- **Wskaźnik produktu** - Liczba zrealizowanych operacji - 2 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2028 r.

Na potrzeby oszacowania wskaźnika produktu założono, że zostaną zrealizowane dwie operacje, a pomoc na jedną operacje wynosi 25 000,00 euro. Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: wniosek o płatność końcową i sprawozdania z realizacji operacji.

Przedsięwzięcie P.4.4 „Wsparcie aktywności społecznej osób młodych"

- **Problem** - niski poziom zaangażowania społecznego osób młodych, migracje osób młodych z obszarów wiejskich na rzecz dużych miast.

- **Zakres** - kształtowanie świadomości obywatelskiej poprzez zachęcanie osób młodych do podejmowania aktywności społecznej oraz włączenia ich w zarządzanie organizacjami społecznymi oraz prace na rzecz samorządu lokalnego. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się realizację projektów edukacyjnych, szkoleniowych oraz warsztatów podnoszących kompetencje 4K (krytyczne myślenie, komunikacja, kooperacja i kreatywność).

- **Forma realizacji -** projekt grantowy

- **Źródło finansowania -** PS WPR

- **Budżet -** 50 000,00 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** organizacje pozarządowe

- **Intensywność wsparcia** - do 100%

- **Wskaźnik produktu -** Liczba zrealizowanych projektów grantowych - 5 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2029 r.

Na potrzeby oszacowania wskaźnika produktu założono, że w ramach alokacji środków zostanie zrealizowanych pięć projektów grantowych o wartości 10 000,00 euro. Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: umowy o powierzenie grantów, wnioski o rozlicznie grantów, sprawozdania z realizacji zadań grantowych.

Przedsięwzięcie P.4.5 „Rozwój świadomości obywatelskiej o potrzebie ochrony zasobów przyrodniczych obszaru"

- **Problem** - niski poziom wiedzy i świadomości mieszkańców obszaru oraz turystów na temat występowania cennych przyrodniczo obszarów, w tym gatunków prawnie chronionych, a także wpływu działalności człowieka na środowisko naturalne. W szczególności dotyczy to zagadnień związanych z jakością powietrza, czystością lasów, bioróżnorodnością oraz oszczędzaniem wody. Drugim istotnym problemem jest niska aktywność organizacji pozarządowych, niewspółmierna do ich rzeczywistych możliwości organizacyjnych.

- **Zakres** - kształtowanie świadomości obywatelskiej poprzez działania edukacyjne (akcje proekologiczne, konkursy ekologiczne, edukacja ekologiczna) dotyczące zwiększenia świadomości społecznej w zakresie:
  - istnienia i znaczenia cennych przyrodniczo obszarów oraz gatunków objętych ochroną prawną,
  - wpływu działalności człowieka na środowisko naturalne,
  - zdrowotnych skutków zanieczyszczenia powietrza,
  - działań służących poprawie jakości powietrza, czystości wód i gleb.

- **Forma realizacji -** projekt grantowy

- **Źródło finansowania -** PS WPR

- **Budżet -** 30 000,00 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** organizacje pozarządowe

- **Intensywność wsparcia** - do 100%

- **Wskaźnik produktu -** Liczba zrealizowanych projektów grantowych - 2 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2027 r.

Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: umowy o powierzenie grantów, wnioski o rozlicznie grantów, sprawozdania z realizacji zadań grantowych.

Przedsięwzięcie P.4.6 „Wsparcie tworzenia koncepcji Smart Villages"

- **Problem** - niewystarczająca współpraca i zaangażowanie mieszkańców i organizacji społecznych na rzecz planowania rozwoju. Ponad 20 lat po zainicjowaniu w województwie Pomorskiego Programu Odnowy Wsi zauważalna jest potrzeba, by przypomnieć społecznościom zalety i korzyści ze wspólnego projektowania rozwoju sołectw. Dodatkową korzyścią jest większa niż poprzednio dostępność środków w ramach projektów grantowych. Wymagania dotyczące samych koncepcji SV gwarantują, że inicjatywy w nich zawarte będą także pracowały nad wypełnieniem założeń LSR dotyczącym innowacyjności, wykorzystania technologii i dbałości o środowisko.

- **Zakres** - przygotowanie koncepcji SV

- **Forma realizacji -** projekt grantowy

- **Źródło finansowania -** PS WPR

- **Budżet -** 20 000,00 euro

- **Podmioty uprawnione do wsparcia -** organizacje pozarządowe, osoby fizyczne

- **Intensywność wsparcia** - do 100%

- **Wskaźnik produktu -** Liczba opracowanych koncepcji - 20 szt.

- **Planowane osiągniecie wskaźnika produktu** - 2026 r.

Źródłem informacji dla LGD „Chata Kociewia" o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będą: umowy o powierzenie grantów, wnioski o rozlicznie grantów, sprawozdania z realizacji zadań grantowych.

Wskaźniki rezultatu dla celu 4

Przedsięwzięcie P.4.1

WLWK-PLKLCR02 - Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej - 28 szt.

Przedsięwzięcie P.4.2

WLWK-RCR067 - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych - 175 osób/rok (25 osób x 7 lokali =175 osób/rok).

Przedsięwzięcia P.4.3, P.4.4, P.4.5

R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami - 400 osób.

Przedsięwzięcie P.4.6

R.40 Inteligentna przemiana gospodarki wiejskiej: liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi - 20 strategii.

Wskaźniki Lokalnej Strategii Rozwoju

Przedstawiamy propozycję wskaźników stanowiących miarę realizacji celów i przedsięwzięć LSR. Wskaźniki wyznaczono na dwóch poziomach: produktu (na poziomie przedsięwzięć) i rezultatu (na poziomie celów). Większość wskaźników ma swoje źródło w zapisach Programów finansujących LSR tj.: PS WPR 2023-2027 oraz FEP 2021-2027.

Wskaźnik produktu	Przedsięwzięcie LSR	Wskaźnik rezultatu	Cel szczegółowy LSR
WLWK-PLRO208 - Pojemność magazynów energii elektrycznej (MWh)	**Wsparcie budowy magazynów energii wraz z infrastrukturą towarzyszącą**	WLWK-PLRR110 - Liczba gospodarstw domowych korzystających z magazynowanej energii (sztuka)	**Ochrona środowiska i różnorodności biologicznej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”**
WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (sztuka)			
WLWK-RCO036 - Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmiany klimatu (ha)	**Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo**	WLWK-RCR095 - Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury (liczba osób)	
WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (sztuka)			
Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	**Wsparcie dla innowacji i cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwach**	R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR (liczba przedsiębiorstw)	**Rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”**
Liczba zrealizowanych projektów grantowych (sztuka)	**Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu**	R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń wymiany wiedzy lub	

		biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami (liczba osób)	
Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	**Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych**	R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR (liczba przedsiębiorstw)	
Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	**Wsparcie rozwoju komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych**	R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR (liczba przedsiębiorstw)	**Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”**
Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	**Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej**	R.41PR Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR (liczba osób)	
WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (sztuka) WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (sztuka)	**Rozwój infrastruktury kąpieliskowej**	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (liczba osób)	
Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	**Wzmocnienie potencjału do tworzenia partnerstw na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”**	R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność	

		gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami (liczba osób)	
WLWK-PLKLCO02 - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (liczba osób)	**Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku**	WLWK-PLKLCR02 - Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej (sztuka)	**Rozwój usług społecznych i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”**
WLWK-EECO12 - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (liczba osób)			
WLWK-PL0CO04 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (sztuka)			
WLWK-PLRO205 - Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne (sztuka)	**Rozwój infrastruktury służącej realizacji usług społecznych**	WLWK-RCR067 - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych (liczba osób/rok)	
WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (sztuka)			
Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	**Wsparcie aktywności obywatelskiej – COP**	R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami (liczba osób)	
Liczba zrealizowanych projektów grantowych (sztuka)	**Wsparcie aktywności społecznej osób młodych**		
Liczba zrealizowanych projektów grantowych (sztuka)	**Rozwój świadomości obywatelskiej o potrzebie ochrony zasobów przyrodniczych obszaru**		
Liczba opracowanych koncepcji (sztuka)	**Wsparcie tworzenia koncepcji Smart Villages**	R.40 Inteligentna przemiana gospodarki wiejskiej: liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi	

Rozdział VII

Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

Jednym z najważniejszych zadań LGD „Chata Kociewia" związanych z wdrażaniem LSR jest ocena i wybór operacji lub grantobiorców w ramach ogłoszonych naborów wniosków lub konkursów na wybór grantobiorców. Zadanie to jest realizowane zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa europejskiego i krajowego. Przyjęte rozwiązania proceduralne oparto o następujące akty prawne i wytyczne:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej,
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2019 r. poz. 1167, z 2022 r. poz. 88),
- Wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027,
- Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Wdrażanie LSR,
- Wytyczne szczegółowe w zakresie przygotowania i realizacji projektów grantowych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) - komponent Wdrażanie LSR,
- Wytyczne w zakresie niektórych zasad dokonywania wyboru operacji lub grantobiorców przez lokalne grupy działania.

Opracowując procedurę oceny i wyboru operacji lub grantobiorców uwzględniono zasady horyzontalne odnoszące się do równości szans i braku dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, orientację seksualną, światopogląd bądź religię, a także zasadę zrównoważonego rozwoju. Ponadto procedury są zgodne z zasadami uczciwej konkurencji, bezstronności, efektywności, jawności, przejrzystości i równego traktowania. Uwzględniono również zapisy wytycznych wydanych w ramach komponentu wdrażanie LSR, zapisów Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Funduszu Europejskie dla Pomorza 2021-2027 i innych właściwych dokumentów. Wymogi formalne połączono z kilkunastoletnim doświadczeniem członków organów LGD „Chata Kociewia" (Zarządu i Rady) oraz pracowników Biura, a także z wiedzą i doświadczeniem członków Zespołu Roboczego. Zgodnie z aktami wewnętrznymi Stowarzyszenia ocena i wybór operacji lub grantobiorców należy do wyłącznej kompetencji Rady, która jest wybierana przez Walne Zebranie Członków. Wszystkie złożone wnioski podlegają ocenie formalnej dokonywanej przez organ decyzyjny lub pracowników Biura. Ocena merytoryczna i ustalenie kwoty wparcia lub wysokości grantu jest wyłącznym zadaniem Rady. Decyzje w przedmiocie oceny wniosków zapadają zwykłą większością głosów w obecności połowy członków, a przy wyborze operacji lub grantobiorców dodatkowo żadna grupa interesów nie może kontrolować decyzji w tej sprawie. Operacje lub zadania grantowe wybiera się do finasowania w oparciu o zatwierdzone przez Zarząd kryteria.

Akty wewnętrzne, które bezpośrednio regulują funkcjonowanie organu decyzyjnego i sposób wyboru i oceny operacji lub grantobiorców, to:

- Statut Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia",
- Regulamin Rady Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia",
- Procedura oceny i wyboru operacji w ramach LSR,
- Procedura oceny i wyboru grantobiorców w ramach LSR.

Ostatecznie procedury oceny i wyboru operacji lub grantobiorców zostaną opracowane w terminie 60 dni od dnia podpisania Umowy o warunkach i sposobie realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność i zostaną dostosowane do wymagań wszystkich trzech funduszy, z których finansowana jest strategia[6]. Podczas ich tworzenia zostaną wykorzystane metody partycypacyjne takie jak warsztaty konsultacyjne. Na bazie analizy dokumentów programowych dotyczących wdrażania instrumentu RLKS oraz doświadczeń Stowarzyszenia w procesie oceny i wyboru operacji w ramach wdrażania LSR 2014-2020, Biuro LGD „Chata Kociewia" przygotuje projekt procedur, który zostanie skonsultowany z organem decyzyjnym. Po konsultacjach procedury zostaną przyjęte uchwałą Zarządu, zgodnie ze Statutem LGD „Chata Kociewia". Całość procesu tworzenia procedur ma na celu stworzenie zasad, które uczynią cały proces zrozumiały i przyjazny dla wnioskodawców i przejrzysty dla osób zaangażowanych w ten proces.

Najważniejsze rozwiązania proceduralne to:

- stworzenie dwóch oddzielnych procedur dotyczących oceny i wyboru operacji oraz oceny i wyboru grantobiorców,
- przyznanie Radzie LGD wyłącznej kompetencji do oceny i wyboru operacji lub grantobiorców,
- prowadzenie i aktualizowanie rejestru interesów,
- zapewnienie, że żadna pojedyncza grupa interesów nie kontroluje procesu podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji lub grantobiorców w ramach LSR.

Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru

Kryteria wyboru operacji lub grantobiorców muszą być mierzalne i uwzględniać zasady uczciwej konkurencji, bezstronności, efektywności, jawności, przejrzystości oraz równego traktowania. Kryteria nie mogą mieć charakteru dyskryminującego ani być sprzeczne z warunkami udzielania pomocy. Ponadto muszą być logicznie powiązane ze stwierdzonymi potrzebami, celami LSR oraz przyjętymi rezultatami. Kryteria muszą uwzględniać rekomendacje przewidziane w wytycznych w ramach PS WPR i preferencje w ramach FEP.

W celu opracowania kryteriów powołuje się Zespół ds. Strategii. W skład zespołu wchodzą mieszkańcy obszaru LGD, pracownicy Biura i członkowie zwyczajni. Rozwiązanie to zapewnia udział różnych interesariuszy w ważnym procesie jakim jest opracowanie kryteriów wyboru. Wypracowany przez zespół materiał podlega upublicznieniu na stronie LGD. Do projektu kryteriów wszystkie zainteresowane osoby mogą składać uwagi. Całość wypracowanego materiału (projekt kryteriów z uwagami) podlega omówieniu na warsztacie konsultacyjnym. Ostatecznie kryteria wyboru operacji i grantobiorców przyjmowane są uchwałą Zarządu i zatwierdzane przez Zarząd Województwa.

Podstawą wszczęcia procedury zmiany kryteriów wyboru operacji lub grantobiorców mogą być: wyniki monitoringu i ewaluacji, uwagi wniesione przez mieszkańców obszaru objętego LSR, w tym: członków LGD, członków zespołów roboczych, badawczych, problemowych. Z inicjatywą zmiany kryteriów mogą wystąpić: Zarząd, Rada, członkowie Zespołu ds. Strategii, dziesięciu członków LGD. Po wszczęciu procedury zmiany kryteriów wyboru operacji lub grantobiorców Zespół ds. wdrażania Strategii przygotowuje projekt zmiany kryteriów, który jest publikowany na stronie LGD. Do projektu kryteriów wszystkie zainteresowane osoby mogą składać uwagi. Podobnie jak w przypadku opracowania kryteriów, całość wypracowanego materiału podlega omówieniu na zorganizowanym przez LGD warsztacie ewaluacyjnym. Kryteria zmieniane są uchwałą Zarządu i zatwierdzane przez Zarząd Województwa.

[6] Termin nie uwzględnia zawartych aneksów do Umowy o warunkach i sposobie realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Szczegółowy proces ustalania i zmiany kryteriów wyboru operacji i grantobiorców został określony w:

- Procedurze ustalania niebudzących wątpliwości interpretacyjnych kryteriów wyboru operacji,
- Procedurze ustalania lub zmiany kryteriów wyboru grantobiorców.

Na etapie prac nad LSR zespół roboczy w wyniku zidentyfikowanych na etapie diagnozy potrzeb zaproponował stosowanie następujących kryteriów: innowacyjność, partnerstwo oraz rozwój turystyki konnej.

Innowacyjność - w dokumentach programowych przez innowacyjność rozumie się zmianę mającą na celu wdrożenie nowego na obszarze objętym LSR lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych (kontekst lokalny). Podczas prac nad LSR temat innowacyjności przewijał się na każdym etapie budowy strategii. Biorąc pod uwagę dane wynikające z diagnozy i potrzeb obszaru wypracowano następującą definicję innowacyjności: „Rada LGD ocenia, czy operacja ma charakter innowacyjny. Przez innowacyjność rozumie się zastosowanie nowych lub znacząco ulepszonych produktów, usług, procesów, metod organizacyjnych lub sposobów zarządzania w środowisku lokalnym na terenie działania LGD „Chata Kociewia". Za innowacyjne mogą zostać uznane w szczególności operacje wykorzystujące nowoczesne technologie, nowe sposoby zarządzania lub projektowania usług albo wspierające rozwój kompetencji 4K (komunikacja, kreatywność, kooperacja i krytyczne myślenie). Rada przyznaje punkty na podstawie informacji zawartych we wniosku o przyznanie pomocy, w którym należy opisać innowacyjność operacji[7]. W wyniku prac założono zastosowanie kryterium innowacyjności co najmniej w przypadku przedsięwzięć P.2.1 „Wsparcie dla innowacji i cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwach" jako kryterium dostępowe i P.2.2. „Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu" jako kryterium rankingujące.

Partnerstwo - zostanie zastosowane co najmniej w przypadku naborów w ramach przedsięwzięć: P.2.2 „Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu", P.3.4 „Wzmocnienie potencjału do tworzenia partnerstw na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia" i P.4.1 „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku". Kwestia ta wynika z zidentyfikowanych na etapie diagnozy potrzeb związanych z niewystarczającymi kompetencjami dotyczącymi współpracy, realizacji wspólnych działań, wymiany doświadczeń i uczenia się od siebie nawzajem. Problem ten dotyczy zarówno biznesu jak i organizacji pozarządowych. Dlatego LGD przewiduje działania animacyjne mające na celu zarówno poszukiwanie i kojarzenie partnerów w ramach operacji realizowanych w partnerstwie czy projektów partnerskich. W ramach LSR nie wyodrębniono przedsięwzięć, które mają być realizowane wyłącznie w ramach operacji realizowanych w partnerstwie i projektów partnerskich.

Rozwój turystyki konnej - zostanie zastosowane w przedsięwzięciu P.3.1 „Wsparcie rozwoju komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych". Jest wynikiem diagnozy dokonanej przez LGD oraz informacji uzyskanych od Departamentu Turystyki UMWP. Podczas konsultacji społecznych w ramach aktualizacji LSR uznano, że kryterium może stanowić część innego, szerszego kryterium.

Informacja o realizacji projektów grantowych i operacji własnych

Lokalna Strategia Rozwoju przewiduje realizację zarówno projektów grantowych jak i konkursów otwartych z operacją własną LGD. Projekty grantowe zostały przewidziane w ramach przedsięwzięć: P.1.1 „Wsparcie budowy magazynów energii wraz z infrastrukturą towarzyszącą", P.2.2 „Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu", P.4.1 „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku", P.4.4 „Wsparcie aktywności społecznej osób młodych", P.4.5 „Rozwój świadomości obywatelskiej o potrzebie ochrony zasobów przyrodniczych obszaru",

[7] Definicja kryterium uwzględnia zmiany wprowadzone zgodnie z Procedurą ustalania niebudzących wątpliwości interpretacyjnych kryteriów wyboru operacji.

P.4.6 „Wsparcie tworzenia koncepcji Smart Villages". Przedsięwzięcie P.4.3 „Wsparcie aktywności obywatelskiej - COP" jest zaplanowane jako konkurs otwarty z operacją własną LGD. Od 2018 roku LGD pełni rolę organizacji współprowadzącej Centrum Organizacji Pozarządowych w powiecie starogardzkim (LGD „Chata Kociewia" na obszarze wiejskim objętym LSR, Stowarzyszenie Pozytywni na obszarze Starogardu Gdańskiego). Współpraca pozwala na objęcie wsparciem formalno-prawnym, księgowym i szkoleniowym wszystkie organizacje pozarządowe z powiatu starogardzkiego. Z diagnozy wynika konieczność wzmocnienia organizacji społecznych, które cechuje niższa niż w województwie aktywność oraz słabsze kompetencje dotyczące prowadzenia organizacji, sięgania po środki zewnętrzne, podejmowanie działań na rzecz społeczności. Szczegółowe kwestie dotyczące założeń tych przedsięwzięć, rodzaju podmiotów uprawnionych do wsparcia oraz kwoty budżetu na ich realizację przedstawiono w rozdziale VI LSR.

Zgodność z FEP 2021-2027 i Inicjatywą Nowy Europejski Bauhaus

LGD „Chata Kociewia", tworząc procedury oceny i wyboru operacji lub grantobiorców, zapewnia zgodność wszystkich aktów wewnętrznych z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskim Funduszem Społecznym Plus (EFS+). Ponadto LGD stosuje kryteria premiujące określone w Szczegółowym Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027. Jednocześnie LGD będzie promować operacje lub zadania grantowe wpisujące się w Inicjatywę Nowy Europejski Bauhaus.

Rozdział VIII

Plan działania

1. Zwięzła charakterystyka przyjętego harmonogramu osiągania poszczególnych celów i wskaźników wskazująca czas realizacji kluczowych efektów wdrażania LSR

Obszar objęty LSR położony jest w województwie pomorskim i wspierany jest w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) Oznacza to, że LSR na lata 2021-2027 zakłada współfinansowanie ze wszystkich funduszy Unii Europejskiej przewidzianej w RLKS. Wszystkie planowane do realizacji przedsięwzięcia i składające się na nie operacje lub zadania grantowe będą zgodne zakresem wsparcia określonym w PS WPR oraz Programie Fundusze Europejskie dla Pomorza. Ich podstawowym zadaniem jest rozwiązywanie specyficznych problemów lokalnych, które zostały zidentyfikowane podczas pracy nad przedmiotowym dokumentem. Natomiast ich realizacja opiera się o zbadany i potwierdzony potencjał organizacyjny i finansowy potencjalnych wnioskodawców. Rozłożenie działań w czasie uwzględnia terminy zapisane w obowiązujących aktach prawnych, umowie o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, wiedzy i doświadczeniu z wdrażania poprzedniej strategii oraz konsultacjach przeprowadzonych z interesariuszami LGD.

Mając na uwadze te zobowiązania oraz konsekwencje wynikające z ich niedotrzymania, w pierwszej kolejności zaplanowano nabory z największą alokacją środków. Dotyczyły one rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej dla JSFP w ramach PS WPR (1 300 000,00 euro) oraz, w zbliżonym terminie, rozwoju infrastruktury kąpieliskowej w ramach FEP (849 825,86 euro). W celu wypełnienia zobowiązań dotyczących kamienia milowego dla środków z FEP oprócz naboru na rozwój infrastruktury kąpieliskowej zostanie ogłoszone nabory w ramach przedsięwzięć: P.1.2 „Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo", P.4.1 „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku" i P.4.2 „Rozwój infrastruktury służącej realizacji usług społecznych". Łącznie do końca 2026 r. planuje się zakontraktować 4 376 318,08 euro - ze środków PS WPR 2 150 000,00 euro, EFS+ 568 613,76 euro, EFRR 1 657 704,32 euro.

Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" zaplanowała różne formy wsparcia:

- **Konkursy otwarte:**

  - dla podmiotów z sektora finansów publicznych, które są w stanie zrealizować droższe projekty niekomercyjne, złożone i rozciągnięte w czasie. Dotyczą one obiektów i terenów będących we władaniu podmiotów publicznych. Są pośród nich zaplanowane operacje o charakterze inwestycyjnym (niekomercyjna infrastruktura rekreacyjna i turystyczna, ogólnodostępne kąpieliska oraz ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo),
  - dla przedsiębiorców, w tym osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z zakresu wdrażania innowacji i cyfryzacji procesów oraz dla inwestycji związanych z rozwojem komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych,
  - dla osób fizycznych - rolników w zakresie tworzenia lub rozwijania gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych lub rozwoju współpracy poprzez stworzenie krótkiego łańcucha dostaw żywności,
  - dla organizacji pozarządowych, które mogą się ubiegać o wsparcie w zakresie ochrony bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo, wzmocnienia potencjału do tworzenia partnerstw i rozwoju infrastruktury służącej realizacji usług społecznych.

- **Projekty grantowe** - realizatorami tego typu zadań mają być głównie organizacje pozarządowe. Dzięki wspólnym działaniom nie tylko zostaną przygotowane ciekawe zadania grantowe, odpowiadające potrzebom mniejszych grup mieszkańców, zwłaszcza z grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, ale także zostanie wzmocniony potencjał organizacji, co z kolei przełoży się na wzrost kapitału społecznego. W tej formule zaplanowano realizacje 6 z 15 przedsięwzięć LSR.

- **Konkurs otwarty z operacją własną** - Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" zaplanowała też jedno przedsięwzięcie polegające na wsparciu aktywności obywatelskiej poprzez Centrum Organizacji Pozarządowych. Jej celem będzie wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych do sięgania po środki dostępne m.in. w LSR, ale także wzmocnienie kompetencji z zakresu zarządzania organizacją, planowania finansowego oraz doradztwa formalno-prawne związane z prowadzeniem i zarzadzaniem organizacją i projektami. Dzięki tej formie realizacji LGD będzie mogła przygotować NGO do sięgania po realizację zadań publicznych, w tym usług społecznych świadczonych w środowisku.

2. Wyszczególnienie kamieni milowych realizacji LSR.

Kamienie milowe PS WPR:

- udzielenie do dnia 31 grudnia 2027 r. wsparcia w wysokości 80% środków pochodzących z PS WPR na wdrażanie LSR.

Kamienie milowe FEP:

- udzielenie do dnia 31 grudnia 2026 r. wsparcia w wysokości 20% środków pochodzących z FEP na wdrażanie LSR,
- udzielenie do dnia 31 grudnia 2028 r. wsparcia w wysokości 100% środków pochodzących z FEP na wdrażanie LSR.

Rozdział IX

Plan finansowy LSR

1. Opis źródeł, z których przewiduje się finansowanie działalność LGD „Chata Kociewia”

Dla obszaru objętego działaniem LGD rozwój lokalny będzie finansowany poprzez Lokalną Strategię Rozwoju ze środków: Programu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w zakresie dotyczącym wdrażania LSR. Środki na Zarządzanie LSR pochodzą wyłącznie z PS WPR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060). Wszystkie środki pochodzące z EFRR i EFS+ zostały ujęte w Programie Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027. Budżet LSR w podziale na poszczególne fundusze i zakresy wsparcia przedstawia załącznik nr 3 do LSR. Cele Lokalnej Strategii Rozwoju i przyporządkowane im przedsięwzięcia mają rozwiązać specyficzne problemy lokalne wskazane podczas konsultacji i analiz. Opierają się o dobrze rozpoznane potrzeby oraz potencjał obszaru i działających na nim podmiotów. LGD zaplanowała zróżnicowane formy realizacji planowanych operacji. Sposób ich finansowania (stosowane instrumenty) odpowiada wymogom poszczególnych programów.

Przedsięwzięcie	Program/Fundusz	Budżet (EUR)
Cel 1 „Ochrona środowiska i różnorodności biologicznej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”		
P.1.1 „Wsparcie budowy magazynów energii wraz z infrastrukturą towarzyszącą”	FEP (EFRR)	849 825,86
P.1.2 „Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo”	FEP (EFRR)	428 802,62
Cel 2 „Rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”		
P.2.1 „Wsparcie dla innowacji i cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwach”	PS WPR	500 000,00
P.2.2 „Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu”	PS WPR	50 000,00
P.2.3 „Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych”	PS WPR	200 000,00
Cel 3 „Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”		
P.3.1 „Wsparcie rozwoju komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych”	PS WPR	500 000,00
P.3.2 „Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej”	PS WPR	1 300 000,00
P.3.3 „Rozwój infrastruktury kąpieliskowej”	FEP (EFRR)	849 825,86
P.3.4 „Wzmocnienie potencjału do tworzenia partnerstw na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”	PS WPR	50 000,00
Cel 4 „Rozwój usług społecznych i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”		
P.4.1 „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku”	FEP (EFS+)	758 151,68
P.4.2 „Rozwój infrastruktury służącej realizacji usług społecznych”	FEP (EFRR)	379 075,84
P.4.3 „Wsparcie aktywności obywatelskiej - COP”	PS WPR	50 000,00
P.4.4 „Wsparcie aktywności społecznej osób młodych”	PS WPR	50 000,00

P.4.5 „Rozwój świadomości obywatelskiej o potrzebie ochrony zasobów przyrodniczych obszaru”	PS WPR	30 000,00
P.4.6 „Wsparcie tworzenia koncepcji Smart Villages”	PS WPR	20 000,00

Szczegółowe informacje dotyczące: kwot, przedsięwzięć, form realizacji przedsięwzięć zostały opisane w rozdziale VI cele i wskaźniki.

Diagnoza obszaru pokazuje konieczność realizacji przedsięwzięć, które z racji dostępnego budżetu nie znalazły finansowania w ramach instrumentu RLKS. Do najważniejszych z nich należą te związane z animacją lokalną, które odpowiadają na problem niskiej aktywności społecznej. LGD jest operatorem Programu Działaj Lokalnie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, którego realizatorem na zlecenie PAFW jest Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce. Realizacja tego programu jest możliwa dzięki dotacji z Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce przy wsparciu lokalnego biznesu oraz samorządu województwa, który wspiera realizację tego zadania, pomagając nam sfinansować wkład własny do programu. Zamierzamy utrzymać także program Akumulator Społeczny. Pozwala on osobom zamierzającym podjąć aktywność obywatelską zmierzyć się z wyzwaniami za tym stojącymi. Finansowanie Programu Akumulator Społeczny planowane jest nadal ze środków Rządowego Programu Nowe FIO w ramach wojewódzkiego regrantingu.

Istotnym elementem naszego działania jest pomoc dla migrantów. Po wybuchu wojny w Ukrainie na terenie gmin należących do LGD „Chata Kociewia” przybyło ponad 2000 migrantów – głównie kobiet i dzieci. Wówczas podjęliśmy decyzje o utworzeniu Punktu Doradczo-Konsultacyjnego, uzyskując dla tej inicjatywy uznanie starostwa powiatowego, które użycza nam nieodpłatnie lokal. Początkowo punkt był finansowany ze środków statutowych. W późniejszym czasie uzyskaliśmy finansowanie ze środków Funduszu Pomocy będącego w dyspozycji Wojewody Pomorskiego oraz w ramach grantu ROPS „Pomorskie z Ukrainą”. Zamierzamy rozszerzyć naszą grupę docelową z osób w kryzysie uchodźczym na osoby doświadczające migracji. Zwłaszcza, że pracodawcy coraz częściej zatrudniają migrantów (nie tylko uchodźców wojennych z Ukrainy). Głównymi potrzebami osób z doświadczeniem migracji jest nauka języka polskiego, pomoc w tłumaczeniu, asystentura przy załatwianiu spraw urzędowych, pomoc przy usamodzielnianiu, poszukiwaniu pracy, wsparcie socjalne. Ważna jest również edukacja na temat przysługujących im praw, w tym praw pracowniczych i uprawnień, pomoc w „zadomowieniu się”, poznaniu kultury, zwyczajów. Jest to niezwykle ważne w celach prewencyjnych, by zapobiec możliwym problemom związanym z pojawieniem się osób o odrębnej kulturze w jednorodnym środowisku wiejskim. Ważnym jest też stworzenie osobom z doświadczeniem migracji możliwości kontaktu z innymi migrantami w celu pielęgnowania ich macierzystych tradycji, kultury i kontaktu z językiem.

Rozdział X

Monitoring i ewaluacja

Monitoring

Celem monitoringu jest zgromadzenie i analiza informacji o tym, czy LSR jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i przynosi zakładane efekty, a zrealizowane projekty generują takie wskaźniki produktów i rezultatów jakie zakładano. Monitoring stanowi podstawę do ewaluacji i oceny efektów wdrażania LSR, dostarcza niezbędnych informacji dla LGD, instytucji zarządzającej, beneficjentów oraz mieszkańców obszaru. Funkcja społeczna monitoringu jest niezwykle ważna z uwagi na oddolny charakter interwencji Leader.

Monitoring prowadzony będzie na każdym poziomie interwencji, tj. pojedynczego projektu, przedsięwzięcia, celu oraz całej LSR. Monitoring będzie miał dwojaki charakter:

- finansowy – weryfikujący płynność, terminowość i prawidłowy rozkład wydatkowania funduszy,
- rzeczowy – sprawdzanie, w jakim stopniu rzeczywiste wartości wskaźników (produktu i rezultatu) odbiegają od wielkości zakładanych.

Monitoring będzie prowadzony przez Biuro LGD przy wykorzystaniu beneficjentów jako podmiotów, których bezpośrednio dotyczą zbierane dane i będzie miał charakter ciągły. Źródłem danych do monitoringu będą ewidencje i rejestry prowadzone przez LGD, w szczególności: listy operacji wybranych i niewybranych, listy obecności na szkoleniach i warsztatach, sprawozdania z realizacji operacji czy zadań grantowych. Najważniejszymi parametrami podlegającymi monitoringowi będą:

- poziom wykorzystania budżetu LSR z podziałem na przedsięwzięcia i źródła finansowania,
- analiza stopnia osiągnięcia mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników, zrealizowania celów i przedsięwzięć,
- innych elementów przewidzianych w sprawozdaniu i innych dokumentach związanych z realizacją Strategii.

Zebrane dane będą stanowiły podstawę do kreowania wniosków, rekomendacji i zaleceń, które mają na celu efektywniejsze wykorzystanie środków. Wnioski te będą następnie służyły jako materiał wyjściowy do ewentualnej zmiany sposobów działalności Stowarzyszenia lub założeń Lokalnej Strategii Rozwoju. Pogłębionej analizie pozostaną poddane te cele, przedsięwzięcia, wskaźniki, których realizacja w sposób znaczący odbiega od pierwotnych założeń. Celem LGD jest alokacja środków wszystkich środków w efektywny sposób.

Ewaluacja

Badanie ewaluacyjne zostanie przeprowadzone jednokrotnie, w formie ewaluacji zewnętrznej, w końcowej fazie wdrażania Strategii. Badanie zostanie przeprowadzone nie wcześniej niż 2027 r. Wyniki ewaluacji stanowić będą podwalinę do projektowanie nowej strategii. Ewaluacja przeprowadzona zostanie przez niezależnego ewaluatora posiadającego odpowiednie doświadczenie w realizacji badań ewaluacyjnych. Dopuszcza się również przeprowadzenie ewaluacji samodzielnie przez Stowarzyszenie i ewaluację wspólną – na poziomie kilku lub wszystkich LGD-ów z województwa.

Badanie obejmie swoim zakresem co najmniej następujące obszary badawcze:

- ocena wpływu na cele LSR,
- ocena wpływu na: kapitał społeczny, przedsiębiorczość, turystykę i dziedzictwo kulturowe, usługi społeczne, ochronę środowiska, rozwój potencjału partnerstwa LGD „Chata Kociewia”,
- wpływ realizacji LSR na grupy pozostające w niekorzystanej sytuacji,
- innowacyjność realizowanych operacji,
- ocena funkcjonowania LGD „Chata Kociewia”,
- ocena procedur i kryteriów wyboru operacji,
- wartość dodana podejścia RLKS.

Wyniki przeprowadzonego badania sporządzone zostaną w formie raportu, który będzie zawierał syntetyczne i przekrojowo omówione wyniki badań, a przedstawione rekomendacje będą sformułowane na podstawie wniosków wynikających z przeprowadzonych badań, mających pokrycie w informacjach prezentowanych w raporcie. Raport zostanie opublikowany w wersji elektronicznej na stronie internetowej Stowarzyszenia oraz w razie potrzeby przekazany do instytucji zaangażowanych we wdrażanie RLKS, tj. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, MRiRW, ARiMR, itp.

Kryteria, na podstawie których będzie przeprowadzana ewaluacja funkcjonowania LGD „Chata Kociewia" i realizacji LSR będą obejmowały następujące kwestie:

- skuteczność – ocena stopnia realizacji zakładanych celów, skuteczność użytych metod oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty realizacji LSR,
- efektywność – ocena relacji między nakładami, kosztami, zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi), a osiągniętymi efektami interwencji w ramach LSR,
- użyteczność – ocena całości rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję w ramach LSR, odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych określonych w Strategii,
- trwałość – ocena ciągłości efektów interwencji w ramach LSR w perspektywie średnio i długookresowej.

W ramach prowadzonej ewaluacji zewnętrznej zostaną wykorzystane co najmniej następujące metody badawcze:

- analiza desk research – analiza założeń LSR, jej celów, przedsięwzięć i struktury budżetu w zakresie oceny stopnia ich realizacji, analiza prowadzony przez LGD rejestrów, analiza opracowań i publikacji dotyczących rozwoju obszaru objętego LSR,
- analiza statystyczna dotycząca sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie LGD w okresie przed i po realizacji LSR,
- badania ankietowe beneficjentów projektów – na podstawie ankiety monitorującej beneficjentów pomocy udzielanej przez LGD „Chata Kociewia",
- analiza terytorialna według liczby złożonych wniosków, ich wartości oraz rodzajów beneficjentów i działań - ocena zróżnicowania terytorialnego projektów ocenionych przez LGD w danym okresie,
- analiza statystyczna wybranych wniosków w zakresie ich ilości i wartości oraz liczby projektów zrealizowanych w ramach każdego z celów i przedsięwzięć,
- analiza statystyczna dotycząca realizacji budżetu LSR w ramach poszczególnych przedsięwzięć,
- inne metody zaproponowane przez ewaluatora.

Załączniki do LSR:

1. Cele i przedsięwzięcia.
2. Plan działania.
3. Budżet LSR.
4. Plan wykorzystania budżetu LSR.

Formularz 1: Cele i przedsięwzięcia

Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach celu	Podmioty uprawnione do wsparcia	Sposób realizacji
C.1 „Ochrona środowiska i różnorodności biologicznej obszaru Lokalnej Grupy Działania "Chata Kociewia"			
849 825,86	P.1.1 „Wsparcie budowy magazynów energii wraz z infrastrukturą towarzyszącą”	osoby fizyczne organizacje pozarządowe	projekt grantowy
428 802,62	P.1.2 „Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo”	jednostki samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego lasy państwowe organizacje pozarządowe	konkurs otwarty
C.2 „Rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”			
500 000,00	P.2.1 „Wsparcie dla innowacji i cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwach”	przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	konkurs otwarty
50 000,00	P.2.2 „Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla biznesu”	przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, organizacje pozarządowe	projekt grantowy
200 000,00	P.2.3 „Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych”	osoby fizyczne - rolnicy	konkurs otwarty
C.3 „Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”			
500 000,00	P.3.1 „Wsparcie rozwoju komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych”	przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	konkurs otwarty
1 300 000,00	P.3.2 „Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej”	JSFP	konkurs otwarty
849 825,86	P.3.3 „Rozwój infrastruktury kapieliskowej”	jednostki samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego	konkurs otwarty
50 000,00	P.3.4 „Wzmocnienie potencjału do tworzenia partnerstw na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”	przedsiębiorcy, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, organizacje pozarządowe	konkurs otwarty, w tym operacje realizowane w partnerstwie i projekty partnerskie
C.4 „Rozwój usług społecznych i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”			
758 151,68	P.4.1 „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku”	organizacje pozarządowe	projekt grantowy
379 075,84	P.4.2 „Rozwój infrastruktury służącej realizacji usług społecznych”	jednostki samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego organizacje pozarządowe	konkurs otwarty
50 000,00	P.4.3 „Wsparcie aktywności obywatelskiej - COP”	organizacje pozarządowe, w tym LGD „Chata Kociewia”	konkurs otwarty z operacją własną LGD
50 000,00	P.4.4 „Wsparcie aktywności społecznej osób młodych”	organizacje pozarządowe	projekt grantowy

30 000,00	P.4.5 „Rozwój świadomości obywatelskiej o potrzebie ochrony zasobów przyrodniczych obszaru”	organizacje pozarządowe	projekt grantowy
20 000,00	P.4.6 „Wsparcie tworzenia koncepcji Smart Villages”	organizacje pozarządowe osoby fizyczne	projekt grantowy

Formularz 2: Plan Działania

CEL	Lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
C.1.	"Ochrona środowiska i różnorodności biologicznej obszaru Lokalnej Grupy Działania "Chata Kociewia"													
Przedsięwzięcie P.1.1	WLWK-PLRO208 - Pojemność magazynów energii elektrycznej (MWh)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	100,00%	1	100,00%	**1**	**100,00%**	**FEP**
Przedsięwzięcie P.1.1	WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	100,00%	1	100,00%	**1**	**100,00%**	**FEP**
Przedsięwzięcie P.1.2	WLWK-RCO036 - Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmiany klimatu (ha)	0	0,00%	0	0,00%	11	100,00%	11	100,00%	11	100,00%	**11**	**100,00%**	**FEP**

Przedsięwzięcie P.1.2	WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	1	100,00%	1	100,00%	1	100,00%	**1**	**100,00%**	**FEP**
WLWK-PLRR110 - Liczba gospodarstw domowych korzystających z magazynowanej energii (sztuka)		0	X	0	X	0	X	100	X	100	X	**100**	**X**	**FEP**
WLWK-RCR095 - Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury (liczba osób)		0	X	0	X	18 150	X	18 150	X	18 150	X	**18 150**	**X**	**FEP**

C.2.	**"Rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”**													
Przedsięwzięcie P.2.1	Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	9	100,00%	9	100,00%	**9**	**100,00%**	**PS WPR**
Przedsięwzięcie P.2.2	Liczba zrealizowanych projektów grantowych (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	3	60,00%	4	80,00%	4	80,00%	**5**	**100,00%**	**PS WPR**
Przedsięwzięcie P.2.3	Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	5	100,00%	5	100,00%	5	100,00%	**5**	**100,00%**	**PS WPR**

R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR (liczba przedsiębiorstw)	0	X	0	X	5	X	14	X	14	X	**14**	**X**	**PS WPR**
R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarcza, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami (liczba osób)	0	X	0	X	45	X	60	X	60	X	**75**	**X**	**PS WPR**

C.3.	**"Podniesienie atrakcyjności turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”**												
Przedsięwzięcie P.3.1	Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	9	100,00%	9	100,00%	9	100,00%	**9**	**100,00%**	**PS WPR**
Przedsięwzięcie P.3.2	Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	0	0,00%	14	100,00%	14	100,00%	14	100,00%	14	100,00%	**14**	**100,00%**	**PS WPR**

Przedsięwzięcie P.3.3	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (sztuka)	0	0,00%	6	100,00%	6	100,00%	6	100,00%	6	100,00%	**6**	**100,00%**	**FEP**
Przedsięwzięcie P.3.3	WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (sztuka)	0	0,00%	1	100,00%	1	100,00%	1	100,00%	1	100,00%	**1**	**100,00%**	**FEP**
Przedsięwzięcie P.3.4	Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	1	50,00%	1	50,00%	2	100,00%	**2**	**100,00%**	**PS WPR**
R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR (liczba przedsiębiorstw)		0	X	0	X	9	X	9	X	9	X	**9**	**X**	**PS WPR**
R.41PR Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR (liczba osób)		0	X	5 600	X	5 600	X	5 600	X	5 600	X	**5 600**	**X**	**PS WPR**
WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (liczba osób)		0	X	36 000	X	36 000	X	36 000	X	36 000	X	**36 000**	**X**	**FEP**

R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami (liczba osób)	0	X	0	X	38	X	38	X	76	X	**76**	**X**	**PS WPR**

C.4.	**"Rozwój usług społecznych i wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”**												
Przedsięwzięcie P.4.1	WLWK-PLKLCO02 - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (liczba osób)	0	0,00%	76	52,41%	108	74,48%	145	100,00%	145	100,00%	**145**	**100,00%**	**FEP**
	WLWK-EECO12 - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (liczba osób)	0	0,00%	23	52,27%	33	75,00%	44	100,00%	44	100,00%	**44**	**100,00%**	**FEP**
	WLWK-PL0CO04 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (sztuka)	0	0,00%	1	100,00%	1	100,00%	1	100,00%	1	100,00%	**1**	**100,00%**	**FEP**
Przedsięwzięcie P.4.2	WLWK-PLRO205 - Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	7	100,00%	7	100,00%	7	100,00%	**7**	**100,00%**	**FEP**

Przedsięwzięcie P.4.2	WLWK-RCO080 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	1	100,00%	1	100,00%	1	100,00%	**1**	**100,00%**	**FEP**
Przedsięwzięcie P.4.3	Liczba zrealizowanych operacji (sztuka)	0	0,00%	1	50,00%	1	50,00%	1	50,00%	2	100,00%	**2**	**100,00%**	**PS WPR**
Przedsięwzięcie P.4.4	Liczba zrealizowanych projektów grantowych (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	3	60,00%	4	80,00%	5	100,00%	**5**	**100,00%**	**PS WPR**
Przedsięwzięcie P.4.5	Liczba zrealizowanych projektów grantowych (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	1	50,00%	2	100,00%	2	100,00%	**2**	**100%**	**PS WPR**
Przedsięwzięcie P.4.6	Liczba opracowanych koncepcji (sztuka)	0	0,00%	0	0,00%	20	100,00%	20	100,00%	20	100,00%	**20**	**100%**	**PS WPR**
WLWK-PLKLCR02 - Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej (sztuka)		0	X	14	X	21	X	28	X	28	X	**28**	**X**	**FEP**
WLWK-RCR067 - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych (liczba osób/rok)		0	X	0	X	175	X	175	X	175	X	**175**	**X**	**FEP**

R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami (liczba osób)	0	X	42	X	220	X	310	X	400	X	**400**	**X**	**PS WPR**
R.40 Inteligentna przemiana gospodarki wiejskiej: liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi	0	X	0	X	20	X	20	X	20	X	**20**	**X**	**PS WPR**

Formularz 3: Budżet LSR

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	**Program/Fundusz**			**Środki ogółem (EUR)**
	PS WPR	**EFRR***	**EFS+***	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	2 750 000,00	2 507 530,18	758 151,68	**6 015 681,86**
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	612 500,00	0	0	**612 500,00**
Razem	**3 362 500,00**	**2 507 530,18**	**758 151,68**	**6 628 181,86**

** Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FEW.*

*** W wierszu odpowiadającemu danemu EFSI, z którego LSR nie będzie finansowana, należy wstawić wartość „0".*

Formularz 4: Plan wykorzystania budżetu LSR

Fundusz	Środki zakontraktowane (w Euro) do:													
	31.12.2024		31.12.2025		30.06.2026		31.12.2026		31.12.2027		31.12.2028		31.12.2029	
	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR
EFRROW	-	-	1 325 000,00	48,18	1 325 000,00	48,18	2 150 000,00	78,18	2 685 000,00	97,64	2 740 000,00	99,64	2 750 000,00	100,00
EFS+	-	-	400 000,00	52,76			568 613,76	75,00	758 151,68	100,00	758 151,68	100,00	758 151,68	100,00
EFRR	-	-	849 825,86	33,89			1 657 704,32	66,11	2 507 530,18	100,00	2 507 530,18	100,00	2 507 530,18	100,00
RAZEM	**-**	**-**	**2 574 825,86**	**42,80**	**-**	**-**	**4 376 318,08**	**72,75**	**5 950 681,86**	**98,92**	**6 005 681,86**	**99,83**	**6 015 681,86**	**100,00**